

CALENDARI CATALÀ

DEL ANY

1866,

ESCRIT PELS MES CONEGUTS ESCRITORS Y POËTAS
CATALANS, MALLORQUINS Y VALENTIANS,

COL·LECCIONAT Y PUBLICAT

PER

FRANCESCH PELAY BRIZ.

BARCELONA.

LIBRETERIA D' ESTANISLAO FERRANDO ROCA,

Rambla de S. Josep, n.º 18.

1865.

B. 356.901

EN PROPIETAT.

Bonifaz - Volontat de Vençut, calle de Corones, 15-1602.

Gestas Catalanas.

- Any 370. Ramon, fill de un pobre maliner d' Arzelaguer,
(Provincia de Girona) es proclamat papa; y
aprés de sa mort, Sant.
- * 912. Mort de Jafré II ó Borrell I, comte de Barcelona.
 - * 954. Mort de Suayre I, id. de id.
 - * 992. Mort de Borrell II, id. de id.
 - * 1018. Mort de Borrell III, id. de id.
 - * 1035. Mort de Berenguer Ramon I, id. de id.
 - * 1076. Mort de Ramon Berenguer I, id. de id.
 - * 1082. Assesinat de Ramon Berenguer II, id. de id.
 - * 1131. Mort de Ramon Berenguer III.
 - * 1162. Mort de Ramon Berenguer IV.
 - * 1196. Mort de Alfons, rey d' Aragó.
 - * 1212. Mort de Pere I Catalick, id. de id.
 - * 1276. Mort de Jaume I Conqueridor, id. de id.
 - * 1285. Mort de Pere I Grau, id. de id.
 - * 1291. Mort de Alfons I Grau, id. de id.
 - * 1327. Mort de Jaume II lo Just, id. de id.
 - * 1335. Mort de Alfons IV lo Benigne, id. de id.
 - * 1387. Mort de Pere III lo del Pungalet, id. de id.
 - * 1396. Mort de Joan I lo Casador, id. de id.
 - * 1410. Mort de Martí I l'Humà, id. de id.
 - * 1458. Mort d' Alfons V lo Savi, id. de id.
 - * 1479. Mort de Joan II lo Gran, id. de id.
-
- * 1393. Instauració dels Jochs Florals en Barcelona baix la
protecció del rey En Joan I lo Apudat de la gen-
tilia.
 - * 1458. Restauració dels Jochs Florals en Barcelona.
 - * 1800. Segona restauració dels Jochs Florals en Barcelona.

Posició geogràfica de Barcelona.

Latitud — 41° 13' 48" N.

Longitud — 0 h. 38 m. 35 s. al E. (observatori de S. Ferran.)

Computo Eclesiàstich.

Lletra dominical G. Anyo número 5. Eparchia XIV. Lletra del martirologi romà P.

Quatre temporas.

I. 10, 21, 23 y 24 de Febrer. — II. Lo 23, 25 y 26 de Maig. — III. Lo 19, 21 y 22 de Septiembre. — IV. Lo 19, 21 y 22 de Diciembre.

Quatre estacions.

Primavera entra 'l 20 de Mars à las 7 y 42 m. de la nit, en *Aries*.

Estatu entra 'l 21 de Jany à las 4 y 21 m. de la tarda en *Cranc*.

Tardor entra 'l 23 de Septiembre à las 6 y 37 m. del matí, en *Libra*.

Hivern entra 'l 21 à les 12 y 30 m. de la nit, en *Capricorn*.

Mercats.

Dilluns de cada setmana. Agrament, Lleida, Manresa, Olot, Reus, S. Felip de Llobregat, S. Martí Sasgavolen.

Dimars. Arbós, Cabdes de Mombuy, Gervera, Girona, Montblanch, Seu d' Urgell, Vich.

Dimercres. Balaguer, Banyolas, S. Celoni, Tarrasa, Tortellà, Igualada, Valls.

Dijous. Agrament, Cardener, Figueras, Girona, Granollers, Lleida, Manresa, S. Sadorní de Noya, S. Hipolit de Voltregà, Palafrugell, Mora d' Ebro.

Dissabtes. Gervera, Balaguer, La Ribera, Olot, Seu d' Urgell, Torà.

Dissapte. Balaguer, Girona, Sabadell, Valls, Vich, Igualada, Vilafranca del Panadès.

Diumenge. Artesa de Segre, Capellades, Castellà, Esparraguera, Malgrat, Mollet, Móra, Píera, Puigcerdà, Ripoll, Roda, Rubí, S. Pere de Riudevilles, S. Quinti, Sarrià, S. Cugat del Valles, Tarrasa, Selmanant, Tortellà, Calonge, Valls, Besalú.

JANER.

Aquest mes te 31 dia. — Los dias
s'allargan 1 hora 6 m.

1 Dil. i Cap d'Asy. - S. Concordi m.; S. Olibé;
Sta. Eufrosina vg. (L.-P.)

2 Plena a las 6 y 51 m. del matí; gebris,
neus, plujas.

3 Dia. S. Maurici ab.; S. Eperit h. y ef.

4 Dia. S. David m.; Sta. Genoveva vg.

5 Dy. S. Tito; S. Rigobert h.; Sta. Doucia me.

6 Dia. S. Teodor. p. y me.; S. Simó de Silla.

7 Dia. Los Reis; Melxer, Gaspar y Baltasar.

8 Dia. S. Bascon de Penyafort; S. Julià me.

9 Dia. S. Llois y compa. m.; S. Maim h.

Se obran las relaciones.

10 Quart minuant a 39 y 22 m. de la nit;
irona, neus, vents.

11 Dia. S. Maczell h.; S. Julià me.; Sta. Basilisa me.

12 Dia. S. Gonzalo d'Amacusa ef.; S. Nicanor.

13 Dy. S. Hilari p.; S. Salsi h. me.

14 Dia. S. Donat ab.; S. Victorià ef.; S. Nazari ef.

15 Dia. Guernand ef.; Sta. Verónica vg.

16 Dia. Lo dia nom de Jesus; S. Hilari h.; S. Felix.

17 Dia. S. Pau hermita; S. Mauro ab.

18 Dia. S. Fulgenci h.; S. Marçal; S. Honorat arce.

19 Nova a las 8 y 22 m. de la nit; plujas, freix.

20 Dia. S. Antoni ab.; Sta. Rosalva vg.

21 Dia. La catedral de S. Pere en Roma; Sta. Prisca.

22 Dia. S. Canut veg me.; S. Mari y compa. mrs.

23 Dia. S. Fabià p.; S. Salsi h. me.

24 Dia. S. Prudenci; Sta. Agnès.

25 Dia. S. Vicenç, espanyol me.; S. Anastasi me.

26 Dia. S. Hildefons ab.; Sta. Emmerencia, Gale

per ser lo sant del príncep d'Asturias.

27 Quart creixent a las 8 y 39 m. de la nit;
variable, neus, freix.

28 Dia. Lo desenvolupament de la Mare de Déu.

29 Dy. Conversió de S. Pau; S. Ananias me.

30 Dia. Sta. Paula vda.; S. Polcarp. h. me.

31 Dia. S. Joan Crisostom. h. anima.

32 Dia. de Septuagesima; S. Ciril; S. Julià h.
(L. P.) anima.

33 Dia. S. Francisco de Sales h. ef.; S. Valeri h. ef.

34 Dia. Sta. Martina vg. me.; Sta. Marcela vda.

35 Plena a las 8 y 14 m. de la nit; nebulas,
vents, gebris.

36 Dia. S. Pere Nebach fundador.

FIRAS

FESTAS MOVILES,
FESTAS MAJORS,
ECLIPSES.

Firas.

Dia 1. Artes, Pens,
La Sabal.

• 6. Amor, Manlleu
Munlar.

• 7. Igualada.

• 11. Sant Ilari.

• 17. Borja d'Or-
rell, Molins, Ne-
vata, Palamós, San

Celoni, Ombra de
Besora, y Sta. Pau.

• 19. Desall.

• 20. Arbocia,
San Felix de Pa-
lencia y S. Pere

de Torred.

• 21. Castellterciol.

• 22. Espluga de
Francis, Taradell.

• 23. Cervera.

• 24. Surt y Ger-
vera.

• 25. Torroella y
Sta. Pol de mar.

MOVILES.

• 14. Terrasa.

• 28. Pla.

FESTAS MAJORS:

Dia 14. Lo dia nom
de Jesus.

• 28. Septuages-
ima.

FESTAS MAJORS:

Dia 8. Terrasa.

• 17. Vilanova.

• 20. Palafreger.

• 22. Llorell.

Dia en que se tram
anima.

Dia 28. Domingo de
Septuagesima.

FEBRER.

Aquest mes té 28 dies. — Los dies
s' allargan 1 hora 34 m.

- 1 Dij. S. Isidori b. me.; S. Cebà b. me.; Sta. Brígida.
- 2 Div. S. La Candelera; S. Felicitat me.; S. Canot.
- 3 Div. S. Blas. b. y me.; S. Nicolau de Lc.; S. Co-
stà; S. Hipòlit.
- 4 Div. de Sexagesima.—S. Andrea Corsi; San
Remiart. (1.-P.)
- 5 Div. Sta. Agnès; Sta. Calomada.
- 6 Div. Sta. Dolora vg. y me.; S. Taulí († en Ger-
vera P. S. M.)
- 7 Div. S. Bernat ab.; S. Ricart rey d' Inglaterra.
☞ Quart minuant a las 7 y 34 m. de la nit
bon temps.
- 8 Div. S. Joan de Mata.
- 9 Div. Sta. Apolonia vg.; S. Alexandre.; S. Nicolau.
- 10 Div. Sta. Lucília vg.; S. Guillem Bernat.
- 11 Div. de Quinquagesima (carnestoltes). Los
7 dies de Maria. (1.-P.)
- 12 Div. S. Eulària vg. y me. patrona de Barcelona.
- 13 Div. Sta. Catarina de Rússia vg.; S. Benigne me.
Se tanquen las velaciones.
- 14 Div. de Cendra S. Valentí pbr. y me.; S. Joan
Baptista de la catedral. / No s' pot menjar
caru. /
- 15 Div. S. Fèlix; Sta. Jordana me.
☞ Nova a las 9 y 39 m. del matí; freta,
pluja i neu.
- 16 Div. S. Julià y cinch mil companyes ms. (No s'
pot menjar caru. /
- 17 Div. S. Pere Tomas b.; Bl. Aleix Falconeri fr.
- 18 Div. 1 de Quarisma. S. Simó b. y me.
- 19 Div. S. Constant.; S. Aleix de Carriua; S. Bar-
tol. / d'alma. /
- 20 Div. S. Lleó S. Ruport b. x cf. / d'alma. /
- 21 Div. S. Fèlix; S. Patrici b. — Tèmpora. (1.-P.)
- 22 Div. La Càtedra de S. Pere en Antioquia.
☞ Quart creixent a las 4 y 33 m. del matí;
vents, pluja, neu.
- 23 Div. Sta. Margalida.; S. Pere Damà. b. Vigília.
Tèmpora. Ordre. / No s' pot menjar caru. /
- 24 Div. S. Maties ap.; S. Nodet b. y af.; Tèmpora.
- 25 Div. 11 de Quarisma. S. Avertat; S. Divinor.
- 26 Div. La Mare de Déu de Guadalupe de Meix.
- 27 Div. S. Baldobero cf.; S. Gracore me. de la vila.
- 28 Div. S. Romà ab y fr.; S. Macari y comp. me.

FIRAS

FESTAS MOVIBLES;
FESTAS MAJORS;
ECLIPSES.

Firas.

- Div. 2. Castells, Ma-
tarró Molins de Rey
Calonge y S. Lla-
rossa del Píneu.
• 8. Isona.
• 22. Figueras.
• 24. Crespà.
• 25. Llorenç y
Santa Coloma de
Farnas.

MOVIBLES.

- Div. 4. Bescarany, Ba-
lguer, Paladrenç.
• 11. Viladrau.
• 19. Solsona, y S.
Martí de Saspyro-
las.
• 18, 19 y 20 San-
d' Urgell.
• 22. Berga.
• 24. Cardona.
• 25. Solà y Cape-
lades.

FESTAS MOVIBLES.

- Div. 4. Domingo de
Sexagesima.
• 11. Domingo de
Quinquagesima.
(Carnestoltes. /
• 14. Gestrà.
• 18. 1. Inma. de
Quarisma.
• 21. 11 id. id. id.

FESTAS MAJORS.

- Div. 12. Sarrà.
Dias en que s' tras-
deixa.
Div. 20. Primer di-
vers de Quarisma.
1. Tèmpora
Div. 24.—22.—24.

MARS.

Aquest mes té 31 dies. — Los dies
e allargan 1 hora 43 m.

- 1 Dic. S. Basilio h. y ef.; S. Nicólem m.
- 2 Plena a las 11 y 32 m. del matí; variable.
- 3 Dic. S. Ximpirí p. y ef.; S. Alós m. (No s' pot menjar carn.)
- 4 Dic. S. Eusebi; S. Celoni; S. Medion. (animal.)
- 5 Dia. III de Quares. — S. Casimí r. y c. (animal.)
- 6 Dia. S. Nemesi Pastor; S. Adrià m.
- 7 Dic.; S. Rogier h. de Barcelona.
- 8 Dia. S. Toms d' Agul dr. Sta. Perpèta m.
- 9 Dic. S. Joan de Déu fundador.
- 10 Dic. S. Pàul h. y ef. (No s' pot menjar carn.)
- 11 Quares. minuant a 3 h y 38 m. de la tarda; variable. plagues, neus, trona.
- 12 Dia. S. Mató y S. Eusebi m.
- 13 Dia. IV de Quaresma. S. Eulogi. (animal.)
- 14 Dic. S. Gregori Magna, pare sant y dr.
- 15 Dia. S. Roderich m.; S. Salom m.
- 16 Dia. Sta. Matilde regina; Sta. Constantia vg.
- 17 Dic. S. Lloç; S. Ramon ab.; Sta. Madrona vg.
- 18 Dic. S. Berthold h. y ef. (No s' pot menjar carn.)
- 19 Nova a las 9 y 25 m. de la nit; frets.
- 20 Dic. S. Patrici h. y ef. (Se tapen las altors.)
- 21 Dia. de Pasch. S. Galatí arxibisq.
- 22 Dic. S. Josep capd de la Mare de Déu.
- 23 Dia. S. Neri h.; Sta. Eufèmia vg. (Primerera)
- 24 Dia. S. Benet ab. y fundador.
- 25 Dic. S. Ambros de Sena; S. Benet r. m.
- 26 Dic. La Mare de Déu del Dolors. (animal. No s' pot menjar carn.)
- 27 Quares. creixent a las 12 y 48 m. del matí.
- 28 Dic. S. Agapó h.; S. Lluís h. (animal.)
- 29 Dia. de Roma. L' anunciació de la Mare de Déu. S. Damià.
- 30 Dic. S. Castor m. S. Braulí h. y ef.
- 31 Dia. S. Ruper m. y ef.
- 32 Dia. S. Sci III p. y ef. (Se visiten las penons y tancan tribunals. Arxí y la tres dias següents no s' pot menjar carn.)
- 33 Dic. Sant. S. Eustaquí; S. Just m.
- 34 Dic. Sant. S. Joan Climent ab. Oríscs.
- 35 Dia. Sant. Sta. Balena vg.; S. Amós profeta.
- 36 Plena a las 4 y 17 m. del matí; neus. Eclipse total de Luna, se'n veurà part a las 4 y 30 m. del matí.

FIRAS.

TENTAS COBIRAS,
FORTAS MAJORS,
FELITRES.

Firas.

- Da 3 Carlesna. Sta. Coloma de Farns.
- 25 Apens.
- MOVELLES.
- 11 Marisa.
- 13 Calat.
- 18 Rinal.
- 20 Bellung.
- 25 Caloma.
- ESTAS MOVELLES.
- Da 3 III Domingo de Quaresma.
- 11 IV.
- 18 Domingo de Pasch.
- 23 La Mare de Déu del Dolors.
- 25 Dia. Ràms.
- 26 al 31. Semma Santa.
- Se trau dijuna.
- Da 3 Quares. de segona setmana de Quaresma.
- 4 III Domingo de Quaresma.
- 11 IV.
- 23 La Mare de Déu del Dolors.
- ESTADORS.
- Da 20 a las 7 y 42 m. de la nit. Primerera.
- OCUPERS.
- De sol.
- Da 16 a las 9 y 32 m. de la nit. Ineclís.
- De luna.
- 31 a las 4 y 30 m. del matí. Eclipse total. Sols se venrà 3 comentament.

ABRIL.

Aquest mes té 30 dies. — Los dies
a' allargan 1 hora 4 m.

- 1 Diem. Pasqua de Resurrecció; S. Vencesl. h.;
Sta Teodora vg.
- 2 Dil. S. Francisco de Paula fundador.
- 3 Diem. S. S. Bonifaci de Paderborn. cl.; (S' obran les
tribunals.)
- 4 Diem. S. Isidorn arc. de Sevilla. (anima.)
- 5 Di. S. Verme Ferrer cl.; Sta. Irene vg. y m.
- 6 Div. S. Guillem ab.; S. Celestí p.
- 7 Di. S. Epifani h. y m.
- 8 Diem. de Quinzenada. S. Albert la Magna.;
S. Blau, Di. Julia.
☉ Quart minuant a las 8 y 27 m. del matí;
bon temps variable, vent.
- 9 Dil. Sta. Cleofa.; S. Demetri m. (S' obran las
velacions.)
- 10 Diem. S. Esteban. p. cl.
- 11 Diem. S. Lluís la Magna. p. y dr.
- 12 Di. S. Victor m.; S. Xenon m.; S. Juli p.
- 13 Div. S. Hermenegild re. de Sevilla y m.
- 14 Di. S. Pere Gonzalez Telm.; S. Tiburti.
- 15 Diem. S. Basili; Sta. Anastasia m.
☉ Nova a las 6 y 48 m. del matí; variable.
- 16 Dil. S. Toribí h. y cl.; Sta. Eugenia vg. y m.
- 17 Diem. Sta. Maria Agra de Jesus; S. Antón p. m.
- 18 Diem. S. Eleuteri h. y m. mare Ania m.
- 19 Di. S. Hermenegild; S. Vicens m.
- 20 Div. S. Agnès de Mont-Pèrre vg.
- 21 Di. S. Anselm h. y dr.; S. Catalina m.; S. Sivi.
☉ Quart creixent a las 10 y 6 m. de la nit;
trons, pluja, vent, pedra.
- 22 Diem. S. Soter; S. Cay p. m.
- 23 Dil. S. Jordi m.; S. Adalbert h. y m.
- 24 Diem. La Patrocin de S. Joseph; S. Gregori.
- 25 Diem. S. Marc Evangelista. (1.-P.)
- 26 Di. La Mare de Dén del Bon Consell.
- 27 Div. S. Pere Arsenigi; S. Anasani p.; Sta. Zita
vg. (Gala ab uniform per enter lo dia en
que se anja la regna mare.)
- 28 Di. S. Prudenci h.; S. Vidal m.
- 29 Diem. S. Pere de Verona m.
☉ Pleia a las 9 y 8 m. de la nit; plujes, pe-
dregades, vent.
- 30 Dil. Sta. Catarina de Sena vg.; S. Pelegrí cl.;
S. Aymabe m.; Sta. Sofia vg. y m.

PIRAS,
FESTAS MOVILES.
FESTAS MAJORS.
ECLIPSES.

Piras.

- Diu 1 Maials.
- 5 Calaf.
 - 16 Lleyda, Gersà,
Polia Segar, Pru-
denç.
 - 16, 17 y 18 Agra-
mont.
 - 25 Castell, Mur-
torell, Solva, Ver-
dú.
 - 27 Solent.
 - 28 a. Saborní de
Noya, Píera.
 - 29 y 30 Pera.

MOVILES.

- Diu 2 Palafrugell.
- 3 Dursó y M. de
H. del Mirador.
 - 8 Arroyo de Mont,
Torroja.
 - 14 Calaf.
 - 22 Tarragona, Sa-
ludell.
 - 23 Sabadell.

FESTAS MOVILES.

- Diu 1 Pasqua de Re-
surrecció.
- 8 Quinzena de
Quinzenada.
 - 24 La Patrocin
de san Joseph.

FESTAS MAJORS.

- Diu 26 Torbó.
- Se fan anima.
- Diu 4 Dunceris de
Pasqua.

MAIG.

Aquest mes té 31 dies. — Los días
se allargan 1 hora 20 m.

- 1 Dim. i S. Felip; S. Jaume ap.; S. Segimon.
- 2 Dia. S. Anastasi b. y dr. (Festa nocturna)
- 3 Dj. i La Invenió de la Sta. Creu.
- 4 D. v. Sta. Mónica viuda; Sta. Antonia vg. y mo.
- 5 Dia. S. Pio V p.; S. August m.
- 6 Dia. S. Joan Ante Portam Latinam. (I. P.)
- 7 Dim. S. Estanislau b.; S. August m.
- 8 *Guert. minuant a las 9 y 27 m. de la nit variable, trona, pluja.*
- 8 Dia. L' Ascensió de S. Miguel Arcángel. (I. P.)
- 9 Dia. S. Gregori Nazianz b. y dr. (I. P.) (abstinentia.)
- 10 Dj. *✠* L' Ascensió; S. Antonian; de Florentia.
- 11 Dia. S. Pons; S. Placido; S. Anastasi; S. Eudali.
- 12 Dia. S. Domingo de la Calzada; S. Párcis.
- 13 Dia. S. Pío Regalad c. (Gala per exier los dies del Rey).
- 14 Dim. S. Benita; Sta. Carina; Sta. Iusta m.
- 15 *Neu a las 2 y 43 m. de la tarda: mod. temp., algun tro, calor.*
- 15 Dia. i S. Isidro Labrador; S. Torqu.
- 16 Dia. S. Joan Nepomuceno m.; S. Udal h.
- 17 Dj. S. Pasqual Bado c.; Sta. Restituta vg. y m.
- 18 Dia. S. Felis de Cantalicio c.; S. Venanci.
- 19 Dia. S. Pere Catec. p.; S. Iba actual. (I. P.) (Festa).
- 20 Dia. Pasqua de Pentecostes; S. Bernadí. (I. P.)
- 21 Dim. *✠* S. Bernadí m. (I. P.)
- 22 *Guert. creixent a las 2 y 43 m. del matí.*
- 22 Dia. i Sta. Rita de Casia vda. (I. P.); S. Enri.
- 23 Dia. Apocrió de S. Jaume. (anima), Tèmpora. (I. P.); Sta. Julia vg. y m.
- 24 Dj. Sta. Afe m. (I. P.) (anima).
- 25 Dia. Sta. Maria Magdalena de Paredi vg.; S. Gregori VII. Tèmpora. Ordres. (I. P.)
- 26 Dia. S. Felip Neri c. Tèmpora. Ordres. (anima). (I. P.)
- 27 Dia. i La Santíssima Trinitat; S. Joan p.
- 28 Dim. S. Just c.; S. Germí h. (i bisont de Vich).
- 29 Dia. S. Maxim b.
- 30 *Plua a la 1 y 3 m. de la tarda: tempestats, pedra y trona.*
- 30 Dia. S. Fernando rey d' España.
- 31 Dj. *✠* Corpus; Sta. Petrus.

PIRAS.
FESTAS NOCTURNES,
FESTAS KAJONS,
ECLIPSES.

Piras.

- Dia 1 Instabrick, Ol.
- 3 Agrumet.
 - 8 Galia.
 - 9 10 y 11 Abartur.
 - 12 • Lluvia dels Piras.
 - 15 Actumet, Ba-ligue, Carleson.
 - 15 y 16 Tarradella de Nongit, Anet.
 - 21 Muntia.
 - 22 Lagostera.
 - 24 Mol ne del Rey.
 - 25 Galia de Ma-lavella, Matad.
 - 26 Polas Tardera.
 - 27 Vibumaje.
 - 28 Arina del Vall d' Arin.
 - 31 Molins de Rey.

NOCTURNES.

- Dia 3 Tarrad.
- 10 Coubelis.
 - 12 Alps.
 - 17 18 y 19 Tarrad.
 - 20 Folgarulas.
 - 21 Molins de Rey.
 - 22 Granders.
 - 23 y 24 Palafrugall.
 - 25 Espora.
 - 27 Arlesma.
 - 31 Viladur.

FESTAS NOCTURNES.

- Dia 10 L' Ascensió.
- 20 P. Pentecostes.
 - 27 Sns. Trinitat.
 - 31 Corpus.
- FESTAS KAJONS.**
- Dia 21 • Rey.
- Se fan anims.
- Dia 25 y 26.
- Tèmpora.
- Dia 23, 25 y 26.

JUNY.

Aquest mes té 30 dies. — Los dies s' allargan, fins al 21, 17 m.

- 1 Div. S. Simó i muga; S. Fortunat h.
- 2 Dia. S. Marcel·l; S. Iosep; S. Erasme m.
- 3 Dia. II S. Isach i muga; Sta. Clara regna.
- 4 Div. Sta. Sabarina vg. y m.; S. Primitiu Caracenda; S. Rufil, Quiri y comp. m.
- 5 Dia. S. Nicome; S. Simeu m.; S. Bonifaci h.
- 6 Dia. S. Nohet h.; S. Felip diau.
- ☉ Quart noucent a las 6 y 58 m. del matí: variable, trons y gronda.
- 7 Div. S. Pau h.; S. Wistremunt muga.
- 8 Dia. La Santíssima cor de Jenu; S. Molat.
- 9 Dia. S. Prim; S. Felici m.; S. Hicet h.
- 10 Dia. III Sta. Margarida regna d' Escocia.
- 11 Div. S. Bernadé ap.
- 12 Dia. S. Joan de Salagun ef.; S. Onofre amantia
- ☉ Nova diaz 19 y 57 m. de la nit: calor, trons, vent.
- 13 Dia. I S. Antoni de Padua ef.
- 14 Div. S. Basili lo magné.
- 15 Div. S. Yú; S. Molot; Sta. Crescencia m.
- 16 Dia. S. Francisco Regu; Sta. Lluçarda.
- 17 Dia. IV S. Mosei, S. Isidro m.
- 18 Div. S. Marcos; S. Marcel·l; S. Amant ap.
- 19 Dia. Sta. Juliana Falconeri; S. Gervasi y Protasi.
- ☉ Quart cent a las 11 y 30 m. de la nit: plujes, variable.
- 20 Dia. S. Silveri y. y m.; S. Nocat ef.
- 21 Div. S. Lluís Gonzaga ef.; Sta. Demetria vg. y m. (Katin).
- 22 Div. S. Pauli h. y ef.
- 23 Dia. S. Joan puer.; Sta. Agripina vg. y m. (Vigília).
- 24 Dia. V ☉ La naixement de S. Joan Baptista.
- 25 Div. S. Guillem ef.; S. Prinsper h.
- 26 Dia. S. Joan; S. Pau m.
- 27 Dia. S. Julio y comp. m.; S. Ladislas rey de Polona.
- 28 Div. S. Lloé II puer sant. (No s' a pot mesgar cura).
- ☉ Pleua a las 3 y 20 m. del matí: variable, vents y trons.
- 29 Div. ☉ S. Pere; S. Pau ap.
- 30 Dia. La Comemoració de S. Pau ap.; S. Marcial h.

FIRAS.

FESTAS NOVIRES,
FESTAS MAJORS,
SOLIPSES.

Firas.

- Dia 7 Sort.
+ 11 Solardó.
+ 12 Comellat, sta.
Pau, x. Cagol.
+ 13 Calonge.
+ 24 Plana.
+ 29 La Bisbal, Pons.

FESTAS NOVIRES.

Dia 8 Lo Sen. Cor de Jenu.

FESTAS MAJORS.

- Dia 5 Montilanch.
+ 24 Viver.
+ 29 Maynou, san Pere de Bigas.
+ 30 Tarrasa.

EITACIONS.

Dia 21 A las 4 y 21 m. de la tarda. Estiu.

JULIOL.

Aquest mes té 31 dia. — Los dias
s'escursan 1 hora.

PIRAS,
FESTAS MOVIBLES,
FESTAS RAJONS.
— ECLIPSES.

Piras.

Dia 9 Arenys de Mar
+ 10 Sta. Coloma de
Queralt.
+ 13 Calonge.
+ 17 Molgat.
+ 19 Vilanova.
+ 22 Monestir de la
Selva.
+ 25 Aneposta, Bona
Torrella de Mond-
gri, s. Salvador de
Oñá.

MOVIBLES.

Dia 8 Esparraguera.
+ 15 Vilanova.

FESTAS RAJONS.

Dia 1 Salvadell, Mol-
ta.
+ 4 Vich.
+ 9 Arenys de Mar.
+ 20 Pedrugoll.
+ 22 Masgosa.
+ 24 Lloret.
+ 25 Monistrol de
Montserrat, Bona.
+ 26 Vendrell.
+ 27 Mataró.
+ 30 Hostes de san
Barthán.

- 1 Dim. VI S. Gelo b. y cf.; Sta. Llorenç me.
- 2 Dil. La Virginitat de la Mare de Déu; S. Urbà mo.
- 3 Dim. S. Teófilo y comp. me.
- 4 Dil. S. Laureà b. y me.; Sta. Gaspar de Bono.
- 5 Dij. Sta. Zoa mo.; Illa. Miquel dels Sants cf.
☞ Quart minvant a la 1 y 48 m. de la tarda:
calor, trons, vents.
- 6 Div. S. Ilonà b. y me.; S. Trànquil mo.
- 7 Div. La presonsa sancha de Jean-erri; S. Olib mo.
- 8 Dim. VII Sca. Isabel vinda regina de Portugal.
- 9 Dil. S. Cirilo b. y me.; S. Zenó y comp. me.
- 10 Dim. S. Cristófol y la set germans me.
- 11 Dim. S. Pau p. y me.; S. Jaumet me.
- 12 Dij. S. Joan Guallier ab.; S. Félix; S. Nabor me.
☞ Nua a las 5 y 20 m. del matí: calor, trons,
vents.
- 13 Div. S. Anaclet p. y me.
- 14 Dil. S. Benaventura b. y dr.
- 15 Dim. VIII S. Karich emperador; S. Camilo de
Lelis b.; S. Antioch me.; Stas. Julia y Justa.
- 16 Dil. La Trinitat de la Sta. Gen.; La Mare de Déu
del Carme; S. Faust.
- 17 Dim. S. Aleix; Sta. Genoveva.
- 18 Dim. Sta. Sinfonsa y los 7 fills me.
- 19 Dij. S. Vicens de Paul fr.; Sta. Justa; Sta. Ro-
sina.
☞ Quart creixent a las 3 y 29 de la tarda: vents
trons, variable.
- 20 Div. S. Elias prof.; S. Gersei Emili.
- 21 Dil. Sta. Proclus vg.; S. Donat prof.
- 22 Dim. IX Sta. Magdalena penitenta. (Cusendo).
- 23 Dil. S. Llorenç; S. Apolinar b.; Sta. Eudota vg.
- 24 Dim. Sta. Cristina vg. y me. (Vigília. Gala per
exor lo sent de la regina mare.
25 Dim. ☞ S. Jaume pabr d'Espunya; S. Cognit.
26 Dij. + Sta. Agn mare de la Mare de Déu.
27 Div. S. Pantaleo me.; Sta. Sempresiana y Julia-
na. (Festa en la ella de Matara).
☞ Plena a las 3 y 58 m. de la tarda: trons,
vents, calor.
- 28 Div. S. Nazari; S. Gelsó; S. Victor me.
- 29 Dim. X Sta. Marce vg.; Sta. Beatri vg. y me.
- 30 Dil. S. Non y S. Non me.; S. Uex b.
- 31 Dim. S. Ignaci de Loyola fundador.

AGOST.

Aquest mes té 31 dies. — Los dies
s' acoursan 1 hora 36 m.

FIRAS

FENTAR MONTELE,
FENTAR MAJORS,
FENTAR

- 1 Dom. S. Pere al vèrdu; S. Fel·li; Sta. Fe.
2 Dj. La Mare de deu dels Angels; S. An·les Maria de L.; S. Esteve; *Juïlla de la Parecimental*.
3 Dv. La Invenció de S. Esteve jouto-marte.
4 *Quart reinant a las 7 y 1 m. de la tarda: trons, calze.*
5 Bis. S. Blumeng de Gusan of.; Sta. Purpian.
6 Dim. XI La Mare de deu de las Nies.
7 Dll. La transfigurament del Senyor; S. Just y Pastor.
8 Dom. S. Cayetà fr.; S. Albert.
9 Dim. S. Giliach y vintós compa. ms.
10 Dj. S. Roman nulat mo. (*Vigília*).
11 D. c. t. S. Llorens disci.
12 *Quart reinant a las 2 y 21 m. de la tarda: color, trons y plujes.*
13 Da. S. Timoteu; Sta. Susanna y Placida vgs. y ms.
14 Dom. XII Sta. Clara vg.
15 Dll. S. Hipolit; S. Castà.
16 Dim. S. Luchà h.; S. Gelerí. (*Vigília. No 's pot menjar carn*).
17 Dime. *La Assoneli de la Mare de deu.*
18 Dj. S. Boet; S. Jacint; S. Tito.
19 Dv. S. Liberat; S. Pau; Sta. Juliana.
20 Dll. Sta. Elena emprantén vls.; S. Agnès.
21 *Quart reinant a las 9 y 1 m. del matí: vent, color, trons.*
22 Dom. XIII S. Magi; S. Marina; S. Lluís h.
23 Dll. S. Joaquina pare de la Mare de deu; S. Bernat.
24 Dime. Sta. Joan· Francisca Fremiot vls.
25 Dim. S. Hipolit; S. Simplicí; S. Timoteu.
26 Dj. S. Felip Benet of. (*Vigília*).
27 Dv. t. S. Bartomeu ap.
28 Da. S. Lluís rey de Fransa; S. Genís d'Arles.
29 Dim. XIV S. Cresti p.
30 *Plena a las 3 y 10 m. del matí: trons vents, plujes.*
31 Dll. S. Joseph del Galvassant.
32 Dim. t. S. Agnès h. of. y fr.
33 Dime. La Degollació de S. Joan Baptista.
34 Dj. Sta. Rosa de Lima vg.; S. Bonifaci.
35 Dj. S. Ramon Nolat of.

Firas.

- Día 1** Cervena,
» 2 » Mare d'Eleo
» 3 Cervena,
» 9 Olai,
» 10 Agrumoni,
» 15 Barbars,
» 16 Llyda, Cabla
de Maaveia,
» 17 Naxa,
» 18 Bellodig,
» 24 Pignera,
» 27 Onas de Moni-
sered,
» 28 Masien,
» 29 Grandem,
» 30 y 31 Alcarria.
MOBILES.
Día 4 Prats de Rey,
» 5 Sabent, Mauresa,
» 8 La Inbad,
» 26 Martorell.
FESTAS MOVILES.
Día 20 s. Joaquín,
jorné de la Mare de
Dios.
FESTAS MAJORS.
Día 3, 4 y 5 s. Es-
teve Sarracina,
» 6 s. Just Desverra,
» 7 Pignol,
» 10 s. Felis de Lan-
breget,
» 15 Gavia, Bada-
lona, Montmeló,
» 23 Sçges,
» 24 Sans, Igualada,
Valluona,
» 25 s. Genís,
» 27 Mlarçó, s. Vi-
cens de la Flor,
» 28 Preuñá,
» 29 s. Joan Despl,
» 30 Abelló.

SEPTEMBRE.

Aquest mes te 30 dies. — Los dias
s' escursan 1 hora 45 m.

- 1 Dic. s. Gilab.; s. Llop h.; s. Eudí m.
 ☾ *Quart minuant a las 11 y 54 m. variable,*
color.
 2 Dies. XV La Mare de Deu del Consol.; s. Antio-
 ni h.
 3 Die. s. Naniu cf.; sta. Boraja vg.
 4 Dies. sta. Gemada vda.; sta. Neta de Viterbo.
 5 Dies. s. Liberu Justina h.; sta. Obadía.
 6 Die. s. Petri h.; s. Eusebiu ab.
 7 Die. sta. Regna vg.; s. Augustí.
 8 Dies. La Nativitat de la Mare de Deu; san-
 tific.
 9 Dies. XVI La Dels nra de Mariu; s. Gregori.
 ☽ *Nova a las 7 del matí; vent, truen,*
 10 Die. s. Nícolu de Tolentí cf.
 11 Dies. s. Pere m.; s. Jacintu na.
 12 Dies. s. Llorenç m.; s. Eulogi h.
 13 Die. s. Felip y compa. m.; s. Veneri cf.
 14 Dies. L' Exaltació de la Sta. Cren.
 15 Dies. s. Nemesi; sta. Melina.
 16 Dies. XVII La Mare de Deu dels Dolers; s. Cor-
 nelí.
 17 Die. La Imposició de las Engas de s. Ysaac m.; s.
 Llorenç.
 ☽ *Quart creixent a las 5 y 13 m. del matí; forta*
vent, pluja.
 18 Dies. s. Yordi de Vilanova arch.; s. Parí m.
 19 Dies. s. Gerasi h.; s. Feli; s. Basiliu. (I. P.)
Tempora.
 20 Die. s. Eustaquí y compa. m. (Vigília).
 21 Die. s. a. Mado ag. y castigada. *Tempora.* Or-
 dre. (I. P.)
 22 Die. s. Mauri y compa. m.; sta. Emerita vg.
Tempora. (I. P.)
 23 Dies. XVIII sta. Teida vg.; s. Llop. *Tardor.*
 24 Dies. La Mare de Deu de la Meré.
 ☽ *Plena a las 1 y 41 m. de la tarda; pluja y*
vent.
 25 Dies. sta. Maria del Socis.
 26 Dies. s. Cipri m.; sta. Justina vg. y m.
 27 Die. s. Cosm; s. Dumí; s. Adol.
 28 Die. s. Veneradiu m.; Sant Simó de Roja cf.
 29 Dies. La Dedicació de s. Miquel Arcàngel.
 30 Dies. XIX s. Geroni dr. y fr.

PIRAS, FESTAS MOBILES, FESTAS SAIGES, ECLIPSES.

Piras.

- Dia 1 Acanas.
 s. 2 Granchies,
 s. 3 Mancel de M.
 s. 4 Balaguer,
 s. 11 Tona.
 s. 14 Almenar.
 s. 15 Vielva,
 s. 16 Daga,
 s. 21 Berge.
 s. 22 Casó de la S.
 s. 25 Mataró.
 s. 28 s. Ll. dels Pil.
 s. 29 Lleida.

MOVES.

- Dia 2 s. Llorenç S.
 s. 3 Castellón.
 s. 15 Cella.
 s. 23 Tortosa.
 s. 30 Tarras.

FESTAS MOBILES.

- Dia 2 La M. del G.
 s. 9 La nra de M.
 s. 16 La M. dels D.

FESTAS SAIGES.

- Dia 2 Toró.
 s. 5 Rodé.
 s. 7 Videramps.
 s. 7 s. Andreu.
 s. 9 Pira.
 s. 13 Gencollá.
 s. 14 s. Salsad.
 s. 16 s. Felip de C.
 s. 17 Tiana.
 s. 22 sta. Coloma F.
 s. 22 Terragona.

III Tempora.

- Dia 10, 21 y 22.

ESTADIOS.

- Dia 23 a las 0 y 23 m.
 del matí. *Tardor.*
*Eclipse de Luna to-
 tal invisible.*
 Dia 24 a las 2 de la t.

OCTUBRE.

Aquest mes té 31 dia. — Los días
s'escursan 1 hora 46 m.

1 Dill. s. Ramon.

☾ Quart minuent a las 5 y 53 m. del mati:
neus, vents, variable.

2 Dim. Locant Angel de la Guardia; s. Lodogari h.

3 Dim. s. Canet; s. Vassal m.

4 Dij. s. Francisco; sta. Anna vg. (Gala per esser
la sant del Reg).

5 Div. s. Frodo b.; s. Placido y campo. m.

6 Dia. La Roser de Maria; s. Brú; s. Enll.

7 Dim. XX s. Marti p.; s. August pbr.

8 Dill. sta. Brigida vda.; sta. Reparata vg. y mo.

☉ Nova a las 4 y 43 m. de la tarda; frets,
plujas y trons.

9 Dim. s. Damià Arcopagita h.; La Mare de Déu de
la Cinta.

10 Dim. s. Francisco de Borja; s. Lluís Bertran cf.
(Gala per ser lo dia que fa anys la Regua).

11 Dij. s. Nicasi h. y m.

12 Div. La Mare de Déu del Pilar; s. Serafi.

13 Dia. s. Eduard rey; s. Geraci sh.

14 Dim. XXI La Mare de Déu del Remey; s. Cal-
list p.

15 Dill. sta. Teresa de Jesús vg. (I. P.)

16 Dim. s. Galo sh.; Sta. Maria de la Encarnació.

☾ Quart creixent a las 2 y 7 de la nit.

17 Dim. sta. Eulogia vda.

18 Dij. s. Linch erangolista; s. Julia hermià.

19 Div. s. Pere d'Alcantara cf. y fr.

20 Dia. s. Joan Camí cf.; s. Antell m.

21 Dim. XXI sta. Ursula y onze mil verges.

22 Dill. sta. Maria Salomé vda.; s. Joan Capistrà.

23 Dim. s. Pere Pascual h. m.

☉ Plena a las 11 y 58 m. de la nit; variable.

24 Dim. s. Rafel arcàngel; s. Bernat Calvi.

25 Dij. s. Gregori y Crisòstom germans ms.

26 Div. s. Evarist papa; s. Llorenç y Marçal mes.

27 Dia. s. Vicenç; sta. Sabina y Criseta; sta. Ca-
pitoline. (Vigília).

28 Dim. XXII s. Simó; s. Judas Tades ap.

29 Dill. s. s. Narcís h. y ms.; s. Maximilià.

30 Dim. s. Claudi; s. Lluís; s. Victori m.

☾ Quart minuent a las 2 y 30 m. de la tar-
da; vents, boiras, frets.

31 Dim. s. Quinti; sta. Exuperia ms. (Vigília).

FIRAS, FESTES MOVILES, FIESTAS MAJORS, FESTIVALS.

Firas.

- Tra 8 Vella.
- > 10 Catlles de M.
- > 12 Astoria.
- > 13 Ester d'Azou
- > 14 Besall y Ri-
poll.
- > 15 Campdazanol.
- > 16 Joan de les Aba-
desas, Vendrell,
Riudà, Verdú.
- > 17 Hostalrich.
- > 18 Figueras, Olot,
Trepç, Viladran-
ca.
- > 21 Tarrasa, Alco-
ver.
- > 25 Mora la Nova.
- > 28 Cantons, Pa-
rellana, Pont, Vi-
lafranca del Pana-
dà.
- > 29 Girona, Tur-
ragó.

MOVILES.

- Dim 14 Algorja.
- > 21 Palafreguà.
- > 28 Tarrasa, La
Bielal, Manresa,
Alcobulla, Pla de
Gabra.

FIESTAS MOVILES.

- Dim 5 La Roser de
Maria.
 - > 14 La Mare de
Déu del Remey.
- FIESTAS MOVILES.
- Dim 2 Rosafraus.
 - > 10 Cortis de Sarrià

FIESTAS.

- De est.
- Friede dia 8 a 2
quarts de 5 de la
tarda.

NOVEMBRE.

Aquest mes té 30 dies. — Los días
s'escursan 1 hora 16 m.

- 1 Dij. ✠ Tots-Sants.
- 2 Div. Los morts; sta. Eudemia.
- 3 Dia. s. Arctangel.
- 4 Dia. XXIV s. Carlos Borromeu.
- 5 Div. s. Xararic pfr. y sta. Isabel parets del Dap-tista.
- 6 Dia. s. Sever h.; s. Hemet ab. y cf.
- 7 Dia. s. Focvent h. i. n. Amanteo.
- ✠ Plena a las 10 y 10 m. del mati: tempe-rata, fret.
- 8 Dij. Los quatre sants murtres tornats; s. En-guiter.
- 9 Div. s. Trodar.
- 10 Dia. s. Andreu Ayell; sta. Florença. (I. P.)
- 11 Dia. XXV s. Martí h. y cf.; s. Mena m.
- 12 Div. s. Martí p. s. Diego d' Alcala.
- 13 Dia. s. Euladisu de Kesk; s. Romedó.
- 14 Dia. s. Sernp; s. Rufor sta. Vincenza vg.
- 15 Dij. s. Eugeni Larch. de Tolosa; s. Leopoldo.
- ✠ Quart creixent a la 1 y 32 m. de la tarda: phya, ven.
- 16 Div. s. Boff, Eustorgi y conya. m.
- 17 Dia. s. Gregori Tsamarsch; s. Hugó h.; sta. Gertrudis.
- 18 Dia. XXVI s. Maxis h.; s. Oloj sta. Eudavia.
- 19 Div. sta. Isabel d' Hongria vda. (Gala per esser la Sant de la Regna).
- 20 Dia. s. Fike de Vains cf.
- 21 Dia. La Presentació de la Mare de Déu.
- 22 Div. sta. Cecília vg.
- ✠ Plena a las 10 del mati: variable, fu, vent.
- 23 Div. s. Climent p. y me.; sta. Laccroia m.
- 24 Div. s. Joan de la Creu; sta. Fura.
- 25 Dia. XXVII sta. Caterina vg. y me.
- 26 Div. Las reposadas de la Mare de Déu.
- 27 Dia. s. Farcando; s. Primitiu m.
- 28 Dia. s. Gregori III p. (Gala per ser lo dia que ja anys lo Princep d' Asturias).
- 29 Div. s. Saborní h. (Vigília).
- ✠ Quart minuant a las 2 y 50 m. del mati: boira, fret.
- 30 Div. s. Andreu ap.; sta. Maura vg.
(Se tancan las retacions).

PIRAS.

FESTES MUNDLES.
FESTAS MAJORS,
ECLIPSES.

Piras.

- Dia 1 Alcala, s. Fe-lu Sornorra, Sen d' Urgell.
- s. 2 Puigcerdà, Po-bla de Lillet.
- s. 3 Girona.
- s. 4 Poble de Llan.
- s. 5 Oix.
- s. 8 Sert y Candem.
- s. 11 Amer, Corce-ro, Ullastrell, Sol-rona.
- s. 21 y 22 Banyolas.
- s. 25 Arborea, Cente-nas, Pons.
- s. 27 Hostalrich.
- s. 30 Fols, La Lla-cusa, Maresa, Olot, Oquany, Puigcerdà, Toró, s. Fels de Toró-la, Torroella de Montgel.

NOVELLES.

- Dia 4 Tortosa, Vila-radons, Selad.
- s. 11 Gaudesa, Arjó, de Munt, s. Quin-t de Mediona.

FESTAS MAJORS.

- Dia 6 Bolaguer.
- s. 11 s. Celad, Pa-lafreguà, Tayà.
- s. 21 s. Martí.
- s. 23 s. Climent de Llobregat.
- s. 30 s. Andreu de Palomar.

DESEMBRE.

Aquest mes te 31 dia. — Los dias
a' escursan, 10 m., fins lo 22.

- 1 Dia. s. Alay h. y cf.; s. Agéleic; sta. Natalia.
- 2 Diu. I d' Advent. sta. Biliama vg.; sta. Aurelia. (I. P.)
- 3 Diu. s. Franchon Xavier cf.; sta. Hilaria.
- 4 Dia. sta. Barbara vg.; s. Pero Cradlech h.
- 5 Diu. s. Salas ab.; sta. Crispina m.
- 6 Diu. s. Niclas de Bari arch. de Mira cf.
- 7 Dia. s. Antons h.; s. Teodor.
- 8 Dia. **✠** Nova a las 5 y 10 m. bolea, plujas, vents.
- 9 Dia. **✠** La Purissima.
- 10 Diu. II d' Advent. sta. Lleocolla. (I. P.)
- 11 Dia. La Mare de Déu de Lore; sta. Eularia de M.
- 12 Dia. s. Daniel p. y cf.
- 13 Diu. s. Simas; sta. Diotica vg. m.
- 14 Diu. sta. Lliba vg. y m.; beat Joan Marimon cf.
- 15 Dia. s. Expeditio h. y m.; s. Pompey.
- 16 Dia. s. Eusebi h. s. Valeri.
- 17 **✠** Quart creixent a las 4 y 28 m. del nord; vents, plujas.
- 18 Diu. III d' Advent. s. Valentí y sos fills; s. Concurdi m.; sta. Adolaida. (I. P.)
- 19 Dia. s. Llatas; s. Franch de Sena, sta. Begga.
- 20 Dia. La Mare de Déu de la O; s. Adjutori m.
- 21 Diu. s. Nemesi. Tèmpora. (I. P.) (Dejunt).
- 22 Dia. s. Dionisio de sílos ab. y cf. Tèmpora. (I. P.) (Vigília).
- 23 Dia. I s. Tundis ap. (Dejunt). Tèmpora. Ordres. (I. P.) Hivern.
- 24 **✠** Piena a las 8 y 15 m. de la nit; gela, vents, plujas.
- 25 Dia. s. Zenó m. (I. P.) Tèmpora. Ordres.
- 26 Diu. IV d' Advent. sta. Victoria vg.; s. Sèrvato. (I. P.)
- 27 Dia. s. Dulf h. (Vigília ab. abstinencia de carn. Visita de presons. Se tancan los tribunals).
- 28 Diu. **✠** Nadal. (I. P.)
- 29 Dia. **✠** s. Esteve prot.; s. Zorim; s. Mari.
- 30 Dia. I s. Joan ap.; y evangelista. (I. P.)
- 31 Dia. I Los Ignocents m. (I. P.)
- 32 **✠** Quart minvant a las 7 y 9 m. de la nit; plujas, vents.
- 33 Dia. s. Tomàs Cantuacimac h. y m.
- 34 Diu. La traslació de s. Jaume ap.; s. Sald.
- 35 Dia. I s. Silvestre p. y cf.; sta. Coloma ap. y m.

FIRAS,
FESTAS NOVILES,
FESTAS MAJORS,
ECLIPSES.

Firas.

- Dia 1 s. Firas de Libresgat, Tetrassilla de Montgrí.
- s. 4 Agramunt, Cerdona.
- s. 6 Tordera.
- s. 8 Aprer, Palafrugell, Cardener, Sarrià.
- s. 12 Arles, Balaquer, Castelló, Hostalrich, Tarradell.
- s. 21 Barcelona, Blanes, Gervasa, Falsat, Gleya, Montblanch, Bat, Viladrau, Tremp, Tarragona.
- s. 27 Pineda.

NOVILES.

- Dia 2 Saladell, Viladoms.

FESTAS NOVILES.

- Dia 21 Dinassag d' Advent.
- s. 9 II s s
- s. 11 III s s
- s. 23 IV s s

FESTAS MAJORS.

- Dia 11 Berça.
 - s. 21 Pineda.
- ESTACIONS.
- Dia 21 a las 12 y 30 m. de la nit. Hivern.
 - IV Tèmpora.
 - Dia 19, 21 y 22.

BONS RECORTS.

I.

Per la gracia de Dén, l'arbre en lloch de enmostirse la fruit, y aquest, ben madur, lluentaja als riuys del sol d' una manera que no hi ha mes que véurer. Est any darrerench; que n' ha fet de fruta! Ja no vos vull parlar de la qu' han donat sos rabells, res d' aixó, aquesta no t'ens d' estima. Ab tots los arbres succeheix lo mateix; ou no venint de bona mena l' arbre, la fruta n' es aspra y poch menjivola; pero del arbre que tal fruta fa, se 'n din un arbre bort. Més si 'as parloré de la fruta de bona mena, de l' arbre de la literatura catalana que ha vingut a tentar nostres ulls y nostres desigs.

Parlem donchs un xich del *Joglar de Mayloren*, preciós libre escrit en català antich pel Mestre en Gay Saver En Geroni Rosselló.

Lo *Joglar de Mayloren* es una col·lecció de poëties que podrian firmar qualsevol dels primers trobadors aixis nacionals com estrangers. Es mes aviat que un libre, una historia, superbament escrita en vers, de totes las mes notables gestas mallorquines. Se compon lo libre de diferents romanços, y entre ells se ni troban dos, *Madona Violant* y *Lo Rey Conqueridor*, que han guanyat premi en Jochs-Florals. Dols demés podem ben bé assegurar que son tan bona com los premials. No li tenim que desitjar hom vent a aquesta barça, que de Mallorca 'ns ha portat

al libre de que tractém, no, gens ni mica, massa que 'l
lè ja; perquè la brisa que á nostras platjas l' ha dut ha
estat la brisa de la gloria, y no dúptem pas de que la ma-
teixa brisa l' portará, per altres mars, vers altres lerras.

També devém parlar, y per cert que ho fem ab vera ale-
gría, de la preciosa col·lecció de rimas catalanas y castella-
nas que ha publicat en Lleyda 'l coronat poeta catalá En
Lluís Roca y Florejachs. ¿Sabéu? Aquell que d' una sola
vegada so 'n va dur á son niu de la bora del Segre, l' ar-
pa de plata y la de suro, que alguns armadors de la Ben-
ga catalana havian ofert com á premi, pèls qui cantassen
millor la *mort* y la *gloria*. En aqueixa col·lecció hi troba-
rém la inspirada poesia que guanyá, l' any 1864, en Jochs
Florals la viola d' argent; poesia que varem sentir califi-
car de superba y magnífica fins per gent que no l' estiman
gaire al cor d' àngel, ni bondados Lluís Roca. És petita
la col·lecció; emperó es escollida y ricament estampa-
da. Mentres arribi 'l dia en que aquest trobador lligue sa
toya y n' s donga en un apluch totes las flors que ha cullit
en lo camp de la literatura, nos podém ben bè gaudir y
aconsolar ab aquesta petita col·lecció de preciosas fla-
retas que acaba de publicar enguany en Lleyda.

En Francesch Bartrina de Rew també ha donat á la es-
tampa un altre quadernet de anadas ab lo nom de *Lazre-
lletas*, y 'ns asseguro que son ben dolas y hermosas. ¿Y
aixó que es son autor lo poeta mes jove de la maynada!

Mes no cregém que nostres poètas s' hajan consolat ab
passejarse pèls camps de la dèlsa armonia, no, també han
volgut trepitjar las taulas dels teutres, y cada pas que hi
han dat ha sigut una ovació. No 'ns referim pas als inno-
rals y repugnants quadras haix lo vel del pseudonim es-
crits, dolorós es dirho; molts d' ells per joves que han re-
but una educació brillant, no; quant hasquéu en lo camp

de las letras de que fer una toya, sols cullim las flors, no 'ls escardets, que pontxan y malmetan las manos dels que 'ls aplegan. Solament nos referim á las penas catalanas escritas pèl estudiós y jove poeta En Eduart Vidal. Crega qu' ell está fent un verdader servey á la causa de nostra llenga. Son teatre se pot enorgullir, ah just motiu, de haver sigut lo primer que ah honra ha aliat lo pendó de nostra literatura dramática, y que ha fet versar dolsas llágrimas á molta gent que fins avuy se havia figurat que'l catalá sols era hò pera fer riurer. *Tel farás tel trebarás* es una comedia de que 'n deñ estar content; y, precis es dirho tot, si hò hi ha alguns defectes (fins lo sol tò tacas) té en canhi bellesas de molta estima. En Eduart Vidal es l' únich poeta catalá dramàtic que fins ara escriu com se deñ pera l' públich. Y dièm l' únich, perquè si hò hi ha alguns autors que havent escrit en castellá, avuy dia han pretès compondrer penas catalanas, aquestis no fan nombre, perquè son catalá sols l'entén la gent de platja, y sos arguments no 's poden representar davant de personas que s' estimen una mica! Mès, que hi farém, en tot hi ha de hò y de dolent!

Y no es tot lo que 's ho fet, sino també lo que s' fa. En Marian Aguiló també treballa y no poch, pera major gloria de nostra causa, y prepara una *Taula d' obras catalanas* que á mes de esser una guía segura pèls que vullan conèixer nostra literatura, serà una mostra palpable de la antiguetat é importancia de la mateixa. Lo dia en que 's publique, caurá la vena dels ulls de molts que si son cegos es perquè no hi volen véurer. Los enemichs de nostra causa veurán que si lluitar volguessem armas no 'ns mancaríen pera combatrels y véncels, tantas son las que 'n tenim de totas classes y midas. Veurán que nostra pobretat

podria ben bé emantellar y cubrir ricament sa superbiosa riquesa.

En Cayetano Vidal també treballa ab lo criteri que 'l distingeix en lo apartament de una obra antiga que hè n' es de desitjada! Segons tenim entès, ans de poch la publicarà ab notas y comentaris. Me referesch á la traducció catalana de la *Comedia de Dant*, feta per Massan Vohrer. Es una jaya literaria volguda y esperada ab afany per tots los aymadors de nostra llenga.

També 'l qu' escriu aquestas ratillas á donat á llam un llibre que s' estava perdent pels racons de las bibliotecas y que era demanat per tots los que nostra gloria estiman. Ab prou treballs y suors al fi se podrà estampar y métrar en venda lo *Llibre de concells* de Jaume Roig.

Per últim segons tenim entès ne manca qui, ab lo titol de *La Rondalleire*, está col·leccionant tots los quentos tradicionals y populars de Catalunya. Dén l' ajude en sa patriòtica empresa y premle sos afanys com ho mereix, per son amor á las cosas d' esta terra.

II.

Y es tanta la importancia que va prenent nostra llenga, que fins de Inglaterra y de Finlandia est any n' han vingut lletrats y savis pera estadiarla.

Lo príncep Guillem Ch. Bonaparte Wyse y 'l poeta finlandes Karl G. Estlander, s' han arribat á Barcelona pera conèixer á nostres poëtas y á sas obras, y de tots y de totes se n' han dat bons recorts y llargas mostres. Y fins lo primer, que á son titol de príncep reúneix un talent no gaire comú y que n' es un excelent poeta anglés, no volgué tornar á sa patria sense conèixer lo hastant nostre

llenguatge pera poderhi expressar sos pensaments, com ho féu en una poesia que dirigí á sos *Amics de Barcelona* y que nosaltres publicám mes avall en aquest Calendari, á lo objecte de que 's veja que ni estrangers, ni prínceps menysprean la rústica llengua dels provincians de Catalunya, com alguns diuen pera molejarnos. Mes, sia com sia, si la barca cap á bon port camina, es perquè Déu ho vól així: alabat sia Déu!

III.

Abans de concloureur devém dar las mes espressivas gracias á tots los periódichs ó diaris que han rebut la present publicació ab los brassos oberts. No podém menys de darlas al *Museo literario* de Valencia que publicá de nostre *Calendari* del any passat, un brillant estudi fet pèl conegut poeta català En Teodor Llorente: sa veu fou un dòls eco del Turia que resoná carinyosament en las penyas del aspre Monserrat. També las doném de cor al *Telègraf* que de plena voluntat reproduí aquell article y algun altre dels donats á llum en nostre *Calendari*. Y al *Monitor de Lerida* que també honorá la nostra publicació ab un laudatori escrit, y al *Diari de Barcelona*, y á la *Càrrua*, al *Monitor*, al *Manresà*, al *Eco de Gerona* y á molts altres que 'ns saludaren amigablement. A tots los de lluny y 'ls d' aprop los torném 'l saludo y poden ben bé créuer, que jamay oblidarém las dòlças paraulas estampadas en sas planas pera darnos la bona arribada!

1865—Agost.

F. P. B.

Quan trobéu un home que may vos mire á la cara ja podén dir: — Aquest es un fals.

MORTS.

La mort may se queda enrrera y cada any desgraciadament deixa sentir los cops de sas dalladas en las filas dels aymadors de la bona causa catalana. Quin any será aquell en que pugám dir : « de morts no ni ha hagut pas cap. »

Y malaguanyadament los que est any han finat tots eran homes de saver y de gran valla. Un d'ells ha sigut :

« En Francisco Permanyer, com digué un jove y elegant escriptor catalá, no era un home que tingués facilitat de enrubonar; més sí era un savi. Fent mes calal de la idea que de la paraula, sos parlaments feyan véurer en ell al gran pensador, al advocat perfecte y entès..... I' estimavam perquè agermanava lo saver ab la modestia, y era falaguer y enemich de títols y tractaments, sense pérdrer per aixó la dignitat. Sas victorias com á Betrat, tot Catalunya las sab; sos clients, per millers se contavan.

» També figura en primera ratlla entremig dels nous trobadors, entremig d' eixos apostols, de eixa lluida creuada de poetas catalans qu' emprehueren la lluhable feyna de revifar una lliteratura que agonizava, seterrada baix la runa del casal polítich que l' havia sostinguda. Llástima es y no xica que, aixís com nos deixá alguna poesia mólt hermosa, no 'ns deixés també á la estudiantosa pos-

teritat alguna obra original de dret. Y sens dubte ho haguera fet, si una nova carrera no hagués cridat y dirigit sos talents en vers una nova via: via espinosa pera un caràcter com lo seu; via hont lo esperavan grans distincions y també ben amarchs desencanyis, dolorosas lluytas y una mort ans d' hora.

» Quan arribà à la vida pública tenia ja Permanyer una edat en la que malament se pot apendrer lo que de nin no se ha après, aixis es que non del tot en lo camp de la politica, sa primera campanya no tingué 'ls resultats que tothom desitjava y ell volia. Ab tot Permanyer se feu estimar de tothom per son talent y sa honradesa.

» Dos imatges esculpiria en lo sepulcre de Permanyer, la una representant lo savor y l' altra la honradesa dant-se las mans. La jurisprudencia ha perdut en ell à un oracle; la honradesa un exemple. »

Y que podrém afegir naltres à lo dit fins aquí? res. Permanyer fou un home que hont se valia que se 'l busque se 'l troba humil y noble, eloquent y savi, honrat y prudent, aixis en la càtedra, com en la cadira de ministre; aixis en son despaig de advocat, com en la tribuna de la audiència. Lo miller elogi que de ell se pot fer, es dir que fou lo advocat mes entès de Catalunya, (y ja es sapigut que en esta terra prou ni ha que saben hont tenen la mà dreta) y l' home mes plorat per amichs y enemichs. Entre algunas composicions que deixa ni ha una que s' titula « La soledat » que n' es ben dolça y tendre. L' any 1860 fou president del consistori de nostres Jochs y 'ns va dir un ben pensat y molt armoniós parlament que tot lo mon aplanigué.

En Niquel Anton Maetl y Cortada ha estat una altra de las victimas. Ell y En Carlos Aribau foren pera dirho aixis los pares del actual renixement literari català. Ell y Ari-

han foren los dos primers qu' escrigueren en llenga d' esta terra. A un caracter apreciable, reunia grans coneixements en lo llenguatge patri, y una facilitat y gracia extraordinaris en expressar, en català y en vers, sas idees. Digaubó sino *La nina de port*, *Las llagrimas de la viudeza*, y la superba y difficilissima traducció del poema del abat Casti *Gli animali parlanti*. Llástima y no rica ha estat que son autor s' haja negat á darla á la estampa aqueixa traducció. Mes de dos y de tres vegadas nosaltres li haviam demanada para estamparla, y sempre 'us havia respot: — Quan jo mort sia, que la publiquen; ara no vull que s' estampe.

Déu fassa que ara que per desgracia es mort, hi haja qui vulla estamparla. Y qui la publicás, faria un hò y no xich á nostra llenga, pus la enriquiria de una joia mes y per cert de gran valor que fóra. També fèu en sa vida altres treballs literaris, com foren lo arregio (junt ab los Señores Estrada, Cortada y Bordas) de un Diccioniari català, castellà, itali y francés, conegot ab lo nom de Diccioniari quintilingue; y l' any passat honrà las pàginas de nostre *Calendari català* ab una bella, graciosa y fàcil composició *A la lluna*. També fèu l' any 1862 un dels mantenidors dels nostres Jochs Florals. Llástima que s' haja mort, pus ell era un home de hò á carta cabal, divertit, de agradable tracte, de molta honradesa, de grans estudis y coneixements, y un dels franchs y valents adalits de la antiga y bona causa catalana. Déu lo tinga en sa santa gloria. (Morí lo dia 17 de decembre de 1864.)

En Branli Fox de Saragossa, ha sigut altre dels qu' han mort. D' aquest bon amich al qui estimavam de tot cor, del qui n' haviam rebut concells y lliçons profitosas, del qui après haviam á esser franchs y justs, podém dir ab tota veritat que n' era un dels pocs homes verament sa-

vis que hi hagués en Espanya. No era ell un d' aqueixos que parlan molt, no, res d' aixó; més si, era un home que quant obria la boca era pera deixarne escapar un doll de sàvias sentencies, ó de admirables concells, ó de veritables observacions sobre totes las cosas y quasi totes las ciencias; la genealogia, la historia, la filosofia, la literatura, tot ho coneixia y bè. Emperò en lo que mes temps havia gustat estudiant era en lo coneixement dels antics autors grechs. Nosaltres le haviam oblit llegir, aixís de Homero com de Anacreonte, com de Pindaro, com de Hesíodo, llargas tiradas de versos, y era tan dòls lo que 'ns llegia y tan ben accentuat que encantava 'l sentirlo. Y mes de quatre y de cinch lliçons nosaltres d'ell n' haviam rebut, y es per aixó y no per altra cosa per lo que podém ben bé respondrer de que coneixia aquella llenga, pus no trobavam dificultat que ell no 'ns salvés; ni duple que no 'ns deixés resolt; ni errata que no endevinàs. També, també n' era un ver admirador de nostra renaixensa, y ab lo foch del cor de un jove, saludà nostres Jochs Florals y nostres poëtas; y ab entusiasme y veu franca presidi una de nostras festas. Ay! també aquest any desitjava vindrer á la cerimonia de nostres Jochs y ja 's disposava pera empèndrer lo camí quant la mort li tallá 'l fil de la vida. Ab sa mort los catalans hem perdut un defensor, y un bon amich, y las lletras un savi. Era aragonés, es cert, mes un aragonés d' aquella que 's recordavan sempre de quan, s' havian partit lo pa y la sal ab los catalans, los fills de son país. Son innumerables los treballs que deixa; entre ells las mes coneguts vénsels aquí: *Historia del regne d' Aragó*; *Historia de la literatura grega*; estudis sobre alguns llibres dels de la Biblia, y molta treballs satirichs en vers. Ell són lo qui, l' any mateix en que nostre llorejat poëta Rubió y Ors s' amportava la gorra ab la cigala, ab que premiá l' Academia de Bonas

Netras de Barcelona al qui trobés millor en català, guanyà l'altra premi ofert al millor treball historich. Possedia moltes llengas y totes a la perfecció. Déu l'ha ja perdonat si es que ab calques al cel arribés, perquè era un cor d'àngel y un home com ni ha pòchs.

Darrerencament detém fer membransa de la mort de un altre poeta ben conegut y llegit, que possehia la facilitat y grúcia mes asombrosa qu' esmaginar-se paga. Era 'l poeta mes natural y xistós de Espanya. Parlém d' En Bernat Baldoví, valencià. En la col·lecció de *Los trovadors nous* y en la que dá 'l títol de *Trovadors moderns* figura sa firma al peu de dues excel·lents poesias. Llástima que sa ploma hagués escrit sobre cosas que — com ell mateix deya — sols se poden llegir á las foscas. Mes perçó no detém plorar menys sa pèrdua, car era ell un dels de la maynada que n' ha sortit dels tres casals, català, mallorquí y valencià.

F. P. B.

ANYORANSA.

(MALLORQUÍ.)

— Ay, dideta, quina fosca
se 'n es venguda abans d' hora!
— Vida mia, ¿qu' estás cega?
¿no véus es sol que mos toca?
— Ell es adins lo meu cor
que sa llum del tot s' es posta.
Es torrent se 'n es vengut...

¡adeu á sas menas rosas!
 — Lluny d' es torrent es jardí
 no saba qu' està mes d' una hora?
 — Son sas aigos d' es meus uys
 que m' han feta torná groga.
 Ay de mí, quin vent que fa!
 ¡quins trons tan ferests resonan!
 — Dins que fa vent y sas fuyas
 sols d' ets arbres no se mouan?
 — Ell es adins es meu cap
 que sa tempestat reirona.
 ¡Aden, adeu lo meu hò
 que se 'n va á terras enfora,
 y quant tornarà á ca' seua
 ca' meua serà sa fossa!
 Llavó digaulí, dideta,
 que d' anyoransa 'm soni morta.
 Y si 'l veis que trist sospira,
 y si 'l veis que sempre plora,
 llavó digaulí, dideta,
 ja que d' amó 'm dona provas,
 que bany plorant cada dia
 de mon sepulcre sa llosa,
 y l' hi naixerà un rosé
 que n' hi durà ab cada rosa
 sa mirada d' es meus uys
 que jo l' hi deix per memoria.

Victoria Penya.

LOS CUATRE PALS DE SANCH.

Jo tenia en la montanya
 Un castell enmarletat,
 Que n' era 'l rey de la serra
 Y n' era 'l rey de la vall.

En ell mes pares guardava,
 De llurs avis heretat,
 Un panyo groch y vermell
 Y listat per quatre pals.

Mes lo drap era d' or fi
 Y los pals eran de sanch,
 De la sanch de un noble compte
Lo pelós anomenat.

¡ Ay Castella castellana,
 No 't hagués conegut may!

La gonfanó de la barra
 Deyan los uns al passar;
 Altres deyan: lo pendó
 De las quatre libertats.

Perquè los pals eran cuatro
 Y eran cuatro los senyals,
 Cada barra essent un símbol,
 Essent un nom cada pal.

Dret se deya lo primer ,
 Un dels altres *Llibertat* ,
Justicia era 'l nom del un ,
Industria lo nom del quart .
 ¡ Ay Castella castellana ,
 No 't hagués conegut may !

Lo pal del *Dret* trossejaren
 Los qui en Caspe congregats
 Á la llum quedaren cegos
 Per las prédicas d' un sant .
 La barra de la *Justicia*
 Sota la llosa restá
 D' una tomba bont se llegeix :
 Carlos de Viana aquí jau .
 Y la canons de Felip quint
 Deixaren la *Llibertat*
 Soterrada entre las runas
 De Barcelona fumant .
 ¡ Ay Castella castellana ,
 No 't hagués conegut may !

Si lo drap d' or de nos pares
 N' es avuy un esboranch ,
 Si en la torre del castell
 No hi ha lo pendó arvorat ,
 Si al peu dels mariets en runa
 Sols ressonan entre plants
 Las llastimeras esparsas
 Del trovador catalá .

Si ja sols me 'n queda un
 De mos quatre pals de riuich,
 És per tu, la de las Torres
 Y dels Lleons afamats.
 ¡ Ay Castella castellana,
 Ay si 'm trencas lo quart pal!

Victor Balaguer.

PERILL DE MORT.

Aixó m' ho contava l' altre jorn un francès qu' havia servit al exercit expedicionari d' Algeria en las illas d' un batalló de zoavos.

— Miratl, me deya, jamay he tingut pòr sino aquell dia. Era cap al vespre y jo pensant en mil caborins que ab una cantinera havia passat, caminava per un torrent molt fondo que treya à un desert. Tant comi vaig fer, que quan alsi 'ls ulls de terra me vaig trobar en plé desert, y no es aixó lo pitjor, sino que al davant mèn à cosa de uns de trenta passes hi tenia un lleó, ¡ quin lleó! dels mes ben fets que hajan sortit del ventre de cap lleona pera menjar carn humana. Ell me guaytava tot llepantse 'ls morros; jo 'm vaig quedar ab las mans agafadas al cul, ab lo cap alt y ab la boca oberta. Així passarem algun temps. Ni jo sabia lo qu' ell pensava, ni ell tampoch de mí: encara que 'm jugaria qualsevulla cosa que devia ruriar pera resóldrer per hont comentaria à menjarsem. Al últim ja tot guaytant de regull me giro y, ¡ cosa maravellosa!, allí á pochs

passos meus hi veig una olivera de tronch uillat, com lo tenen quasi totes. May he pogut explicar-me com podia esser que aquell arbre visqués en mig d' aquell desert.

—Ja estás salvat, me digui jo interiorment.

Lo que se m' ocorregué feu enfilar-me á dalt del arbre. Esperó la fera que havia seguit mon bellugament d' ulls y també s' adoná de la olivera, pegá un badall y una espolsada de cua com volent dir:

—No fugirás pas!

Voy dich que si se m' hagués sangrat ni gota de sangh tret se m' hauria. Presa la resolució de enfilar-me al arbre començo aixís tot xano-xano á caminar de reculons envers l' olivera; més, ¡ oh rabia! , llavors lo lleó d' un bot se 'm planta entre-mig del arbre y men, ab la cua grutant lo tronch de aquell y ab lo alé quasi entelant los botons lluhents de ma casaqueta. ¿Què hagueras fet llavors? Yo vaig pendrer la única resolució que 'm restava; ço es, la de deixarme menjar. Y ab un gest heroich tirant lo casquet ab peus de la fera, li diguí:

—Menjam!

De segur que vaig expressar molt bè y tragicament ma desesperació perquè lo lleonot, que fins á las horas semblava una estatua, abaixá la testa, ensumá 'l casquet, badallá, y llepantse 'ls morros tot fixant en mi sos grossos ulls espolsá sa cabellera.

—Jo hi som! vaig pensar. Ahbat sia Dén! Morir d' una bala ó á la panxa d' un lleó tot es morir!

Y consolant-me de la mort me encrosbí de brassos resolt á acabar com un martre.

Lo lleó, que segons apar no tenia pressa en devorarme, llavors ajuntá sas potes de davant, y trayent las ungles y tirant tot lo cos enrera, com un gos quan se desperta, feu un badall que 'm tragué de ma posició acadèmica vullas

que no. Ja sentia cruïxir mes ossos dintre de sa boca, ja 'm veyia 'ls cabells agafats á ses genives, quant tot d'un plegat ell s'esterrufà, ensenya las dents, obrí la boca y ¡uas! pega un bot y salta. Tanco 'ls nills y reso un Pare nostre. Més, ¡oh sorpresa!, los brams del lleó 'm trahun de mon esglay. La fera en lloch de tirar-se'm sobre havia botat pèl damunt mèn, y com una setge'ta havia embestit á un altre lleó que acabava de compareixer resolt á disputar-le sa presa. Com que 'l perill era doble, res té'd' estrany que 's doblàs la mis pòrt: aquesta va ser la que dant esperit á mon cor me féu compendrer que lo que 'm convenia era fugir. Los dos lleons mentres tant s'empay-tavan de bo y millor. Llavoras jo giro cua y apreto á córrer; mes encara no havia pegat vint salts, dos brams terribles me obligaren á girar los nills y ghesada la sanch me varen deixar. Los dos veyent que me 'ls hi escapava feren las paus y corrian cap á mí com dos anells. A las horas si que 'm vaig véurer mort, y m' agenollí.

Las feras quant agenollat me veren semblà com si 's diguessen:

—Ja l'hem espantat, ara barallémos altra vegada per saber qui se 'l menjarà, que ell de fugir no tingam pòr que 'n tracte.

Y altra cop bram de aquí, urpada d'allà, momega que mossegaràs, los dos s'arrancavan mes carniceras de carn que no hi ha en casa de cap carnicer. Vingodé que l' un lleó va córrer boca per amunt y l'altre posant-se'l sobre, l'aguantà ab totes ses forsas, prenent la posició de dos gossos quan se barallen; cap sobre cap, cua sobre cua.

Y, ¡oh Déu!, de quan no serveix lo saber de llegir? Llavoras jo no sé perquè, sin un valor de Den, me vaig recordar de que havia llegit una historia en Fransa de un marí que s'havia salvat fent un nus á la cua de una tigressa.

Pensar en això y resoldre'me à salvarme del mateix modo, tot fôu ja. Les dos lleons me donavan 'l col. Poch á poch me hi atansa, fins que puch agafarlos hi las cues, y, un pinch las tinc agafadas, ab un sandiamen las ligo una ab altra ab un nus de teixidor tan fort, que encara qu' hagués vingut l' home de mes enjuy y forsa, desfet no l' hauria. Yaproto à córrer.

Ab la rabia que 'u tenian los lleons no s' adonaren de tot això fins que, havent mort l' un y volent l' altre menjarsem, se girà aquest darrer tot esmolantse las dents. Al véurer que jo corria de bo y millor cap à casa, ell pren embestida y... s' atura. Lo pes del lleó mort que duya arrossegant de la cua 'l privava de servirse de sa llangüessa. Quan jo 'l vaig pèrdre de vista feya un brams que davan llàstima y caminava ab molta pena. Estich cert de que va morir ètich. Vaig salvarme d' aquest mode. Més vés lo dolenta que son los homes; quan arribí al campament, lo sargento 'm preguntà perquè havia tardat tant. Jo li vaig contar tot; mäs ell no 'm volgué créurer y 'm fôu donar trenta baquetas!

ALS POETES DE CATALUNYA.

(VALENCIÀ).

¡Oh balletans poetes, que de los nostres abis
Parla la dolça llengua volguda del meu cor,
Y ab los cantars que brollen dels vostres brassents llabis
Renàixer feu la viola y la egantina de orl *

¿Per què, fills de les Muses, per què hauen menyspreada
La que à lo vell mon dona llum nova el sol naixent,
Y esperant la vinguda de una impossible albada,
Claven ulls melancònichs en lo boyrós ponent?

¿Per què greus y plorosos, germans, jo vos contemple,
De sech sipror cenyida la front y agenollats
En las ombrivols porges del solitari temple
Hon ablidats romanen los Deus dels temps passats?

Grans, gran es la historia que ab noble sanch va escriure
En los gloriosos segles de sos magnànims reys,
Aquell de nostres pares poble valent y llibre
Que á les nacions en terra y en mar va dictar lleys.

Athenas y Palermo y Nàpols y Cerdunya
Y la imperial Iligancio, regina de dos mars,
Encara hui remembren la tremolor estranya
Ab que los críts sentiren dels fers almogabars.

De feu, quant delitantnos ab fatigueres colles
Les glories llemosines cantau, nous trovadors,
Car esperon fan sempre dels generosos pobles
Les que á lurs grans prohoms donem justes llahors.

Nes no vullen que tornen de nou los antichs segles,
Puix morts estan per sempre los Jnnies y els Borrells;
En tots lurs fets gloriosos cerquem lligons y regles,
Y en conte de plorarlos, torhemne dignes d' ells.

De lur sacraf sepulcre no remogam los cendres;
Deixem que dins d' ell dorga la espasa robellá,

Y oïxam, perquè tal volta mes clars deixen entendre
Allí les sants oracles del dia de demà.

Plaenta y vers oracles de pan, de gloria y ditja,
Que al home que 'ls escolta mes prop que enjamay hui,
Li fan la dolça oferta del grat joru que desitja
Y del que ja despunta lo lluminós matí.

¿No haven sentit un himne de amor y de alegria?
Munten á les montanyes mes altes, oh germans;
Guarden vers aixà banda del cel hun naix lo dia,
Guarden rompre la alçada, pobres talatans!

Penides ja les races qu' enemistá la guerra,
S' acosten y agermanen, y ben tost podrà ser
Patria de tots los pobles tota la immensa terra,
Procomunal domini del home el mon saunar.

Aneu de vila en vila contant la bona nova;
Liabeu les naves glories, *tresall*, *progrez* y *paù*;
Y tó de profecia donant á vostra trova,
A la ciutat seguda sota el Monjol, dian:

« Lo ceptre y la diadema pergueres, Barcelona;
Mes no plores, ¿oh patria! ¿l'immerescut afront:
Deixa que 'l riu dels segles s' emporti una corona
Que estreta hui vindria á la superba front.»

« Puix que ab cantars gojosos darroques tes muralles
Que podrà á pedra cuen á perdres en la mar,
¿De què et servix la insignia que al foc de les batalles
De dur ferro, empapantlo en sauch, vâres forjar?

« Bigna corona et donen, oh destroná comptesa,
 Los nublots de fum negre que aixeca fins al sol,
 La que l' ara sagrada per Prometheo encesa
 De noble suor hanya treballador estol.

« La mar que du ses ones de argent à les riberes,
 Falaga tes orelles ab son soroll festiu,
 Y tots los dies guardes tornar cent naus llugeres,
 Com blaves oroncles que veuen feels al niu.

« Tens platjes delitoses, fructíferes campinyes,
 Y plans que al sol s' estenen cuberts de oliverals;
 Tens puigs hon entre roques florixen verdes vinyes,
 Y serres que coronen de roures los tassals.

« Y en eixes camps llayresos y en eixes grans montanyes
 Als teus durs pits al·lotes, raça de nobles fills,
 Que porten de la patria l' amor en les entranyes,
 Y tenen lo cor sempre disposat à los perills.

« ¡ Regim catalana, que Deu te beneluxa !
 ¡ Que tot temps humil sia ta mar y ton cel blau !
 ¡ Que ab branques sempre verdes ton cap l' arbre cubrixca
 Hon culls ab mans gotjoses los grats fruitis de la pau !

« ¡ Que à totes les nans tu es elxómpliga la vela,
 Quant de ta mar s' allunyen, lo dolç vent de la sort !
 ¡ Que totes poguen vore quant vinguen eixa estela
 Que encens per adressarles vers lo pacífich port !

« ¡ Que sempre, com hui, sies qui guanye la corona
 En les ranydes lluites del proflitè progres,

Y may al Deu oblides que al frívol hom li dona
Lo seny que sacra purna del celestial foc li dona

Canten així vossaltres, oh laietans poetes ;
Car mal les gemochs diuen ab vostra citra de or ;
Y puix que Deu vos dona la veu de los prophetes,
Siau, siau apóstols de lo ardevanidor !

Teodoro Llorente

30 de setembre de 1865.

Preguntas y respuestas.

— ¿ Ets tú a 'l tèn germà Joan, lo qui va morir ara fa
un mes ?

— És Joan qui va morir ; emperò jo estich bona cosa
mes malalt qu' ell.

He reparat que alguna gent me saluda ab mes carinyo
quan va en cotxe que quan va a peu, ¿ perquè serà ?

LO COR Y L' AMOR.

(MAILLOU).

Amor, amor de bon cor,
bè qu' al mon solà he somiat,
¿ ahont me dus, si ningú 'l vol,
y si 'm deixas, ahont anar ?

Trenta anys fa qu' anam pèl mon
camina, caminaràs,

¿ahont anam, ahont anirém
si 'l camí no acaba moy?

— Farém un llit tot de coses
per dormi á la soledat:
hi á l' espay per cobrical,
l' esperança per descansar.

— En aquest llit per ventura
vendrai 'l cor desenganyat?
per ventura en aquest llit
vendrà 'l mon á descansar?

— Si vengúes, ben vengut sia,
sia el mon ben arribat,
que 'n el llit de l' esperança,
llit de Deu, tothom hi cab.

Janer 1855.

M. V. Amer.

L' ENQUADERNADOR.

Entra una vella á casa d' un enquadernador y comensa aquest diálech.

— ¿Voldria enquadernarme aquest llibre d' anar á missa?

— Prou, bona dona! Això ray!

— Es un xich vell y com que 'l tinch prou versat, voldria aprofitario.

— Bè, bè ja 's pot compondrer, un xich enquadernat os quedarà com si fos nou.

— Y ¿quan me 'n farà pagar?

— Valt sous.

— ¿Que dia ara?

— No 's pot pas fer per menys.

— Ho troba molt car.

— Vamós fare' lo que no faig per ningó... Donàmen set sous y no 'n parlém mes.

— Son molts diners!

— Encara no están contents?

— Bè... vamós sian los set sous; mes es' vull' que m' allargui un xich las lletras si per cas, perquè jo no hi veig gaire.

— De dolent arbre no n' esperes bon fruit.

— Càrrega que plau no pesa.

— Dén dona 'l fret segons la roba.

— La experiencia es mare de la ciencia.

Lo anell perdut.

Jugan dos nins — bora la platja
 Pedretas negras, — pedretas blancas.
 Que lletja l' una! — Qu' hermosa l' altra,
 La qu' es del compte — la enamorada!
 Doblas ne trahun — de sas butxacas;
 Tira la lletja, — la hermosa arranja.
 No té mes pessas — d' or ni de plutr,
 Tapins y mitjas — ja se 'n descalça;
 Tira l' hermosa, — la lletja guanya.
 Ja se 'n deslliga — ret y carhata,
 L' una es de sola — l' altre de randa
 Guernit ab cintas — de la tirana;
 Tira la lletja, — l' hermosa juga.

Ja se 'n despenja — las arracadas
 Las tan brillants, — de tanta ràbia,
 Que present forma — del rey d' Espanya ;
 Tira la hermosa, — l' altra embutxaca.
 L' anell se 'n lleva — lo d' esmeralda
 Lo de tres pedras — d' argent cercelada,
 Si guanya aquesta — totes las guanya ;
 Tira la llejta, — l' altra demana,
 Demana negras, — ne surien blancas.
 — Ay de mi trista ! — Donchs que hi fet ara ?
 Perdi la joia — que 'l cor mes ayma :
 La que pèl compte — fôu regalada,
 Per qui pateixen — rumbosas danças. —
 Se n' escabella, — lo dol l' aclapa,
 Los plors l' ofegan, — li 'n ve una basca,
 Lliska del seti, — ne cau á l' aiga,
 Bregant ab esta — gran crit ne llansa.
 — Germana meua, — germana ayuada,
 ay, que m' anegu — si tu no m' aydas ! —
 — Temps ha que ho fomes, — bé trigas massa ! —
 La má voldria, — lo peu li allarga
 Y enllá la tira — d' una puntada
 Abont las onas — tost l' amortellan.
 Lo senyor compte — se las aguayta
 Dèu de sa torre — que 'l cel forada ;
 Com una fletxa — de dalt devalla,
 En sa carreta — d' or li crostada
 Cap á las onas — volant s' alansa,
 Tira las trenas — á l' aiga amarga.
 Ja 'n trau la nina, — la que mes ayma ;
 Mentres la treya — la llejta parla
 Y al compte dinle — tota manyaga :
 — Compte, bon compte — mentres jugass

La vostra joya — li enaguè à l' ayga ,
 Volent haverla — s' es anegada ;
 Sols jo l' he haguda , — dáume la paga. —
 Responlle 'l compte — sense guaytarli :
 — L' anell es vostre — l' amor no encara. —
 Lo senyor compte — tenia un' arpa.
 L' arpa sospira , — la hermosa s' alça
 Y aixis tristeta — plorosa esclama :
 — Fugimne, oh compte, — de ma germana ;
 De la carreta — fenne una barca ,
 De ma caputxa — las velas amplas,
 Y tost anémusen — d' allà les aigas,
 Qu' allà 'ns espera — d' amor la flama !

Jacinto Verdaguer, de *Hisopos*.

Machón. — *Septiembre de 1865.*

ISOCRATES.

Un jove molt xarriro que desitjava esser deixeble del retòrich Isocrates, anà à véurnlo perquè l' ensenyés.

—Prou serás deixeble meu, li respongué 'l xavi; emperò tens que de darne paga doble perquè hauré d' ensenyarte à callar y à enrahonar.

-
- No 's deixa de sembrar, per pòr dels aucells.
 - Paraulas y plomas lo vent se las emporta totes.
 - No 's mou la fulla que Déu no ho vulla.
 - Las bonas festas comensan per la vigília.
-

Lloansas.

Bè n' haja 'l Ser Suprem que tot lo del món cria,
 bè n' haja 'l cant hermos del tendre rossinyol;
 bè n' hajan eixes valls que al peu de las montanyas
 cobrintse van tots ells de pintadetas flors.

Bè n' hajan eixes camps sembrats d' or y esmeralda
 que son gloria y orgull del ufanyat pagès;
 bè n' hajan los jardins de plantas aromáticas;
 bè n' hajan també 'ls boschs hont hi gemega 'l vent.

Bè n' haja 'l segador que ab la sonora trampa
 ne crida à ses companyas pera sogà 'l blat d' or;
 y, tú, bell núvol blanc que per lo cel campejas
 y ab ton ròssech negrench amaynas sa sñor.

Bè n' haja l' ampla riu que ab sas crespadas aigas
 murmura enjogassat sobre 'l rocam botent;
 bè n' haja 'l sol brillant que des de l' alta volta
 madura y daura 'ls fruits dels arbres reverdenchs.

Bè n' haja l' hermos temps comiat de primavera;
 bè n' haja l' hermos temps d' ahans de la calor,
 que 'ls camps que seràn càmm ab son impuls verdeja,
 que 'ls camps que seràn pà los deixa vestits d' or.

Y, vultres també, aucells que ab llangeretas aias
 saltant per dintre 'l bosch ne modulan cants bels,
 y omplin lo verdench bosch ab las rüaus piadas
 que entonan vostres bechs pera lloar à Dñu!

Maria de Bell-lloch.

10 de Juny de 1865.

ALBADA.

Al Herejat poeta En Lluís Roca y Florejachs.

Lau! meu cor no dorm ni passa

Ni pot en un lloch estar.

(Bernat de Ventadour)

L' aureta amansida
doblega 'ls arbrats;
l' anella nixarida
entona cants bells.
Tot riu, tot s' altera
tot murmura amor!...
Sols se desespara
mon cor!

Los núvols de plata
se tornan d' or fi;
lo riuhet retrata
los lliris bonichs.
Del mont a la vora
fuig la boira d' or.
Tot somriu...: sols plora
mon cor!

Las papallenas
que volan pels camps,
juguin alegretas

ah las flors del prat.
 L' auba ja respira :
 tot canta d' amor ;
 tot riu : ... ah! sospira
 mon cor!

Francisco Bartrina.

(*Retret de Les rondelles*)

LOS TRES CASSADORS.

Una vegada erin tres cassadors de Calaf. L' un se deya Salvador, l' altre Pere, y 'l ters Ramon. Un dia isqueren á cassar y varen resòldrer menjar-se tota plegata lo que cada hy de per sí cassaria.

L' un l' emprén per aquí! L' altre per allà! Busca que buscaràs!

Vinguè que 'l sol se vâ pòndrer y 'ls tres se reuniren, però entornarsen, l' un darrera l' altre al pèu d' un rocre com aixís havian quedat al moti.

— Jo, va dir en Salvador, he errat dos llebres, per cert qu' eran dos pensus?... Me sab greu!

— Jo, diguè en Pere, 'n portaria almenys quatre si hagues dut un bon gos.

— Jo, concluguè en Ramon, ab prou feyna y suors he pogut arreplegar aquest conill.

Los tres cassadors se 'l miraren.

— Ja està grasset, barbotejà en Salvador; més no n' hi ha prou.

—Ja ho pots dir, va afegir en l'ere, no valia la pena d'havernos cansat tant. ¿Sabs qu'he pensat?

—¿Que? ¿Que 'ns lo fèim á pallidas?

—Res d'aixó.

—¿Que 'ns lo vengim?

—Tampoch.

—Pus entrabona.

—He pensat, que millor seria que so 'l quedés aquell que demà haja fet un sonni mes bonich.

—Ben pensat.

—Adén.

—Bona nit.

Y se 'n van á dormir.

Al endemà se reuneixen y comensa en Salvador:

—Ja pots donarme 'l conill. ¿Quin sonni! ¿Quintas coses mes preciosas! Vamos, ja 'l sentirèn! Escoltán. He somniat que 'ls àngels m' havian vingut á cercar y que 'm gronxavan ab sos brassos entremig d'estrellas y núvols de color de rosa. ¿Sas alas feyan un soroll mes agradable! Sembla que m' hi trobo encara. Quan m' he despertat me só posat tot trist, á fè!

—Donchs has perdut lo conill, esclama en Pere, jo l'he tingut mes hermos que tú 'l sonni. A tu, Salvador, te portavan al Paradis los àngels, y jo ja hi era. Dèu de dalt y d'entremig d'un vol de querubs te veyia com te bressavan... Semblavas un sol! Y com cantavan los que 'l duyan! Vamos feyas patxoca! ¿Y tu, Ramon?

—¿Jo? Jo, dix aquest, quan he vist que en Salvador se 'n pujava al cel; y que tu, Pere, ja hi éras.... francament, m'he pensat que 'es donarien de menys de menjar conill y... ho dich de veras, me l'he trospit!

LES TRES GERMANES.

(FRAGMENT.)

Mallorca, Catalunya y tu, la patria meua,
 València, la que estime com affalch de mare,
 Deixeu qu' ab recort tènere jo juntes vos compare,
 Així com les tres Gràcies que l' art va modelar ;

Tres formes de una idea, tres rames d' un sòl arbre,
 Tres cants d' un sòl poema, que huy s' apella Historia,
 Tres filles d' una mare, les qu' alletà la Glòria,
 Tres nimfes que se banyen en la mateixa mar.

I.

La mar, entre llurs nacars y llurs corals y pèries,
 Té a l' una de rosaltes en ylla cobejada ;
 Vèrga que llur vellea vòl amagar luyada
 Ab lo que mes s' aflama nostre acostat desitg.

Donc Desa, en llur bany nua, qu' ulla indiscreta captiva,
 Mirant sa imatge en l' aigua qu' apenas se belluga,
 Així, asseguda en l' ylla, y ab llur plaer astruga,
 Eixa Syrena canta del mar blavós en mitg :

« Jo som se major de totes
 ses adlòtes qu' aquí som ;
 çinch nines filles des aygo ;
 sa mar nostra mare fonch.
 De se espuma, com se Desa,
 vuren naixe elles y jo

que á s' ombra des altas *puimas*
 tench ciutat, que du sos nom.
 Castells y molins de vent
 ses costas borden ahont dorm,
 vivint com ya fa molts sigles
 se vida de ses recòrta.

Així yo asseguda á s' ombra
 baix aquest dosel m' adorm.
 vent en s' aygo de se mar
 se corona des meu front,
 un pich coronat de Rey,
 y ahuy coronat de fls »

II.

Y l' altra en aqueix mar, sota la costa dreta,
 Junt á la patria meua, per llur ma llaçada,
 Ah l' altra mà sonyala ahont va s' ardent mirada,
 Veex les montanyes altes del Pirineo embròch.

Sota llur front flametja l' estrela de lo Geni
 Que giny, ambició, trafich, treball y affers pregoni;
 La trident á ses plantes d' espuma pinta l' ona
 Qu' aquet cant li acompanya, d' onada en bragit bròch.

« Veniu ah mi pobres nòyas
 y seureu no 'u volgan pas,
 qu' aqueixa mar es dolenta
 y es dolent aqueix descans.

Puig estimo á totes dues,
 yo vos duré de la mà,
 entre núvois del vapor
 que travessa terra y mar.

y entre las núbols de furu
 que envia al cel lo treball,
 fins la mes alta regió
 ahont hi es l' aixerida Pau,
 coronada d' olivera
 y ab son ramell en la má.

Mes abans veniu á mi,
 y allà , vers lo Llobregat,
 veuréu la ciutat comptesa
 guaytant en vers dins la mar.
 Te palau com si fos Reyna,
 y com es tan principal,
 per vigilant y atalaya
 hi es sempre á lo seu costat,
 mirantla ah cent ulls oberts,
 de Manjol lo gegant.

Tinch també ciutats històricas,
 ah gòticas cathedrales ;
 Tarragona , que ah llurs murs
 es *libre de las etats* ;

Y com rey de las montanyas,
 semblant un immens altar,
 ah sas tovallas de neu
 y estrellas per lluminars,
 tot sòl s' alsa fins lo cel
 lo religios Mont-serrat,
 ahont , á resar á la Vèrge,
 pujan tots peregrinant,
 aixís los Reys de la terra
 com los mes pobres vasalls.

Veniu ab mi totes dues :
 y sino ¡ á Deu siau ! »

III.

Mes no per aixó l' altra, la mà li dexta lliure;
 Sinó que mes la enllaça y els braços mes li acòsta ;
 Arenes de la platja y ròques de la còsta,
 Les qu' eren de cascuna , son sòls de les dos ya.

Oixcau lo que respon , ab veu mes carinyosa,
 Sobre un trono de flors , vora la mar sentada,
 La verge oixa que sembla , de ròses coronada,
 La Flora dels àntichs , ab esperit christià.

« Me diuen que soch moriscà
 y la perla dels Emirs ;
 que encara me plora el moro
 quant s' en recorda de mi ;
 y que el Turia quant me besa
 me porta dolços sospirs,
 com el vent porta el perfum
 dels meus regalats jardins.
 Me diuen *Jardí d' Espana* ;
 y que soch el *Parais*
del Profeta , about tornaran
 els qu' un temps foren mos fills :
 que el meu gel es el d' Orient ;
 que mes filles son *Huris*...

Aixó em diuen els poetes,
 germanes de lo meu pit ;
 pero jo estime molt mes
 el recort del temps felis
 en que erem tres rames vives

del gloriós tronch Llemosí,
y era Ausias March mon poeta,
Jaume primer mon espill,
Mosen Febrer mon cronista,
y el meu caballer el Cadí.

No me deixen, mes germanes,
y no s' allunton de mí:
que yo avans de ser de estranys
vull en vosaltres perir. »

Rafel Ferrer y Bigué.

Valencia — 1855.

UN CUADRO DE S. JAUME.

—Canallots: estigueu quietes! Vaya un sorell demóurer!
Ahont se 's vist aixó! ¿Tú, Montserrat, perquè ploras?

—En Joanet no vol jugar á cassá la Beba.

—Oy que sí. Replicá 'n Joanet. Podó jo vuy fer de cas-
sador.

—L' alta vegada ja n' es fet tí.

—Y be vames, juguen á una altre cosa y no disputen,
qu' aixó es de mals germanes.

—Ey la dit que fadia de folaga. Esciamava la petita
sent un patarrell.

—¿Ay la nostra perla! ¿Y per aixó ploras? ¿Vina aquí,
vina aquí, pobrissona! — Afegia la carinyosa abia do-
nantli delsus patons. — ¿Vaya, Joanet; tú que tens mes
judici juga una miqueta.

—Ja no vuy fer de gós.

—Ja fadé ja. —Diu un ratolí que no puja tres pams de terra, y que sos llavors no havia deixat sentir la sua vent: —Y sent del pensament obra se possà de quatre grapas comensant à lladrar. — ¡Guan! ¡Guan! ¡Guan!

La ocurrencia del haillet vingué à ser l' arch de Sant Martí de aquella tempestat de estiu. L' abia se somrigué ah aqueixa rialleta incomprendible per qui no ha sigut dos voltas mare, y los petits pleraires ben prompte cambiaren sos amarchs sospira per una infantil gatzara, quedant sols de son dolor alguns vacilant llagrimeta entre las pestanyas de sos hermosos ulls, com queda la gota de rosada entre las fullas dels blanchs gessamins.

En tant lo petit seguia lladrant. ¡Guan! ¡Guan! y estomolant los genolls de las calcetas en las costuras de las viroladas estoras de espart. Los altres dos per fer l' ofici de cassador, agafaren l' àspit de la seva abia y lo fus de la filosa, mentres que ella posaba nou maset de lli y comensaren à tirar tiros à dret y à tort. Quant al diable de la criatura que feia de cà, se li ocorregué cassar per llebre à la Moro, qu' era un gatàs negre, gros com un lleó, y que estava adormit y caragolat à 'ls peus de l' abia fentli servey de braseret.

Encara 'l petit no li posà la maneta damunt agafantlo per la cua y seguint ah son guan! guan! lo pillo del gatàs indignat sens duple de que li tranquessin son manlós som, deixà anar un *marrumau* capàs de esbarar la rata més lenta y arrimà una esgarrapadeta al atrevit innocent.

Los crits de l' abia, los plors del gusset y la sorpresa de 'ls cassadors que ploravan de véurer plorar à son germanet, à qui no bagueés conegut la causa del albolot li haurian fet pensar una gran desgracia.

— ¡Ay lo dolent! Esclamaba l' abia inspeccionant la

maneta del seu net. ¡Mira quina esgarripada al àngel de Déu! No poris, no poris, prenda, ja eucarà la kaba. — Afegia hehent sas llagrimetas y arrimantel à son pit. — ¡Que vingui per aquel aquella Morota!

— La darém al Domingo porque la mati.

— No perquè la mati! Observaba la compasiva Montserrat. Perquè la dèqui al sach y la dongui à 'ls gitanos.

— Porque es una dolenta. — Replicaba lo justicier Joanet. — L' alto dia se va menjà las perllus y va pendu 'l llus de la Fancisca, y 'l papa dia que 'ls lladres als flean à la presó. ¡Y mes, esgarripà 'l nina! Recalcaba amanyagant y patonejant al seu germandet, que ab las caricias de l' abia y distret ab las paraulas dels nons havia olvidat son dolor.

— Vamos, esclamá aquella finalment. Prou jugar. Porten las cadiretas, esten ben quiets y vos contaré una historia.

— Si, si, si. Alboratà 'l coro infantil.

— Donchs arrimeuvos y quietut.

Y l' astor dia lo mateix à tots los que 'ls agrada ser de la rodona, cas que n' hi hagia algun que tinga sufficient fe y major paciència, per escollir lo que contà l' abia y ab mon poch cuidat estil vaig à repetir.

Era una nit d' ivern negra com una gola de llop. L' aigua queya à bots y à harrals, lo vent arrancava las pinatells y abatia las brancones, los sorolls de 'ls eterns follatges de las alzinas y dels pins, remoguts per lo humit llevant apareixian la ramó de la mar, y los harranchs y raras bramavan com si fossin grossos torrents. De temps en temps se oïan los fredosos udols dels funolencs llops que cercaban la perduda y los vigilans lladrils de 'ls mastins de las casus solanas vehinas à col *Cerdà de Pelou*.

Al voltant del foc de la llar, s' estaban tots los individus de sa numerosa família, barrejats ab los mossos, criadas y domés treballadors de la casa. Vetllaban las donas lo calderó que penjaba dels fumats cloustechs, ahont com ànims en pena pujavan y baixavan las patates y monjetas que acababan de coure-se. Altres feyan boilar los fusos ahont anavan replegant la cànciu de sas filosas, tornat en fiuissim fil, mentres los homens ab grossos garbellis, ó la fida los ms, qui ab un tras de post sobre 'ls genolls, y la quitxalla asentats en las saldauecas pedras que feyan de sògal á la monumental y campanuda xame-neya, treballaban en separar los llubins de las guixas y beccas, mentres l' amo los contava los miracles de San Jaume Matamoros.

— ¿Has barrat la porta del barri, Geroni? Preguntá l' amo, hama ja mes vell que jove y en qui se retrataba la sanitat mes perfecta, la tranquilítat mes complacent, punts ahont descansa la santa conciencia.

— Si, Janmo.

— ¿Has deixat anar los mostins?

— També.

— No hi ha que descuidarse, que en nits com aquesta los bandolers y malfactors fan de las suns. Ah aquets di-monis de guerras y revoltes que devastan lo pais, com si encara no fessin prou los que volen apoderarse de Catalunya, apareix que 'ls lladres brotan de ssta terra com los bolets, per ferse seus los bens de la gent honrada. Y á nit lo calan está mes lladraine que may.

— Fugin d'aquí. ¿Qui voleu que corri pel men ab aquest temps tant desfet, com no sia 'n Banyeta, á cual nom tots se senyaren, ó ho 'ls Noys de 'a Veciana?

— Veritat que lo temps no es apetitós; pero per molt que 's vigili may es de mes. ¿Com está lo sopá, Rosa?

— S' acaba de cóurer.

— Vaya donchs, reseu lo sant Rosari, y mentres tant lo podeu enlestir. En nom del Pare, del Fill y del Esperit Sant. Amen. *Gloria Patri, et Filio, et Spiritu Sancto.*

Y seguiren las santas oracions sens distràurerse ni parlar paraula alguna, ah una devoció exemplar, senyalant-lo ab un tosch rosari de boix de 'ls quo 's venan en Montserrat.

Las sircentas en tant havian estés las estovallas de reps blanquejadas en la última bogada y preparat lo necessari, perquè tot fos disposat tan bon punt haguessin resat la Salve Regina, seguida dels Para nostres á las ánimas del purgatori, á San Sebastiá y San Roch, advocats contra la peste; á Santa Bàrbara, perquè 'ls deslliurás de tempestats; á Sant Anton, perquè 'ls conservés lo bestiar; á San Isidro, perquè 'ls vigilé los fruits de la terra; á San Antoni, perquè 'ls guardés de tota desgracia personal; y dos dotzenas mes á altres santa y advocadas. Mes al bell punt de comensar lo Pare nostre á San Farriol, apropiat contra lladres y malfactors, ressonaren dos vivíssims cope á la porta del barri, entre los desaforats lladrils dels cans y mostins. Tots quedaren ab la oració en los llavis, mirantse y sorpresos de temor.

— Ja hi som. — Digué 'l ama com home de mes experiència y esperit. — No tingueu por, Joseph, pregunto qui hi ha.

Lo mossó s' alzá ab la maleixa voluntat que s' acostia 'l galgo al cassador de qui espera una al·liesada. 'S tirá una manta al cap y surtí al portal de la casa, preguntant:

— ¿ Qui hi ha?

— Germá, pèl amor de Deu, aculliu á dos pobres peregrins que van per aquest mont perduts en aquesta mala nit sens trobar camí ni carrera.

Quant l'ame subè qui eran los que demanavan, esclama: — Pau, Joan, Andreu, preneu las armas y seguia. Geroni, puja al finestral de la sala y mira bè qui son y quants. About vas, home de Deu! — Observá veyent que prenia una teja encesa. — ¿Que vols servir de punteria? Ves á las fúscas, qu' ab la llum dels llampochs ja tens prou claròr. Vosaltres, maná á las donas tot sortint de la cuina, y posantse un dit sobre 'ls llavis. — ¿Quietut!

Estranyas semblarán totas aquestas precaucions; pero com que 'n aquella época eran molts las pandillas de bandolers y soldadesca, y no era cosa nova lo que 's valguesin aquells de disfrassos y enganys per introduirse á las casas, los amos escarmentats no 's fiaban de apariencias.

Aixís fou que fins que estiguè ben convençut de que en realitat n' eran dos peregrins los que trucavan, no 's reculiren los cans, tragueren las teyas y s' obrí la porta.

— La pau de Dèu sia en esta casa. Esclamá lo mes vell de 'ls pelegrins.

— Y ab vosaltres també. Entreu y podreu refer vostras foras y secarvos los vestits.

Aixís ho feren. Se posá llenya seca á la llar; y en tant que 'ls hostes s' escalfan y que la gent del mas acaba lo sant Rosari interromput, vas faré un senzill retrato de 'ls pelegrins.

Eran tots dos ben plantats, alts y de hermosa figura. Representaba l' un sobre trenta tres anys. Sos ulls vius destellaban una mirada enérgica y ensemps dolça; rostre ovalat com de pura rassa hebrea, nas perfet, boca petita que tant aviat se contreya dibuixant lo somris mes igno-

cent, com la tristesa mes amarga, y lo cabell y barba negres y sedosos com las alas dels corpes. L' altre tenia 'l tipo de la rassa meridional, Calor torrat, mirada penetrant, y la cabellera de color castany, com la barba, la que cobrintli sus perfetas espatillas, donaba una mistixa tinta á son serè rostro deixat completament al aire per lo sembrero de sola cobert de patxims, aixis com la esclavina enquitrunada. Lo tros de cama y peus que deixavan véurer sos llarchs hàbits de groixat punyo de Aragó, anaban completament nusos calsant aquella sandalias de corretja.

— ¿Y about aneu ab aquest temps? — Los preguntá l' amo tant ben punt hagué terminat lo reso d' aquella nit.

— Venim del Pilar de Saragossa y 'ns dirigim á véurer la Patrona catalana la Verge de Montserrat; pero al deixar la carrerada se 'ns ha fet nit y ab la crudesa del temps y la espessura del bosch, havem perdut lo camí voyentnos precisats á demanar aculliment á risch de molestarvos.

— Res d' això; ma casa y ma taula, mes béns y ma persona, sempre están á mercé de la gent haurada, puig desde petit he sabut que la caritat es la dalla que rau la brossa que embrassa lo camí del oel. Mes vostras forsas no pendrán mal un auxili: los hàbits ja ho son sechs; lo sopar es á taula y no es de ben nat deixar se refredí.

L' amo prengué son acostumat assiento, col·locá en los llochs preferents á sos hostes regalantlos lo millor que va saber y després de sopata, los demaná la benedicció per ells y tota la casa, la que no 's feu esperar.

Luego que 'ls pelegrins hagnren contat las bellezas del Pilar y las maravellas que conté; los instá l' amo pera que admetessen lo millor llit de la casa. Tots sos prechs foren en va. Despres de mólt pregar sola pogué conseguir, y encara com á gran mercé, que admetessen un llansol y

un lloch á la pallissa. Se donaren mútuament la santa nit y á curta estona tot reposava en lo silenci.

Lo bon mati següent se presentá seré, bermós, pur. Lo sol colorava las serras, los galls cantavan, los aucells estenian son vol, y la naturalesa tota ab sos mila rumors, sos flaires y ses alés saludava al naixent jorn.

Ja tots los habitants de cal *Cerdà* habian deixat sos llits desde punta d' auba, y ab tot de ser alt lo sol los pelegrins no havian sortit. Veyent passaban horas y mes horas se determiná l' amo á despertarlos. Picá diferentas voltas, puig la porta estava fermada per part de dins; pero tot fou en vá: ningú respongué. Tement una desgracia, determinaren tirarla á terra; pero ¡oh sorpresa! Los pelegrins havian desaparegut! ¿Per ahont? ells hò saben.

Buscaren lo llansol, y quins no fou sa admiració al trovar en ell pintada la santa imatge de *SANT JAUME*, qu' era ni mes ni menos lo retrato del pelegrí de cabells castanys.

— ¡Miracle! ¡Miracle! — Esclamava l' amo cayent de de genolla.

— ¡Miracle! ¡Miracle! — Pregonaren los habitants de Palou.

— ¡Miracle! ¡Miracle! — Esclaman los que avuy encara creuhien; perquè lo cuadro existeix, nou com lo primer dia, ab tot de haber passat mes de doscents anys, en l' antigua pallissa de cal *Cerdà de Palou*, rica y honorada casa del pla del *Penadés*, convertida en capella desde 'l dia de la miraculosa aparició.

Entant que l' abia contava 'l miracle, los petits s' havian adormit. Tant sola lo *Jannet* havia conservat desperta la

atenció; mes tant bon punt s' acabà, aquell posant la caputxa sobre la falda que deixava lliure la tendre Montserrat, esclamà:

— Baha, tinch son.

— Donchs anem al llit.

Eduardo Vidal.

Setembre 1855.

SUSPIRS.

I.

Ab las perlas de la nit
S' adorna la flor navella,
Perque 'l papalló garrit,
Quant ne pás, s' enamora d' ella.

Ix el sol y enamorada
Mira en torn papallons d' or,
Y d' ells el qui mes li agrada,
Se posa demunt son cor.

Floreta del amor meu,
Ab mes llàgrimas t' adorn,
Esperant l' angel de Deu
Que en somnis te voia entorn.

Cada matí tremolant,
Jo lo veig que sola y sola,

Mes l'àngel peja volant
Y't deixa aquí tota sola.

Pobre floreta d'amor !
Pobre estel de clara llum !
Demà perdràs ta claror,
Demà perdràs ton parfun,

II.

¡ Què n' es de trist lo boscatge
En haverse post el sol !
Quant no hi es lo meu consol,
¡ Què n' es de trist el vilatge !

La plana 'm sembla un desert,
Las comas me semblan rases,
Tombas me semblan las casas,
Abont lo meu cor s' hi pert.

Me sembla qu' els rosinyols
N' han perdut las alegrías,
Me semblan las flors mestias,
Mes espers son desconsols.

Cada fulla ab la rosada
Me sembla que llagrimetja,
Me sembla el puig que blanquetja
Una mortalla escampada.

Y entrant en lo meu jardí,
Veig l' alfàbega qui 's mòr,
Des que tû, bé de mon cor,
Cap brot n' hi vens à callí.

III.

Bahons no escolta l' amor
Que en la fo del be descansa ;
Quant lo meu pert l' esperansa
¿ Perqué na pert la tristor ?

Mil vegadas ja m' heu dit
Que tenia lo cor de nou,
Que d' un be que no era meu
Á esperar m' era atrovit.

Mes tan bella eus trob', senyera,
Que sens vos mon cor suspira ;
Trist troba tot lo que mira,
Y llunyat de vos , s' anyora.

Si voleu dins mon pit morta
L' esperansa , jo hi consent,
Sols que lagre un pensament,
Qu' un pensament m' aconorta.

Clavellet del demati !
Principi de mos amós !
Pensau ah qui pensa en vos
Y pensaren sempre en mi.

IV.

Demant la penya una flor ;
Floreta blanca de Ben !
Jo la vull de tot mon cor
Per donarla á l' amor meu.

Ben plena está de rosada,

De rosada de la nit,
 Jo d' altre may n' he trobada
 En lo sender qu' he seguit.

Ah, sol de mes alegrias!
 De mon viure en l' anyoransa,
 La floreta no 'm mostilas,
 Que es la flor de l' esperansa.

V.

Si 'm privan la teua vista,
 O mon be, ¿què hi lograràn?
 Tanmateix l' ànima trista
 Te tendrà l' amor mes gran.

A aucellet qui tant alt vola
 No hi cal tir de cassador;
 Lo meu cor no s' agombola
 Mes qu' al cel de ton amor.

No fan res las arts tant malas,
 Quant d' amor lo cor tinch plé,
 L' anyorament me dona alas
 Per venir a adorar-té.

Enimicha del be del cor?
 Erraren per vida mia:
 Per mirarte, blanca flor,
 Fins del infern eixiria.

VI.

Si jo tornàs una perla,
 Una perla de la mar.

De la mar about las ninetas,
Ninetas venen y van.

O que he que n' estaria,
Si una nineta 'm trobás,
Y m' enfilás ab las perlas,
Las perlas de son collar!

Penjada en son coll sabria,
Lo qu' are mon cor no sab;
Si son cor per mi suspira
Si lo cor sen per mi bat.

Jo ne vaig somiar un dia
Qu' era perla de la mar,
De la mar about las ninetas
Ninetas venen y van.

O qué he que jo n' estava,
Quant una nina 'm trobó,
Y enllar me vá ab las perlas
Las perlas de son collar.

Penjada en son coll sabia,
Lo qu' are mon cor no sab;
Sabia que suspirava
Pel qui son cor li ha donat.

Geroni Rosselló.

Explicava en certa Iglesia un capellá la vida d' un san
qu' havia sigut missionista, y deya:

—Germanos meus, era tanta la expressió que donava á
las paraulas, que una vegada convertí á mes de deu mil
salvatges en una illa deserta!

JOCH DE CARTAS GLORIFICAT.

Trobevas à missa, en Inglaterra, en la iglesia de Glas-cow un soldat que s' anomenava Ricart y que en lloch de llegir la biblia ó un libre de oracions tenia al davant dels ulls un joch de cartas estès en forma de bono. Lo sargento 'l va avisar, mes ell perçò seguí com abans. Al sortir de la iglesia 'l sargento dugué al soldat al davant de un jutge, tota vegada que 'l delicté era mes civil que militar, á fi de que 'l castigás segons lley.

Preguntat Ricart perquè havia fet allò, respongué tranyentse de la butxaca 'l joch de cartas y ensenyantlas una per una :

— Senyor, quan veig l' *es* penso en que sols hi há un Deu ; quan contemplo 'l *dos* ó 'l *tres*, me recordo del Pare y del Fill, ó bé del Pare, del Fill y del Esperit Sant; quan miro 'l *quatre*, me venen á la memoria 'ls quatre evangelistas S. March , S. Lluch , S. Mateu y S. Joan ; quan esguardo 'l *cinch*, penso en las cinch savias verges que posavan l' oli á la santa llantia ; quant veig lo *sis*, penso en que sis foren los dias que empleá Dèu en fer lo món ; lo *set*, me fa pensar en que lo dia septé Dèu reposá ; lo *vuit*, me diu que van esser altrás tanta las personns virtuoses que 's llin-taren de 'l diluvi,—Noé, sa muller, ses tres fills y sas tres donas ; lo *neu*, me recorda los nou leprosos purificats per Nostre Salvador ; lo *deu*, los manaments de la lley de Dèu.

Quant arribá al sargento que diuben ells (y que nosal-

tres anomenam sòla) 'l posà de separat, y va continuar.

— La dona, me fa pensar en la reyna de Sabà que fèu tan llarch viatge per visitar al savi Salomó ; y 'l rey me dà á la memoria 'l Rey del cel y Jordi III nostre monarca. Encara mes. Quan conto 'l nombre de totes las cartas, trobo que fan 365 ; ço es , los dias que té 'l any ; quan sumo totes las cartas me donan la total de 52, nombre igual al de setmanas que té l' anyada ; y quan conto las figuras , me fan 12, y 12 son los mesos que hi ha de cap d' any á St. Silvestre. Aixís, senyor jutge, vosté veu bé que las cartas en mas mans representan una biblia , un libre de oracions y un calendari.

Lo jutge sorprés y admirat no savia que dir ; al últim ah prou feyna pogué preguntarli.

— Y bé ! ¿Perqué no m' heu fet membrausa del sargento (sòla) ?

— Jo le diré , contestà Ricart , no n' he parlat, perquè 'ls sargentos tots son dolents, y 'l mes dolent de tots es lo que m' ha parlat á vostra presencia.

Es inútil dir que 'l glorificayre de las cartas fèu absolt.

A E. Bonaparte Wyse,

POETA IRLANDES.

Com vol de colometas que sota 'l cel voltejan
y enjogassadas cruzan per entre raigs de sol,
las pensas dels poetes que pèls espays ondejan
se troban y s' enllaxan, y encamps, llavors, rodejan
los llochis sagrats hont viuen sos venerants recorts.

Un jorn de entre las runas fumants de Barcelona
al véurer destronada la nacionalitat,
à trossos esqueixadas sas robas de mairona,
sagnantas sas feridas , caiguda sa coroma,
desconhortada y lassa fugí la llibertat.

Mes ja lo sol s' aclara , mes ja lo jorn s' avansa,
y al niu de sas victorias un dia tornarà...

Despres de las tenebras , lo sol de la esperança
mes pures les raigs ne llansa...

Cuant ella torne á naixer , millor resplendirà !

En nom de eixa esperança del cor ben coneguda,
en nom de eixas memorias de antiga llibertat,
per sas germanas pentes, ab l'ànima moguda
al viatjer il·lustre y al hoste amich saluda
lo bardo de las serras del aspre Montserrat.

V. Balaguer.

Barcelona 11 de juny de 1865.

— Qui tot ho vol tot ho pert.

— A santa y a minyons no 'ls prometes que no 'ls dons.

L' home es com un llam, deya un savi. Lo llam, representa 'l cap ; lo vas , lo cos ; y l' oli, la sanch. Si s' encen mòlt lo llam, se gusta l' oli : si treballa massa 'l cap , se consum la sanch. Si 'l llam crema mòlt, ab lo calor se romp lo vas que conté 'l líquit, y adèn ! llam : si 'l cap treballa ab excés , se descompon lo cos y ; adèn ! persona.

UNA ESPERANSA MORTA.

Dedicada á D. Francisco de Mas y Otzet.

— ¿Perqué no dorms, ma filleta?... —
 — Mare, la son de mí fuig... —
 — ¿Què 't té aixís desvetlladeta?... —
 — ¡ No ho vullau saber, mareta,
 Potser vos daria enuig!... —

— ¡ Donarme enuig, dolça aymia,
 Possible no n' es aixó?...
 ¿ No sabs que n' ets ma alegria,
 Men sol hò, la vida mia,
 I' única consolació?... —

— Si per cert, mareta amada,
 Mes saberho no vullau...
 Deixame estar desvetllada... —
 — No, que ja 'm tens esglayada... —
 — Donchs ja 'us ho dich, si ho manau:

Aquesta tarda m' estava
 Pentinantme à hora 'l ria,
 Quant veig que me contemplava
 Un cavaller que passava
 Y que acostantse, aixó 'm diu:

« Déu te guard', ninfa boscana,
 La de fines trenas d' or,

A fé de molt bona gana
N' entraria en ta cabana
A reposar del calor !...

« La entrada ne teniu franca
Y disposar hê podeu,
Aygua y pâ en ella no hi manca ;
Passen , donchs , eixa palanca
Y una moments reposareu. »

Despres que adins n' hem estat,
¡ Ay mareta , no puch dirias
Las paraulas qu' ell ha usât,
Pus sols lo temps m' ha donât
Perquè 'l cor pogués sentirias !...

Molt poch després ha partit
Montantne un cavall que havia
Guardat un criat lluit,
Y m' ha promès que ah lo pit
Plé d' amor per mi , partia !... —

— ¿ Y ôl no te ha contat qui era ?... —
— No , mareta , 'mes què importa
Si me ho jurat fê sancera ?... —
— ¡ Ay trista de la qu' espera
Si la esperança naix morta !... —

— ¿ Què volen dir , mare mia,
Eixas paraulas que he oït ?... —
— ¡ Ay filla , ma doña symia,
Avuy comensa lo dia
De ton desficiâs neguit !... —

No esperes maymés mirarlo
 Qu' ell juny ha de tornar.....
 ¡Olvidat, filla!... — ¡Olvidarlo!...
 Mare, tindrè d' arrancarlo
 Ab lo cor, si 'l vull deixar!... —

Ha jurat que m' estimava!... —
 — ¡Ignocent, ell te ha enganyat!... —
 — ¡Mareta, ho assegurava
 Quant las dos mans me besava
 Ab un carinyó estremat!... —

— ¡Pobre coloma boscana
 Destrossada pèl falcó
 Ab manya vil, inhumana!...
 May fóra d' eixa cabana
 Contes, nina, al món això!... —

— ¡Què volén dir, mare mia?... —
 — ¡Que es trista la nostra sort!... —
 — ¡No 'us comprench!... — Ma dolça aymia,
 Al cel los sospirs envia:
 Serán pèl hora que ha mort!... —

Enrich Clandi Girbal.

Girona, juny, 1883.

La pobresa del home en la terra, es sa riquesa en lo cel.

— Al amic y al cavall no causal.
 — Comptes vells, barallas noves.
 — Ferrer, ferrer, fés ton afèr.
 — Infant y orat diu la veritat.

LA POSTA DE SOL.

La oreneta batentne sas alas
sas pluladas pèl prat fà sonar,
y en lo bosc lo paridals y pardals
dalt dels pins no fan mes que cantar.

Y las boiras, al lluny, carminencas
se passejan pèls cims dels alts monts;
y lo riu que s' esquinca en tall llencas
dona leure á polsos moltons.

Y 'l pastor del rovi se 'n allunya
car la fosca hi devalla corrent,
y ab la punta del pal qu' èl empenya
los palets fà anar lluny tot botent.

Y en las brancas dels roures y alsinas
dins dels nius los aus xichs van dormint:
y d' essencias ben dòlces, divinas,
tot lo espay del boscatge s' va omplint.

Y las boiras que s' alzan de terra
y se 'n pujan calmosas al cel;
y lo grill qu' ab sas camas de serrs
pèls terrossos ne salta ab anhel;

Y 'l belar dels remats qu' fan via ;
 y 'l ringir dels fers bons ja cansats ;
 y l' esquella de l' euga que cria
 y á sos fills pèl herboy tè escampats ;

Y 'l piular dels aucells que s' ajocan ;
 y 'l cantar dels pastors que se 'n van ;
 y lo só de campanas que tocan
 en la turra lont sospesas están ;

Y 'l soroll del torrent qu' escumeja ;
 y 'ls gomechs qu' entre 'ls pins ne fa 'l vent ;
 y 'l remor del carret que traqueja ;
 y 'l brugit que 'l moli ne va fent ;

y la estrella brillanta y jolia
 qu' es la estrella que al cel mes s' està,
 tot saluda la mort del clar dia,
 tot saluda al bell sol quan se 'n vá!

Francesch Pelay Briz.

Riella del Frey 5 de setembre de 1865.

RECEPTE PERA CASSAR ÀNRECHS.

Agafas un cordill ben llarch y que tinga forsa. En un dels caps hi posas una bola de plom y apres la tapas bé ab una pasta que arreglaràs de totes aquelles coses que mes

agraden als ànechs. Això fets, te llevas de bon matí y t'as
vis als aiga-molls.

Al primer ànech que se t' presenta le tires la bala de
plom embescada. La bestiota se l' empassarà, de això no
t' càpiga dupte: si no ho fes aixís, li tires segona vegada,
fins que se l' empasse. Llavors quan hajas lograt lo que t'
acabo de dir, te allunyas y deixas al ànech en sancera li-
vertat, tenint, ah tot, l' altre cap del cordill ben estret ab
la mà dreta.

Tú ja hauràs reparat, que quan un ànech ú oca menja,
tots los altres hi corren y, si poden, fins li prenen lo bocí
de la boca. ¿no es aixís? També hauràs vist que 'ls anima-
lots d' aqueixa classe lo que no poden pahir ho fan san-
cèr. Douchs bè, en això 's funda aquest nou sistema de
cassa.

Tan bell punt l' animal s' haurà empassat la bala, tots
los altres hi correrán. Al poch rato l' primer farà sancera
y rodona la cosa que tu li hauràs tirat y, com los ànechs no
son gens escrupulosos, no tingas por de que falte un se-
gón ànech que 's menje lo que l' primer haja fet. Com las
bestiotas aquestas pabeixen mòlt depressa, res t' d' es-
trany de que en un dematí s' arriben á menjar la mateixa
bala fins á vintiquatre ó vinticinch ànechs. Tú per fer
temps t' hi hauràs dut un colomí ó bè un pollastre per
esmorsar; quan hajas oscurat lo darrer os del pollastre,
la cassa ja estarà feta. Emperó si no vols esperar á que
n' hi haja tants; quan ne t'has prou, pegas una estirada al
cordill y, com est passa del cap al cul de cada ànech,
tants com s' han menjat la bala quedarán materialment
enfilats y te 'ls ne pots dur vius y tot si aixís te agrada.
Es probat.

En la mort d' una mare.

(VALENCIA.)

La nit està molt fosca, no 's veu ninguna estrella,
Del Crist aquell la llumina pareix qu' es vò á apagar;
Lo vent que per neu passa tota la sanch me gela!
Regem, germana meua; la nit es ja regar.

¿N' ou fú ronha á la mare que de doler se queixa,
Tremolant les llavis ab mística oració?
¿No vens que de la vida lo fuch sagrau la deixa,
Dempres qu' el còr cremara, com apogat carbó?

La sona ànimu lleyta, com de la mar revòlta
Entre les blanques ones la consolida nan,
Tremont qu' al voreu pronte de les lligases solta,
Del còl crehuar no paga lo cortinaje blau.

O ya amolada mira pasar les ombres altes
Que ab gran estol viagen sempre davant la mòrt,
Y llàgrimes bruesques redòlen per ses galtes,
Pensant d' estes fills dolços en la futura èort.

Deis ulls, que tristes s' aporquen, un raig d' amor envia
Que ab misteriosa llengua á nostres cors els dio:

« Quant yo vòle y m' allante; ¿qui os servirà de guia?
¿Qui os sostindrà del ala? ¿qui os guardarà en lo nio?

« Quant vostre frònt alliva lo sol del estiu creme,
¿En quin regac la sombra d' amor encontrarà?
Quant d' ilusions hermosas la roja flor se seme
Quant sanch plieu ¿qui entonçes lo plor aixugarà?

« Ningú, que sols la mare, com l' Angel de la guarda

Que junt al capçal vela de l'home desgraciat,
 Alé dona al que escéptich res del pervindre aguarda,
 Fent que la fé rebrote dins de la còr gastat.

«Si l'riu, la teua risa fresca en son pit resona,
 Les llàgrimes si plores, asomen a sens ulls;
 Son cor es d'una terra que, com l'amar l'abona,
 En ella a totes hòres fruints d'esperança colls.

«Si per lo mon navegues y aplega trist un dia
 Que d'eixe gòlf les oncs inflà la tempestat,
 Y trems el rumbo perdre, fins al pòrt ella t'guia
 Y ab lo calor dels braços te seca la humetat.

«De gòig ella s'arige; consol d'amargues penes,
 L'arbre de son carinyo, es de verdor etera;
 Les flors que brota, sempre están de perfum plenes;
 La seua primavera no reconeix invèr.

«¡Amor! ¿qui t'sent com ella? son còr es un abisme
 Que de la vora al fons lo ocupes sanser tít;
 ¡Amor, dolça mentira! del tuon en l'egoisme
 Ningú vòl, com la mare vòl a sons fills, ningú.»

Això nos diu, germana, la soma mirà tèntra
 Això els gemecha que naixen ardents dins de son pit;
 Reçem com reça ella, pà qu'el vent de fortuna
 De sobre t'esp llevari lo nuvol dels perills.

Reçem y a sa front blanca com signe de victòria,
 Unim les fronts nosaltres formant un pabelló;
 Reçem y si al cèl poja cantant himnes de glòria
 Que poje entre l'aroma de mística oració.

Felix Pascua.

JOCHS FLORALS

DE BARCELONA.

I.

Ja 'us vam contar en lo Calendari de l' altre any, de quin mode y ab quinas ceremonias té lloch en la Sala de Cent de la casa de la ciutat de Barcelona la festa dels Jochs florals. Enguany 'us explicarem com s' han fet, quina han estat sos jutges y quins los qu' han conquerit joia.

Era 'l dia 7 de Maig y un sol dels mes ardents dardeljava ab sas flas satjetes d' or la sala de la festa, quan los senyors mantenidors, eixint de la cambra del Consistori, feren sa entrada en lo ben guarnit saló de Cent y varen pèndrer assiento en las cadiras del voltant de la enramada taula que sostenia las reluhentas joyas. Enguany era president lo ben conegut y floreat poeta y escriptor catalá En Antoni de Bofarull; enguany la festa era esperada ab anhel, perquè una veu secreta deya á tots los cors que fora una festa ben, ben diferente de totes las de las altres anyadas. ¡Si n' hi havia de damas y damiselas, de cavallers y joves, de retrats y savis! Y l' Exm. senyor Governador presidia la cerimonia; y 'l Magnífich Ajuntament y la Exma. Diputació davan ab sa presencia mes importancia á la festa; y las flors dels cans de las senyoras enllairavan la sala; y la música de la casa entretenia agra-

dablement les aïdes ab les dolços compassos de las armoniosas cansons catalanas.

Pus hò, com deva, s' obrí la feta en mig de la mes noble y motivada impaciencia de part del públich. Lo senyor President En Antoni de Bofarull, ab veu sancera y clara, ab entonació poderosa y armònica, ab imatges brillants y verdaderas, ab galanura y poéticas formas va pronunciar ó millor, va dir ab tot lo foeh de son verdader cor catalá un magnífich discurs. Be 'n fou de vegadas interromput pels picaments de mans de tot lo món ! Be n' hi hagué d' entusiasme ! Y com s' exaltava la gent al sentirlo ! Y com ab lo cor y 'ls ulls tots lo seguien ! Sense voler ofendrer á ningú, hò podem dir que 'ns va pronunciar un superba, magnífich y entusiasta discurs, com no n' haguessem sentit may d' altra. Més about tothom se desleya en picaments y mostres de aplehació, about tothom ni 'l deixava quasi parlar fou quant ell ab la vibrant é intencionada farsa de expressió que tè, va dar una justa, fonda y merecenda esperonada á eixos que acertadament va calificar de « lacayos de la literatura catalana. » Allí, no fou ell qui 'ls fatiguejava, no, fou tot Barcelona ; perquè enda paraula seva n' era sancionada ab una salva de picaments no comprits, ni anats á cerrar entro la classe mes despreciable de la societat. Allí, era 'l bon gust que publicament reprobava las obras y ditxos d' aquesta menguata d' esperit que no podent servir per altra cosa, embrotan paper pera fer riurer á las criadas y á gent que ni tè conciencia de lo que val ella mateixa, ni del respecte que se li deu l'indrer. Verdaderament fou un just motin de garbansa per nosaltres aquell instant en que, los autorisats llabís de un home que ha luytat en lo camp de la bona causa catalana, llansavan l' estichma al front d' aqueixos cuells del rexedench y florit arbre de nostra antiga literatura,

A seguiment del aplaudit discurs del senyor Bofarill, lo Secretari del Consistori va llegir un erudita y ben elegant memoria en la que, a la fi, dona compte de tots los que premi ó accessit havian guanyat.

Llavors fou cridat lo guanyador de la flor natural y aquest nombrà regua de la festa a la simpática, amable y graciosa senyora Dona Elena Cavaller, esposa del florejat poeta En Lluís Roca de Lleyda. Sostada eixa senyora en la cadira, abent l'acompanyaren dos dels senyors manicion-dors, saludantla al passar tothom ab una salu de picaments de mans, foren oberts los plachs dels que havian guanyat los dos accessits a la flor natural. La composició que guanyà 'l primer, resultà ser anònima y duya per títol: «*La darrera esperansa*». Va obtenir lo segon, En Miguel Zavaleta, de Mallorca, ab sa poesia: «*Oh desitjs*».

L'englantina d'or, premi de historia, la guanyà lo ja coronat altre vegades poeta En Lluís Pons y Gallarza, de Palma de Mallorca, ab sa poesia: «*La llar*». Ben escrit està y ben plè de amor a la nostra terra aquest inodre cont del trobador mallorquí. Los dos accessits foren conquerits per En Tomás Agulló, 'l primer; y lo segon... ¿may dirian per qui? May ho endevinarian. Per un pagès de la plana de Vich; per En Jacinto Verdaguer, de Biudeperas. Quand al cridar lo 'l secretari s' aixecà de la cadira, tothom va fixar sobre d' ell la vista, y al veure qu' era un jove y un pagès, al oïr ar penjanta de sos braços la per nosaltres tan estimada barretina catalana, no van ser uns quants aplausos no 'ls que s' llansaren al aire, fou un torrent de crits de benvinguda y picaments de mans lo que anà a commouir lo ben alt teixint de la historica Sala de Cant. Portant en lo front la vergonya, en los ulls la modestia, en la boca la alegria, anava avançant lo jovenet poeta, y damas y cavallers lo deturavan en son camí, y

xavis y lletrats s'abulansavan pera véuerlo. ¡Oh Verdagner, tu de 'ls erms plans y oliverars, has vingut a Barcelona a collir un ram del arbre de la glòria, tornant a ton nin, auell que voleja en millor cel, y com cada any las ornestas, prega a Deu que 't deixe estendre las alas pera venir a replegar un altre ramet ó alguna nova filla, que nosaltres hò 'l rebrem, com hò 'l reberem la primera volta que esporoguit vas tindre.

Lo premi de la rosa de plata lo decerniren las judges al ben conegut poeta En Miquel Victorià Amer. Lo titol de la composició que se l'emportà es: «*Redempció*». Vos podem assegurar que n' es una magnífica tirada de versos y que té pensaments elevadíssims y molt triats. ¡Ah, es qu' en Victorià Amer es un dels trobadors que cantan poch; més que quan ho fan, ho fan molt bé! Los plechs que contenián los noms dels autors dels dos accessits a est premi, no pogueren ser oberts, perquè, segons sembla, aquells volian ser «*reys ó res*», com *reys* no pogueren serho, ab *res* se quedaren.

A mes d'aquests tres premis ordinaris, n' hi havia aquest any altres tres de extraordinaris. L' un era una flor d'amaranto, oferta y dada pòl prebere Mossen Joan Bruguera, per la composició que mes hò cantàs la mort del canceller en cap Rafel de Casanova; y 'ls altres dos, consistian en una medalla d' or l' un, y en una de argent l'altre, que, com acostuma cada any, havia ofert y regalat lo *Ateneu català*. Lo tema fixat pera guanyar la medalla d' or era: *Estudi crítich dels poetas y escriptors catalans del sigle xv*. Ara vejám qui se 'l emportà.

Lo amaranto que oferia 'l prebere Bruguera, lo mereixqué lo pageset de Rindeperas, lo mateix que ja havia guanyat lo segunt accessit a l'englantina d' or, En Jacinto Verdagner. Quant lo secretari lo anomenà, tot-

hom se commogué de nou, y altre cop crís d'alegria, y altre cop picaments de mans y murmulla de satisfacció de part de tots los que omplian la sala. Lo jove rebé la joia de més de la regna de la fusta, com los altres poëtas també la'n havian rebuda, y tornà á seure's al costat dels senyors judges. Un de este, lo llorçat poëta En Adolf Blanch, ab veu ferma y entonació potentia llegí la afortunada poesia del trobador vigatà. Y quan fini, un tró de picaments va ofegar la darrera paraula en sos llabis.

La medalla d'or va esser donada ab molta rahó al erudit y notablement arreglat treball que, sobre 'la *poëta catalana* presentá al consistori 'l savi catedràtic En Manel Milà y Fontanals. Llegescan est treball tants quants vullan saber una mica de nostra literatura, que á fe, á fe no 'ls ha de saher greu lo haverlo llegit quant hi hajan passat los ulls. Llegescantlo los enemichs de nostra jove causa y veurán com no som, com diuen, gent que no sabem d'hont venim, ni állí ahont aném. Estém creguts que la obra del senyor Milà es una de las obras en prosa catalana mes dignas y mes eruditas que s' han publicat ara per ara. Ab tot lo cor y ab vera alegria li dèm la enhorabona, com de bona voluntat y ab justa ganhansa li dongué sos aplausos tota la gent que presenciava los Jochs lo dia 7 de Maig de 1865.

La medalla d'argent va guanyarla una poetissa que ja altres anys havia obtingut premi. ¿Hox recordáu de una senyora que 'l primer any s' emportá 'l primer accessit á la *flor natural* ab sa dolça y tendre composició que 's titulava: «*Angoransa*»? Pus bè, la mateixa es la qu'enguany ha conquerit la medalla d'argent ab sa hermosa y melancónica composició que diu per titol: «*Amar de mare*.» Dona Victoria Penya, muller del abans citat trobador En Victorià Amer, es la que ha tingut la sort de fèrsela seva aquella rica me-

dalla cantant ab armòniques paraules les dolces emocions del cor de una mare. Quant lo secretari la cridà, tot lo món aplaudigué, y alguns dels senyors mantenidors baixaren à cercarla, y un floch li feren al costat de la *repas de la festa*.

Y aquí arribem al acabament dels Jochs. Si ests havian comensat ab una bella peroració del senyor En Antoni de Botarull, no araharen gens malament, ans al contrari molt bé per cert, ab lo fresch, senzill y plé de tendresa discurs que llegí En Adolf Blanch cam à jutge que era del consistori que presidia la festa, y encarregat de dar las gracies à la gent que ab sa presencia havia honorat la cerimonia. Sas paraules tothom las escoltà y ben aplaudidas que foren!

Y tant bell pich ell fíu, resonaren en lo saló los ben dolsos compassos de la melodiosa marxa que havia escrit expressament pera la festa, ab motius de cançons catalanas, lo ben conegut mestre de música En Nicolau Mament, aplaudit aular de la òpera *Gaulliero di Monzonis*, de la zarzuela *La topada del Retiro*, y de moltissimas altres pessas totes ben rebudas del públich. Tothom la va omplir de picaments de mans, aixís que van espargirse pèl àmbit de la sala los darrerrenchs compassos.

Ara dirém que si algú vol ferse capàs de lo que 'x llegí en aquella festa, no té mes que comprar la volúm que conté tots los treballs que guanyaren premi, y allí trobarà cosas ben bonas; allí trobarà mel de bona mena, no d' eixa que, si bè sembla fresca à la vista, se torna amarga quant s' acosta als llabis.

II.

Hem promès dir quins havian estat los senyors mantenidors; ara ho farem. Lo president, era En Antoni de Bofarull, los vocals, En Lluís Boca, En Geroni Rosselló, en Adolf Blanch, En Damàs Calvet, En Francisco Muns, y 'l secretari En Victor Ghebart. Ara bè, cinch d' ests que acabém de nomenar y tots los senyors mantenidors dels anys passats, junt ab los poetas que havian guanyat juya, resolgueren festejar ab un dinar de comiada a tres trobadors coronats que de lluny havian vingut. Dos d' ells, s' havian arribat a Barcelona a fi de poder pèndrer loch entre 'ls jutges d' aquest any, honorant aixís ab sa presència la festa y als senyors adjunts que volot los havien; l' altre, havia baixatjà caillir un brat de llorer. Eran los dos, En Geroni Rosselló, de *Mallorca* y En Lluís Boca, de *Lleida*; y l' últim s' anomenava Jacinto Verdagner.

Ab est objecte dos dies apres de la festa se congregaren y reuniren en un lloch a propòsit tots los mes coneguts homes de lletras de Catalunya pera dur a bon fi la idea citada abans. Allí hagueren vist als coneguts poetas, Aguiló, Blanch, Bofarull, Calvet y Verdagner; al escriptors Coll y Vehl, Fen, Ghebart, Milà, Muns, Cutxet, Lascarte, Pascual, y a mòlts, mòlts altres distinguits homes de lletras de Catalunya. Ab germanolat y alegris se passaren tres hores amigablement, y quant arribà lo temps dels brindis, En Antoni de Bofarull, que presidia la taulada, se va aixecar y 'ns digué ab pocas parzolas coses mòlt verdaderas. En Mamei Milà feu algunas observacions mòlt ben rebudas. En Leopoldo Fen digué, d' aquella bona manera que ho sab dir tot, unas quantas cosas que 'ns foren cavilar una mica. En Damàs Calvet brindà en vers.

Y altres brindaren també ab mes ó menys foch; emperó tota ab entusiasme y bona fe. Quant los brindis foren acabats, llavors dos dels tres poetas perquins se feya la festa, se posaren drets y un darrera l' altre 'ns dongueren las gracias ab enternidas paraulas; y, quant ells finiren, tota la taulada ab ulls brillants d' emoció picava de mans y despedia de ses llavis mormulls de gaubansa. M' oblidava de dir, que fou llegida també la composició de En Jacinto Verdaguer que havia guanyat jeya y que, com dos dias ans en lo saló dels Jochs florals, tot lo món l' aplaudi de bo y millor.

No dubtem pas de que 'ls tres treballadors quan hagueren tornat á son nin de Mallorca l' un, als marges del Segre l' altre, y á la planura de Vich lo ters, se recordarian ab plaber de la nostra bona acollida y mes bona y entusiasta comida. Emperó ben bé se ho mereixian per son ingeni y la bondat de son cor verament catalá.

Dén fassa que cada any en germanal aplech pogám, com aquest qu' acaba de passar ho hem fet, darnos una bona y forta abraçada tota los campions de la santa, justa y noble causa catalana!

F. P. B.

-
- Jo 'l conech, herbeta que 't dius moraduis.
 - La primera pastora, la segona senyora.
 - Alegria amagada, candela apagada.
 - Bèrt y mala, cada dia se 'n penan una.
-

LO BES.

En las gallas, es bondat;
 en los ulls, es il·lusió;
 en lo front, es magestat;
 y en mig dels llavis, passió.

L' AUBATET.

(MALLARUCIL)

No plorén, no plorén, marcs,
 si s' moren es vestros nins,
 ponséletas que s' esboren
 antes que s' puguén oír;
 que l' bon Jesua las trasplanta
 á un terreno més felís
 hòn no hi hà perill que s' secan:
 s' uy de Dèu las fa florir.

S' aubat duen á San Trillo (1)
 dins un haulet garrut,
 forrat de luma de plata,
 vetetjat de galó fi;
 llóba y ruquetet en randa,
 va vestit de Sant Lluis;
 xinetla colòr de rosa
 y un hermós liri en els dits;
 pipèllas mitx aducadas,
 á sa boca un dels sòris,
 com si dins es bres dormia
 engròusat per veratins.
 Quant són en el cementeri,
 el rodétja gran gèntiu:
 sas donas es fróni li bosan,
 es fróni de liri mòsli.

(1) Lloch hèn té há lo fonsar de Palma.

Tôt es plors à dins ca' sèua ,
sa mare s' estremordí
com va veure' que son duian
lo sèn fill , tot son ecós !

De tant plorar fatigada ,
tòts es sèus membres cròixits ,
tòtas sas farsas perdudas ,
poc á poc se condormí.

En es ple estava sa lluna ,
era en punt á miéja nit ,
cuant de repènt se despèrta :
que la cridaban senti.

Senti una ven melodiòsa
mòlt delicada y sutil ,
que dòlsa , dòlsa sonaba
dins son cor adolorit.

— Aixóga s' téus uys , ma mare ,
(aquèlla ven d' amòr diu ,)
alègret , que are es un àngel ,
es un àngel es teu fill.

Com s' ultim perfum que ecçala
s' asutzena en es jardí
cuant baixa de sas montanyas ,
s' ivera de boiras vestit ;

així s' animeta mèua
des cos innocent surtí :
¡ cuant delitós , mare dòlsa ,
va essèr mon dorrèr sospir !

En el cel tinch pare y mare ,
per germans es xeralins :
lòs téus plors , ma mare , aixóga ,
qu' es un àngel lo tèu fill. —

No plorén , no plorén , mares ,
 si s' moren es vostros nius ,
 pensèlletas que s' esclaren
 antes que s' puguén obrir ;
 que l' bon Jesus las trasplanta
 á un terreno més fetís ,
 hòn no hi há perill que s' secan :
 s' uy de Dén las fa florir.

Guillem Forteza.

LO PARENTIU.

Un dia un rey d' Espanya anava á eixir del palau quant li digueren que un pobre volia parlar ab ell.

— Que entre ; mana 'l rey.

Entrà 'l pobre y après d' haverse llevat la gorra parlá aixís :

— Senyor , jo só pobre y parent de V. M.: vinch pera que 'm fassa caritat?

— Parent ! exclamá 'l monarca, ¿y per part de qui?

— Per part de nostre pare Adam, respongué 'l pobre.

— Bè , va respondrer 'l rey ficantse la mà á la butxaca, teniu.

Y li dongué un xavo.

Lo pobre après d' haverse'l mirat, no poguè menys de dir:

— V. M. m' acaba de dar un xavo y es una miseria.....

— Anáu, anáu, bon home, respongué 'l rey tot despedintle , que si tots los altres parents que teniu de mon grau vos donan altra tant, seréu mes rich que jo. Y tenia rahó.

LOS COSSOS.

(FESTA POPULAR.)

En munda todo el viento,
 En todo el valle alegría,
 Toda la festa estrena.

PEDRO CALLEDON DE LA BARCA.

Gran diada, gran diada
 solemnisa vuy la gent
 que vinguda n' es la festa
 n' es la festa del Roser.
 Ja las plantas se revivan
 que esmortiren passats frets :
 son fugidas ja las boiras
 tristas boiras del ivern.
 Cada dia mes encanta
 la riqueza del bon temps ;
 si Abril duya flors preciosas
 Maig encara pertan' mes.
 Tot senyala nova vida ;
 tot respira non plaher.
 Reyna del mon la alegre primavera
 desplega d' hermosura rich mantell.

Gran gatzara, gran gatzara
 hi ha per plassas y carrers ;
 de la Vergo de las Rosas
 n' es vuy dia lo festeig.

Prou los canticas de l' Aurora
 ho anunciaban matinet:
 pregonantho las castipanas
 ran ventadas á tot vent.
 Buil lo poble de alegria:
 tocan horas: son las deu.....
 Ala! ala! que pel comes
 ja 's prepara lo jovén.
 A la hermita veniu noyas,
 portau rosas y clavells:
 Abans de comensar las correjudas,
 del Maig en torn un rato bellarem.

N' es gran premi la cordera,
 qui la alcanza gran sort te:
 pot vantar-se que en las firas
 no sen troban de tant preu.
 Pot guanyarla qui la vulla
 deu venir-se ben corrent
 desde 'l fondo de la hermita
 fins la plassa de la Creu.
 Ala! jóvens! que non' pesca
 qui no arrisca, dia lo preu.
 Ja 'us esperau las fadrinax:
 bon coratje, fadrineta.
 Qui mes vulla, mes hi diga:
 qui mes puga, corri mes.....
 Tres cuart d' onse ja son: doneavos pressa,
 que dintre un quart ja no hi sereu á temps.

Cuatre jóvens ja 's disposan
 mossos guapos son tots ells:
 l' un es Jaume, l' altre en Pere.

L'altre en Titó, l'altre en Pep,
 Ja s'escalsan l'espardenya
 pera correr mes lleugers.
 Tots ne flausan jech y gorra
 perque embrassan gorra y jech;
 Ja tots quatre se afilleran
 la tabola creix y creix:
 tot lo poble d'autes coscos
 vol saberne la lliçment.
 Hi ha noyetas que n'atanyan
 pera veurels ben propet.
 Y á caball paja un mesura
 que al frente
 pendrà l'escape per obrir carrer.

Tacan horns, san las anse.....
 fora! fora! fora, gent!
 ah ven forta crida 'l guia
 que vá al frente caballer.
 Ja n'apreta asparnada;
 ja n'arrançan detrás d'oli
 tots los quatre que dels coscos
 se disputan lo llerer.
 Fora! fora! fora! fora!
 Bon coratje, fadrinets.
 Ala! ala! ala, ala!
 qui mes paga, corri mes.
 La distancia no 'us espanti
 correu forna, tinguen forma....
 Nes que las camus fluixegar vos sembla
 ánimo y correr! ja seuréu despres.

A la flia ja s'atansan;
 ja s'acostan á la Creu.

n' es en Pere qui n' arriba
qui n' arriba lo primer.

La cordera ! décalay ! décalay !

la ha guanyada..... sena es :

tota ansiosa ja l' aguarda

sa promesa l' Isabel.

Regalarli *la cordera*

vol la jove..... molt ben fet ;

Rehin, rehin, l' un y l' altre

nostre alegre perabé.

Que per sempre ben foliassa

pugan viurer tots dosels,

Y á ell en fiestas majors li deixi 'ls *Comas*

guanyar sempre la Verge del Roser.

Lluís Roca y Florejachs.

OBEDIENCIA.

— Margarida.

— ¿Qué vol, senyora ?

— Vésme á cercar una capseta de mixtos de cerilla ;
mes ten compte de que sian millors que 'ls que 'm vàs por-
tar l' altra dia. Ja sabs que no 'u vaig poder encendrer
cap.

— Molt bé.

Torna la criada.

— Aquí té 'ls mixtos.

— ¿Creman aquests ?

— Sí, senyora. Tots los he probats y no n' hi ha hagut
un que deixés de cremar com cal.

- Cada dia colls amargan.
- En boca tancada , no hi entra mosca , ni alada.
- Ell s' ho talla y ell s' ho cura.
- L' home per la paraula y 'l bon per la banya.

Sonet.

Si com al flum qu' irat cuvest lo plu
 pus fret que 'l glaç contempla 'l campost,
 lo foll amor que despertau en mi
 ah fret de glaç ma penso mira 'n va ;
 car lo desig del home que sembra
 es veure prest la bona ó mala fi,
 y , 'l meu, saber la mel ó lo veri
 que púsca exir de vostra fina ma.

Miram-els dos , els dos temorejant,
 car ell es ops del que se 'n va 'n despulls,
 y jo no sé si vos seréu amant :

pero si 'm plach lo veure 'm entr' escullis
 d' amor panceit que trema cada instant,
 me plau no menys morir pels vostres ulls.

M. Zavalata.

- A portas tancadas , lo diable se 'n torna.
- A llob dormant no li entra res en dent.

Lo Mestre.

Una vegada , un mestre de cert poble , anà á posar una
 galleda d' aiga. ¡ Fera una nit mes clara ! Lo pou era al
 bell mig d' un hort. Heuse aquí que 'l hò del home mentres

estava poma, vejà la lluna que brillava al fons del pou. Descliarer la sorpresa y admiració qu' això li va causar es impossible.

— Ay! ay Dèn mèn!, fora de sí deya 'l bo del mestre, la lluna ha caigut á dins del pou! Caramba! Es precis triaruerlan aviat ó sino 'ls pagesos no sabrán lo temps en que deuben fer la poda y la sembra!

Dit y fet.

Corra á sa casa y busca una corda ben llarga, al cap-d'avall hi lliga un gantxo y, apres tot atrafagat, torna al pou y amolla qu' amollaràs fins á tant que 'l ferro fa tremolar l' aigua. Veuse aquí que 'l gantxo s' agafa á una pedra; lo mestre troba al moment la resistencia y tira que tira. Com mes forsa ell fa, mes fortament s' agafa 'l gantxo á la paret del pou. Al últim tant va tirar, tanta forsa va fer, que ¡pataplum! se trenca la corda y 'l mestre cau de cul á terra ab tot lo pés de son cos.

Llavors fou quan se va adonar de que la lluna lluhia á dalt del cel.

— Gracias á Déu, á las horas ell va dir ab orgull y satisfacció, prou m' ha costat; més al últim la he tornada á son lloch.

— Cada gall canta en son galliner.

— De las riallas venen las plorallas.

— Petjada de pagès no fa mal á res.

— Val mes ser cap de llús que cúa d' avestrós.

À BARCELONA.

¡ Ah! com t' veig nymada ciutat de Barcelona,
sens sceptre ni corona,
sens trono ni vassalls,

brillar ab tas virtuts com reyna sobirana
de tos fills més ufana
que una altra ab sa cort bella de or, joyas y plomalls.

¡ Ah ! com té veig , hermosa , beneyta pàtria mia ,
en mitj de ta agonia ,
de esglay cobert lo cor !

¡ Ah ! com encen en tota la brill de ta mirada ,
eixa flama sagrada ,
que ab santa caritat fa espurnejar l' amor !

¡ Com en las quietas horas de la nit solitaria ,
suspensen ma proguria
remors baix de mos peus !

¡ Cóm m' apar bé que sento ab la més dels nom nombrarte ,
benchirte y hoarte ,
dels nostres nobles avis las catalanas veus .

Bò es ser fill de esta terra hont tota los mals com pluja
fin que la brossa fuja
per' descobre 'ls diamants ;

bò es ser fill de esta pàtria , de est arbre mil·lenari ,
arrelat en l' oseri ,
hont jau antiga y ferma nissaga de gegants !

¿ Què val que avuy no 's cobre ab la dura servellessa ,
ni la ascona montesa
empunye 'l català ,

Ni que ab senyera alçada sas naus sempre gloriosas ,
passeje misteriosas
per un mar y altre mar invicte capità ?

¡ Ah ! que avuy no consent lo seny ferrada argolla ,
ni 'l català amanolla
sas armas per ferir ,

Son libre' esprit sublima , y 'l cor pus alt aliantne

llyta ab són fat llevantos
de immens amor gupiras que 'l cel voldrà benedir.

¡ Ah ! com es grat , bon Déu , ser nat en esta terra,
bont sempre en pau y en guerra
gran com ningú 's sap ser

Pren , prau ó Barcelona , mon cor , la vida mia ,
y de tes fills jo sia
si l' últim entre 'ls dignes , entre 'la lleyals primer.

Adolf Blanch.

- La veritat sempre surra.
- ¡ Ahont aniràs bou que na llaves ?
- Béurer y lufar no pot ser.
- Del ou al sou , del sou al bou , del bou á la forca.

- ¡ Perquè 's diu tant mal de las donas ?
- Per la mateixa rabó que 's tiran pedras als arbres
alts carregats de bona fruita.

A MOS AMICHS DE BARCELONA. ⁽¹⁾

Reyna blanca sentada prop de l' ona,
Oh noble Barcelona !
Il·lustre ciutat , que per lo bull
De lo teu patrí amor , mes grandiosa
Te fas de jorn en jorn , y mes hermosa ;

(1) Esta preciosa poesia que tanta superbo pensamiento tanca en tan
cort espay, fou composta als últims dias de la estada en Barcelona de sen

Si una llàgrima avoy ix de mon ull
 Ab emoció ben dolça, y resta muda
 Ma ànima estreguda;
 No es perquè jo veja, oh llochs amats!
 Dels ombrins puigs de la alta Profecia,
 Com al só d' una ben tendre armonia,
 S' unir los poblets blancs, encadenats,
 En una capital de las mes ricas,
 Com en un sol format de estrellas xicas;
 No es perquè sias tú forta en volar
 Amunt; y sobre l' ona que te banya,
 Te veja esser lo cor d' una altra Espanya,
 La París de la mar!

Més es, perquè ma ànima entristida,
 Oh bona ciutat!
 Ha en ton sèn trovat á l' amistat,
 Amichs ben liberals, de bons amichs,
 Que restaràn com pichs
 Al mig de la planura de ma vida.

Oh dolçs amistats! joves amors!
 Gem la flaire á las flors,
 Com al cel las estrellas,

autor. Tiegase en compte que aquella es irlandés y que ab sols dos mesos
 jaqué que apèixer nostra llengua para poderhi expressar una be en éixa
 paraula. No es ab tot l' única llengua estrangera en que escriu lo príncip tri-
 butador la catalana, no, en provençal hi té compoeta una superba col·lecció
 de poesías que ab lo títol « *Li perpaissas blaus* » (Las papallones blaves)
 está per publicar. En é mes nolt entès en totas las literaturas medietinas y
 Europa part de molissimas academias. A son pte per Barcelona la Asocia-
 ción de bonas lletres tregué un viu plaer en potèssi nòrrir lo nombra-
 ment de síde correspondal de la mateixa, nomenament que éi acceptá ah
 ota voluntat y palautoria.

Son tas memorias velles!
 Feu, las espigas, rosas,
 Y las mes bellas cosas
 Cosas encar' mes bellas,
 Racara mes graciosas!

William C. Bonaparte Wyse.

Dos Catalans de França.

Lo dia 31 d'agost de aquest any hi havia una animació molt extraordinària a Estagell, poble del antic comptat de Rosselló, y distant unas 4 horas de Perpinyà, la forta ciutat que en altres temps servia de baluart a Catalunya contra invasions de exèrcits estrangers, de totes parts acudia en lo dit jorn a Estagell gran multitud, per veurer alçar en la plassa la estàtua de Francesch Aragó, de qui no pot ferse men elogi que 'n feu lo gran Humboldt, dient de ell que era e lo millor cor y al mateix temps lo millor cap de Europa.»

Sabem es que los fills de tot lo Rosselló parlan encara català com en las edats passadas; y així era que al descobrirse la imatge del eminentíssim sabí, en la mateixa llengua nostra expressavan los rossellonesos tot lo que llurs cors sentian en tant solemne moment.

Y volgué Déu que lo estatuari, present a aquella gran cerimonia, entengués perfectament la impressió que sa obra feya car també es català lo portar matern del bon artista.

En efecte, lo escultor Oliva es nat en Selçagosa, poblet

de la Cerdanya, altra vell comptat que 's troba passat lo Rosselló, venint hora del Ter amunt per la vall de Conflent. Quant Rosselló, Conflent y Capsir foren cedits à França, ho foren igualment varios pobles de la alta Cerdanya, y entre aquestos se conta Sellagosa, pàtria de Oliva y sa familia.

Oliva es jove encara, pero ja hi ha temps que es conegut per un dels primers escultors del nostre sigle. Emperadors y reys li han encarregat obras de art moltes vegades, y cada dia va creixent sa glòria. Homens il·lustres li han dirigit felicitacions per son extraordinari mèrit, y entre ells lo gran religiós, conegut en lo món per Pare Benaventura ó Ventura, aquell savi y eloquentíssim theòlech que tant treballà de tot cor per la aliança de la fè cristiana y de la llibertat política.

Trist es lo veure germans així nacionalment separats; pero, per altre part, tampoch arribarà may la força ó la violència humana à prohibirnos la alegria interior que per las glorias de una y altres sentim, sobre tot tractantse de glorias de ciencia y art, acompañadas de cors nobilissims, com succeeix ab Aragó y Oliva.

Y la alegria nostra deu considerarse en aquesta ocasió tant mes legitima, ó lo menos respecte del fill de Sellagosa, quant lo verdader origen de la vocació de Oliva per lo art que ensenya à donar vida al marmol y al bromo, es la escola de la Llotja de Barcelona. Així ho declaraba ab il·loable gratitat lo pare del escullar ceretá, y així ho reconeix joyós son noble fill.

¿Qué mes dirém? ja en un altre escrit havem parlat mes per extens de Aragó y Oliva; aquí tenim poch espay, y sols alegirém: vulga Dñ donar lo degut premi à tots los catalans de una y altra banda, que fan honor al il·linatge en qualsevol part del món que viuen.

Lluís Cotsat.

LA FONT DE LA RIQUESA.

Escollam , Catalunya noble y pia,
clar espill de virtut y de constancia,
que dius respirant gloria :
vull contarte una historia
que 'as contaren un dia
allà en los jorns hermosos de la infancia.

En un temps ja esborrat de la memoria
una terra hi hagué que , corrompuda,
altars al vici alçava,
del treball no 's cuidava,
y hont fè y amor de gloria
veus n' eran sola de llengua incoleguda.

Ni un remey se buscà á tal desventura ;
los homens dissipats no calculavan,
á sos vicis jojosos
entregantse impetuosos,
que ab lo front sagellat per marca impura
del món civilisat se separavan.

Y Deu , quant ho vejà , senti tristesa,
¡ ell , que creixà la terra entre dolors !
¡ ell , que deixà sa essencia
en lo treball com símbol de paciència,
practicant la pobresa
per deixar son exemple á tots los cors !
¡ Ell , d' amors y virtuts la font sagrada !
¡ ell , que ab sa sanch regà pèl món son pas !

¡ Ell, que al mortal va dirne,
quant del Eden va eixirne :

— « Lo pa de la mainada
ab la suor de ton front lo guanyaràs ! »

Y una llàgrima sola, milagrosa,
despediren sos ulls ab desconsol,
llàgrima salvadora
de la terra hont calgué fecundadora,
pos que, visió pumosa,
lo geni del treball brotà del sol.

La teya flamejant sa mà empujava,
esquinsadas sas llargues vestiduras,
encrespadas las trenas,
y lo foch de sas venas
de sos ulls no brotava
igneo manantial de fonts mes puras.

De poble en poble sens alé carria,
sense may aturarse en son camí,
á las portas picava,
y ala homens ne cridava
— « Ja 's arribat lo dia,
despertáu, despertáu, venia ab mí !

Desdixats si un ven ne es escoltada,
que 'us veureu los esclaus d' altres nacions,
y en vostra propia terra
sentne camp de la guerra
una legió acampada
ne veurá alzar sos estrangers pendons !

Acudiu, acudiu, la patria 'us crida !
Tornáu vostres camps erms en un jardí,
la forja resplendesca,
lo ferro s' enrogesca,
que fer dolça la vida

pot tan sols lo treball ab noble fi. »

Y al finir las paraulas en sos llabis,
tumultuosa una immensa multitud
de per tot acudia;
rebullir se sentia,
y plorava 'ls agravis
en sa terra faltada de virtut.

Los homens enbrutis s' avergonyian,
y del treball las oynas aplegavan,
y adigits per la pena,
ah fraternal cadema
en l' aire las brandian
y al geni celostial las ensenyavan.

Ja la oració dels llabis brota pura,
ja n' elevan sos cors vers lo Senyor,
de jenollons calgueren,
y llavors compregueren
que tota criatura
dén lo seu pà regar ah son suor.

Aquí acaba la historia verdadera,
y per sempre 's grabà en mon pensament
que la nació oncupida
que del treball s' oblida,
ni avansa ni prospera
y per tot noble esforç es impotent.

Lo treball es la pau de la familia,
lo hàlsam que conté la vall de dol,
als cors durs dolzifica,
los esprits fortifica,
lo bè sempre consilia,
y al ànima que plora dón consol.

Homens, que 'us adormia sense ventura,

ignorant de la vida la rahó,
 te un camp la inteligencia,
 llauraulo ab la paciència,
 que si son fruit madura
 ne tindreu del Senyor lo millor dò.

Y tú, patria de braus, tú, Catalunya,
 que un jorn forcs senyora de dos mars,
 que sempre en lluytas feras
 triomfants ne tremolares las banderas,
 la desventura allunya,
 que la industria floreix dintre tos llars.

Y si fou ton passat radiant de gloria,
 ton present t'obra un camp d'aspiracions;
 la via industriosa
 segueix sempre afanosa
 y graba en la memoria
 que 'l treball es l'orgull de las nacions.

Isabel de Villamartin.

Madrid novembre de 1865.

- A cavall donat, no li mires la dentat.
- A falta de pà, bonas son cocas.
- Bossa sens diners, digusli ceyro.
- Criáu corbs, y 'us traurán los ulls.

FRAGMENT DE LA RELACIÓ MES VAL TART QUE MAY ¹.

Plou, plou
 Caraguina caragol,

(1) Esta relació forma part de la col·lecció que constitueix la llibre índex, intitulat « LA VIDA EN LO CAMP ».

Aigua á las basses,
 Poch á las vinassas,
 Aigua de Déu
 Carrotjadas als jueus.

Aixís cantaban unas quantas cristuras de quatre á vuit anys, nens y nenas, que al veurer s' escapaban algunas de eixas gótas que anuncián las rebiscoladas del mes de Septiembre, ab tota la fe de la ignoscencia y ab tota la força de sos tendres pulmons, repetían una y altre vegada la cantarella, esperant que ab sos crits vindria lo navol mes prompte.

Poch se 'ls ve donaba de la mulladura en que sos vestidets s' anavan empapant, ni de la ramó dels trons que cada volta s' oían mes recatagoluts: uns be quant mes espessas queyan aquellas y mes forts ressonaban los segóns, mes cridavan y mes pujaban de punt, sent sempre la mateixa cansó, sens mes diferencia, que si passava mólt temps sens que tronás heran:

Bon temps,
 D' hont vens,
 Del cel.
 Vina, vina,
 Qu' aquí 't volém.

Mea si de prompte s' oía 'l terratremol produhit per los trons que com mea anava ab mes frecuencia 's repetían, cambiavan de repent y ab mes entusiasmo y casi cegamellantse, cantaban:

Mal temps,
 D' hont vens,
 De l' infern.
 Vesten, vesten,
 Que no 't volém.

Tal era donchs la fe ab que baladrejaban y tan ocupats estaban benehint ó conjurant la tempestat, que no veieren á un home que ab la cistella al bras, la munta al coll y demunt de ella la aixada, tornava de la treballada per temor al uivol, fins que estant ja á son costat, distribuí unas quantas catxetas y postadas de pen, acompanyant tan mala obra ab esta ó semblant interjecció:

— Arri á dins com cent reiras.

Las paraulas mes que los còps produhien lo mateix efecte que una escopetada disparada á un arbre en las branques del qual xirica un vol de passarellis. Lo qui no cau mort ó mal ferit s'escapa volant y canta com si digués: « noy, si 'm descuido 'm pluman », fins que troba un altre arbre en lo qual s'ajoca y rebè del susto passat. Los nins fugiren també si no cantant, plorant, que pel cas ve á ser tot hu, sens mirar que lo mes petitet sens delit per correr y ab mes basarda de la que soportar podien sos pochs anys, permaneixia á terra derribat per una de las catxetas.

Mes lo que los nins no feren, ho portá á cap una dona que sortint de ca seva, mig escabellada y ab la cara tota blanca, amba dihent:

— Ay lo meu fill del meu cor!

La criatura com si no esperas altra cosa que l'auxili de la mare, refermá son plor, mentres tant que aquella aplegantla de terra, pasántscia al bras y omplintla de besos li deya:

— Quí ha fet, rey meu? Pubissó, quí ha fet?

Lo nin res deya, pus ab pron feynas comensaba á parlar, mes un xivalet dels mes grans y que per lo tant s'havia lliurat molt be de la refrega, mogut per lo desitg de que s'fes justicia, y traduhint en sustancia la curiayosa pregunta de la dona, respongué:

— L' home de ca la Margarida. — V apretà à córrer incontinent.

— Mireu lo poca pena, — digué llavors la dona, que vegé com se sol dir lo cel obert, pera venjà l' afrenta de son fillot — y no te mes senderi per aixabarse ah una criatura? A mi m' ho tenia de haver fet y li hauria dit quantas fan quinze.

— Qué es estat Lluci? — Digué llavors una altre dona sortint al llindar de la porta.

— Iles, que 'l cap eigrany del Ramon de la Margarida m' ha estat lo nen. Lo gran dropa, mes valdria que 's cuidés de casa seua y que mirés à la pobre de la Mercè que es un escarràs de feyna.

— Si: la seua dona ni menys hi pensa. Com ahí eru dimenge, li devia guanyar los cuartos, y ara está mal animorat (humorat), y per això se las hen ab lo primer que tòpa. Fort: perquè hi anava. Y mentres tant la pobre de la seua dona... Ay! ya va ben netex lo dia que 's va casar! Tant li hauria valgut que Dén se la n' hagues enduda.

— Si hi ha homes que no tenen perdó de Dén. Malha guanyada per ell: mes no farà buna fi.

No subém fins abont haurian arribat las vehines de la Margarida, xi no hagues posat fre à sa llenga la presencia de Ramon, que escoltant dás de la cuyna de ca seua la cupa que li tallaban, se decidi à sortir al carrer dihent ab mal modo y pitjor ven:

— Que callém, y cada hu que 's cuidi de casa seua.

— Ja 'ns 'n cuidem. Al carrer sò que es de tothom.

— An, à fill.

— No haguessis tocat al meu fill.

— No hagues vingut à casa à desencaminà à 'le meu.

— ¿A qui diràs que desencamina? Pron lo deus haver

ahat. Ves qui desencaminarà ! una criatura de tres anys ! Desencaminà ; si no hi hagues altres desencaminadors al mon !...

— ¿ Què vols dir ab aixó , mala llengua ?

— Prenho per allí hont valgas. Y un altre vegada no malparis à ningú. ¿ A qui dirà mala llengua 'l bogarro ?

— ¿ Bogarro ?

— Lluci ! — cridà de dintre la casa d' aquesta una veu d' home.

— Si , ja pots cridà , — respongué 'l Ramon , dirigintse à la veu qu' ho havia dit. — D' aquí en avant no deixes sortir à la teua dona sens posarli un bos , com als gossos à l' estiu , puig mossega.

— Ay lo poca vergonya ! Si no mosseguessis mes tó , dropo , causador de mal.....

— Arri à dins à fillà , y un altre cop quant passis farina ne surtis al carrer sens aixugarte la cara , sino empolsada y ab lo cap escabellat 't pendrán per una arengada enfarinosada avans de cóurer à la paella.

— Lluci ! tornà à cridar la veu.

Las últimas paraulas de Ramon feren pujar al cap de munt y fins tragueren de pollaguera à la Llucia, qu' havia oblidat lo maltractament donat à son fillet , per lo insult que creya se li havia fet comparantla à una arengada ab casaca. No sabem, donchs , com hauria hagut terme aquella escena , si de prompte no s' haguessen obert de bat à bat los núvois pera donar pas à un diluvi d' aigua que en un obrir y tancar d' ulls convertí en torrents los carrers del lloch abont vivian los personatges d' aquesta verdadera historia.

Tothom entrà à casa seua y ja no se oiren mes que alguns salvatges crits de « ¡ aigua ! » donats per los que corrent y enbolicats ab la manta tornaban del treball, lo soroll

de las portadoras que posavan á restanyar sôta las canelâras, las que pensavan comensar la yerema, dintre pochiâs dias, y l' espatech de l' aigua cayent de las tauladas al carrer.

Vilafneca 3 d' octubre de 1865.

Gayetano Vidal.

CONTEMPLACIÓ.

Mirar desd' aquí dall
 La floretjada terra
 Hermós era, Senyor,
 Quant al fi d' el mitx dia estava 'l sol.
 Vèurer lo cel d' esmalt
 Confondre'se ab la serra
 Coronada de pins,
 Flayrar dels romarins
 La balsàmica olor
 Que pujava ab lo cant del verderol.

Y allà dins lo ramatje
 D' espessos boschs sempre vestits de fulla
 Contemplant lo celatge,
 Per dins las ayguas del torrent que mulla
 Lo camp d' espigas que començan l' oratge,
 Los ametllers en flor
 Coberts de blanca vestidura estranya
 Enveja de la neu de la montanya.

Hermós era, Senyor,
 Sentir los vents passar per entr' els arbres,
 Vèurer guaytar las cabras per la serra
 Per las crestas mes altas de los marbres
 Reixats per lo sib-bló
 Qu' ab majestat coronan lo turó.

Alegre fench també, Senyor, á l' hora
 Que el dia amena sas brillants clarors,
 Que el sol toca á la vora
 Del aygua de la mar, que mil colors
 Pintan del cel las randas mostrejadas,
 Despedirse del Rey de las aubadas
 Y la reyna esperar de los amors;

Y al temps que la campana
 Del llogaret veynat,
 Que enjega llunyadana
 Sa veu sobre l' embat,
 Orar á Deu mos mana,
 Sol de la veritat,
 Sentir las cadeneras
 Entre ellas disputar
 Quant arriban llaugerias
 A esbarts á reposar,
 Sobre el vell arbre que guarnex lo plà.

Y entrar dins la barraca desolada
 Que guarda los pastors de la serena,
 Y al temps que la dinada
 Sobre la flama da frugancia plena
 Se coo apresurada,
 Escoltarias contar la valentia

Que 'n lo servey del rey feren un dia.

Hermós es tot, mon Deu, donchs tot respira
La sensillès que al home encomanaren,
Y també la bellesa ab que adornaren
Tot quant la vista mira
De dia en las mils obras que crearen.
Mes, empero, m'admira
La nit tranquila qu' als poruchs retjira.

¡ La nit, eixa hora santa
Que als homens de poch cor confon y espanta;
Eixa hora de poesia
En que la veu del dia
Guarda un complet silenci
Quant de son Deu respecta la presenci,
Eixa porció del temps que misteriosa
Canseu lo sentiment, adorn la vida,
Y al cel vesteix de vestidura hermosa
Mentres tant que la terra está dormida!

La nit per mi es un temple
Ahont l' ànima virtuosa vos contemple
Y en silenci vos parla y beneyeix
Quant un núbol de llum no vos cobreix.

¡ Oh, si! el color del cel per blau que sia
Es un núbol per mi que al man soterra,
Es un llansol de mort que sola desferra
De mos ulls la partida del trist dia.

Plaume véurer fogir las llums darreras
Acompanyadas de la nova lluna

Sobre el mar de ponent, y en veriladeras
Tenebras trobarmé sens claró alguna.
Si á las horas los ulls del cos se cegan,
Los ulls de l'esperit diu l'hom s' anegan,
Y al par que fuitx del col lo manto blan
Mes hé á los meus sentits vos demostran.

Y l'ánima eus compren quant engolfada
Dins la contemplació de las estrellas
Envia alluny lleugera una mirada
A etseminar las vostres maravellas.

Senyor, quantas vegadas
Durant las nits calladas
D' un mont botant á un altre hé atravesadas
Las voltas infinitas
Qu' una després de l' altre colocadas
De los set cels son las derreras fitas !
Y encara mes allá
La mirada del ánima corria
Tots los astras deixá
Y adins l' immensitat seguint sent via,
Setgles sens nombre dins l' espay volá
Y de los cels la fi may descobria !

Senyor, quantas vegadas
En las nits estrelladas
Mon pensament seguí del temps lo curs,
Y suposá el discurs
La fi del mon, lo gran acabament
De las cosas creadas ;
Y vehé passar després de cent en cent
Millons de setgles á un complet no ser,

Y al treure en un moment
 Cessar lo temps, los setgles y la edat,
 L'hi aparegué la llarga eternitat!
 Oh! quant gran sou, Senyor,
 Y quant gran l'home que tant gran vos veu
 Aydat per la rahó!
 Mon Deu; ay! quantas horas
 De las nits llargas vaitx sofrir lo fret,
 Qu'era lo temple á mon amor estret,
 Y demant la montanya
 Vaitx contemplar la vostra providencia
 Qu'aten la flaca canya
 Tant com la ferra absina,
 Y al mon de mes enfora
 Tant com un grà de pols de la mes fina!
 La vostra providenci
 Qu'adoran ab silenci
 Durant la nit las rocas empinadas.
 Las onas de la mar que ab fúria corren
 De dia alborotadas
 Passan la nit, baig de la neu, calladas.
 Los arbres no remugan,
 Los anells callan y els embats no jugan.
 Vos heu dat á la nit
 Lo silenci y la fúria
 Perque 'l cor estigués mes recullit,
 Perque dins cada pit
 Al acabar lo cos la feyna toca
 Una ara s'atreixís de pur amor
 Que á Vos fos dirigit
 Desd' el vall d' amargura y de dolor,
 Y aquesta flama santa
 Que surt del mon, s' en puja ab gran fervor

A formar sobre Vos rico diadema:
 Cada estrella es un cor que per Vos crema
 Una llentia penjada
 Dins lo gran temple de la nit callada.

Senyor, quant la meua ànima
 Desferrà del fanch que la deté,
 Veja jo l'estrellada
 Y 'ls resplandors que té!
 Vullau, Senyor, llavors dotarme d' alas
 De vol segü y lleugé,
 Y enant ab ellas sempre d'astre en astre
 Contempl las segas galas,
 Conegue son poder,
 Recorr lo firmament,
 Y sempre eternament
 Glorifici jo vostre santíssim Sér!

Pere d' Alcántara Penya.

Nou sistema de locomoció.

Al pas qu' aném ningú pot endevinar fins abont arribaràn las milloras que de dia en dia va fent la ciència. Una de las cosas en que mes s' ha avançat ha sigut en la manera de caminar mes y ab millors condicions. Ara bé, sembla qu' aprèu d' haver fet la descoberta dels carrils ja res mes tenia que fer l' home sino calarse à jaure, com

diu lo poble. Pus no senyor, res d' això. Encara la ciència ha donat un pas més, des de la invenció dels camins de ferri. Ja no 's necessitaràn mes guias, ni cotxes, ni paradas d' aquí en avant. No falta qui ha inventat una manera mes còmoda, fàcil, econòmica y sobre tot mes poètica de caminar ab mes rapidesa de la que fins avuy dia coneixem.

¿Volen que 'us diga 'l nom del inventor? Res hi ha que m' obligue á callar-la. ¿Ho volen? ¿Si? Això ray, fàcil es. S' anomena Francisco Bola y es fill de Mataró.

Ja sabem que Mataró es y ha sigut sempre la ciutat de las invencions y dels homes savis ó dels caps grans com se diu parlant ab retòrica. Aquenx tal Francisco Bola bô's pot assegurar qu' es l' home de cap mes gran de tot Mataró. Allí quan lo troban pèls carrers tothom se li lleva 'l barret. Aném ara al grà.

Témps hi havia que 'l tal Francisco se deya interiorment:

—Cert, las carreteras, si bô escassas, que hi ha en Espanya son alguna cosa. Cert, los camins de ferro que soltan riu y foradan montanyas son molt útils. Mes ¿qué 'n farém de tot això mentres se necessiten tanti diners pera tenirho en bon estat? Lo qui trobés lo medi de poderen passar dels carrils y carreteras, aquell seria l' home del sigle.

Y 'l matoroní rumia que rumiarés, passava setmanas sanceras pensant en lo mateix. Tot tē son dia. Una tarda que rumiejava en això, tot de cop sen un bot d' alegria y tirant la gorra al aire.

—Ja la tinc! ¡ja la tinc! dignè. ¡Ja he trobat la tan desitjada descoberta!

Ara 'us la explicaré. Per cosas grans no hi ha com los de Mataró.

Francisco Bola qu' era un home molt observador, com tots les homes savis, havia reparat que 'ls porchs corren com una desesperats cap à las tòfonas. Això le havia fet exclamar mes de dos y de tres vegadas.

— Vèuse aquí una forsa perduda! ¿Qué fan nostres enginyers?

Lo jorn del descobriment s' aprofità de lo que tanta cops le havia cridat l' atenció. Així fou com apres de haver resolt lo problema teòricament, determinat à pasarlo en pràctica, busca una carreta de llansa ben llarga à la punta de la que ni posa una tòfona y quan ho tè tot arreglat hi amarra dos porchs. Aquests moguts per l' olor del bolet arrencan à córrer com la llamp. ¡Qué componen las bombas y 'ls carrils al costat d' allí! Cosa mes corrian los porchs mes camó feya la carreta y com era natural mes s' allunyava la tòfona dels morros dels tossinos, y com mes s' allunyava aqueixa, mes corrian las gurmantas bestias. ¡Quina satisfacció la d' En Francisco Bola al véurer realisats sos ensomnis! Ja era una veritat lo qu' ell creya una il·lusió! ¡Luego era cert que's podian dar de baixa carrils y cavalls!

— Y quin negoci ne farà l' Estat, pensava, si adopta mon sistema! Es clar, hi guanya de totes maneres. Tè mes economia de cuartos, pns no necessita ferros, ni màquinas, ni comprar terras, ni foradar montanyas, ni fer ponts; tè mes rapidesa; y, ápres de tot, tè qu' avuy per demà que 'ls tossinos se fan vells los vén y... à las tendas!

Ara segons tenim entès, está escribint una memoria pera presentarla al Govern à fi y efecte de que aprobi son sistema... ¡Quina gloria per Matarò si aquell lo accepta!

Ah! nos haviam descuidat de dir que la punta del timó ó llansa de la carreta es movedissa; ço es, pot lliurar se en rera, ab l' objecte de fer desaparèixer la patata, quan se val que 'ls tossinos se deturen.

LO COLERA-MORBO.

Romanc, à faïssó de lletra, endressat á Na —.

Noves de vós | saber mortalment ten
Axela Haró

Des estels llueints qu' exian
 cest cap-vespre abdosets jaunts
 y espiretjant m' obiravan
 m' han recordat los teus ulls.

Mon cor y ma fantasia
 l' amor ha 'scalat al punt
 y t'he vista... t'he ben vista...
 mes no, axí com de costum,

Axerida, falaguera,
 ab ton souris dols y pur,
 y ab aquell joyos esguart
 que jo tench tan conegut;

Si no glassada, erta, groga,
 vidriats los ulls mita-cluchs,
 y ab tos cabells y los braços
 penjant al ayre cayguts.

T'he vista entre archs de celatjes,
 per un camí de nigs,
 que 'ls angs amortullada
 ten portavan cap-à-munt;

Mentres per ròbrerte exian
 desde 'l cel gran multitud
 de donzelles ab coronas,
 ab ramells, paumes y llums...

Com una ombra que s' esborra
l' estol ha desaparegut,
y encara sentia els càntichs,
y dels liris lo perfum.

Quina estona!... quina estona!...
Tornat en mi no he sabut,
ni sé si 's vera ó mentida
la visió que 'm té confus.

Sots lo flagell quans atupa
l' esperit me sent retut:
pot ser les boyres se reyan
d' esglayar mon cor poruch.

Pot ser que 'l plor qu' encara
mes palpebres té remulla,
ajudís à la celistia
per se'm veure't dins àles nòus.

Mes si sé que 'n ton vilatge,
y en lo meu y altres cent junts,
tants n' hi tuoren, que no 's troban
pels cementeris clots boyts.

¡ Oh así la peste nos deuma !
la mort n' es rey absolut !
si vuy no 'ns fer sa bravada,
¿ serà així demà com vuy?...

Aquest fossar no fa gayre
qu' era un clos d' herbat crescut,
d' arbres vells anegats d' eura,
de corcades creus de fust.

Ara ni una herba s' hi troba,
los fossès l' hun remogut,
cada creu de fresch n' es feta,
cada clot replé à curull.

Fa deu setglos que hi dormian

d'aquest poble los defunts,
 imploraria en des jornades
 un nou fessor cavan lluny.

Ma dol si hi tenc de romandre
 no ser ja dels qu' han caygut,
 que 'n seria honrat de paure
 entre antichs y sagrats murs.

Davant la porxada històrica
 del monestir ben valgut
 que axeci le Comte Grifa,
 y han profanat malestruchs...

Si parí tant del cementeri
 n' es que dona manco enutr
 que descriurel esta vila
 hont la peste ens hi consum.

Sembla axó un ramat d' ovelles
 à qui un deslot de temps call,
 sens pastor, y sens un arbre
 per servirse d' axeploch.

Assí estan tots en capella,
 y al entorn de moribunds
 que 'n lloch d' amoris auxili
 troban sols l' esglay y 'l sust.

Lo coratge ens desampara
 falt d' humà romey que cur;
 fins la caritat mateix
 sembla que no paga pus.

Moltes cases son tancades
 dels uns maris, d' altres qu' han foyt,
 y l' heria del cementeri
 pels carrès y plasses surt.

Dels ancels que abans cauaven
 per eix vol no sen sent un,

y es din molt que les aucelles
sas pols dels rius se n' han duyt.

No mes los fusters fan fecta,
los fusters que fan bahals,
cada martellada sena
dins la cor de tota retruny,

No senyalan lo sant Viatic,
ni l' Unció dels maribants;
y los morts de nit sen duen
perque la gent no se sust.

No 's fan dels ni funerals;
los campanás s' están muts,
com si ses veus no 'ls bastassen
per llamentar tants defunts.

Les petjades ens esglayan,
fa forsa la quietat;
del silenci quens rodeja
par que n' ixen sospirs lluny.

Ab la trepitx se conexen
los aïanys dels transcunts,
capficats, esferehits,
on va cerquen qui 'ls ajut.

Sels los mesquinets dels órfens
famelejant y mitx uns
à la vora dels rius joguen
sens esment del qu' han perdut.

M' esgarrija s' algtzara
entre espurnes y entre fum
ran dels focs qu' el vespre encenen
per netejar l' ayre impur.

A les capelles dels barris
nit y dia hi creman llums,
perque 'ls Sants de Deu receipten

misericòrdia y salut.

Ja 's'hera, Senyor, ja 's'hera
de girà en vos nostre 'ls ulls,
fent que la ma que 'ns aterra
la flagell sanchment aflux.

¿No vens la mort que 'ns calsigna
com à rahims dins lo ceh?
deslliurens, qu' un mot teu basta
perque son dampnatge atur!

Escolta de tots los llabis
la veu única que 'n surt,
los qui viuen, los qui moren,
tots criden : Jesus ! Jesus !

Oh ! damànal tu, aymin,
certant lo sobirà influenç
d' aquells pits que t' alletaren,
del pal hont forem remuts.

Los prechs san mes escollivols
com lo cor qui 'ls fa 's mes par ;
prega, donchs, prega, donzella,
coronada de virtuts...

Mes ay ! prou que deus pregarne,
si 'n floch vius mes combatut
d' ex drach que pasturant vides,
arreu à fer caru s' ajup.

Pels singles de ton vilatge
com dins son cau s' hi reball,
y arriba en sa verinada
pe 'ls llagarets vehins lluru...

Si axo 's ver... prou n' ets ben morta,
puix que viva, de segur
que Deu deslliurat haguera
l' alberch que 't guardava à tu.

¿No prometé atura 'l cistich
qu' haviau tant merescut
aquells cinch pobles corruptes
si hi trobava sols deu justs?...

Quedant dins ta vila un àngel,
cert qu' hauria detingat
l' irat bras que la flagella
ah un assot tan feuch.

Prou son greu y sa durada
dihien clar que t' he perdut...!
Deu sab si fa molts de dies
que la mort ja te 'n va du.

Pot ser no 'l conexas,
ni sisqueta per veallums,
si entre consemblants calabres
m' obrissen lo teu bahul.

Oh aquesta idea m' abrusa!
l' amor s' ofen del que dupi,
y ma folia fantasia
vulgues no vulgues me futx;

Cap à ton fossar me'n porta,
y alen lo haf corrompat
de les caxes que destapa
per cercarte entre 'ls defuncia.

L' espectacle m' esborrona
y alluny' al de mi no puch,
quant mes gir y tanch la vista
veta mes clar lo que rebutx.

Transparents men son les iloses...
No 'm cal di 'l que hi guayt dejus,
tot hom sap de la fi nostre
les oyoses atributs.

Mes ay! la malignant peulo

desfigura ab temps tan curt,
 qu'entre etes tristes despulles
 no hi sé trobar la que vull.

Jo quan l'ombra t'conexia,
 jo que t'veja tant de lluny,
 d'una en una guayt les tombes,
 mir, mir, y nou sé's hi ets tu.

Tornaume ; Deu meu ! tornaume
 l'esperança que fretur,
 y si no 's pot l'esperança,
 la passada incertitat.

Mal mes horrible hi ha encara
 que l'ansietat que 'm crua,
 davant d'una cruel certesa
 n'anyoraria est eusta.

Per ço n'estich sense noves
 tant temps fa à ta salut ;
 no gòs demanar si ets morta
 y de por de saberu morir !

Què 'n tendré de feru'ho escriure
 al endemà que ho pregunt ?
 si la meu'ansi, es cada hora,
 lo perill cada minut.

De l'ayre que 'ns dona vida
 lo verí quens mata 'n surt ;
 si hom alea ó s'emmatrina
 fins à l'art no hu sab nengú.

A què preguntar si ets morta !
 ca teua es dos dies lluny,
 quant assi arrib la resposta
 de pensà es que 'm trob defunt.

Oh si almenys fos dins ton poble
 tal volta morissam junts,

y plegats ens soterrassen
ja que plegats no 'm viscut!

Lo pavelló de novianes
seria un marbre fexuch;
eternament dormiriám
un prop de l' altre ajaguts.

Pels dos cossos una tomba
y una losa partidemunt,
pe 'ls dos esperits gloriosos
un matex palanellum...

Si 'ls estels no m' enganaren,
si eran claror de tos ulls,
crídam, verge benvoiguda,
fesme lloch prop teu... que munt!...

Ripoll octubre de 1854.

M. Aguiló y Fuster.

La Moda.

D' això ja s' han molts anys.

Un dia van trobarse d'uns d' un bosc dos homes. L' un anava despullat, y l' altre vestit. Lo qui anava nu, ab tot, duya una gran pesa de roba dessota l' aixella. Això fou causa de que 'l vestit li preguntés: ¿per quina rahó havent sota 'l bras tanta tela, esposava sa pell á la inclemencia del temps?

A semblant pregunta respongué 'l primer:

— Jo 't diré: tinch roba, es cert; més sols ne tinch la

necessaria pera fèrmen un vestit. Si ara me 'l feya l' any que vò la moda hauria passat y no me 'n podria arreglar un de nou, pus de diners me 'n mancarien. Per això m' estim mes tindrerla en pesa mentres arribe aquell dia en que la moda sia una per sempre en tots los països.

Y 'l bo del home esperant, esperant, encara no a' ha arranjat lo trajo, y es mes que probable que mori sense donarlo á fer, perquè la moda cada dia es mes variable y capritxosa.

En la porta d' una iglesia
y ha un pobre ceguet que plora,
y, es perquè no pot murar
als que l' hi van fent almoyna.

— Quan parles ab Dèu dèus tindrer la veritat en la boca,
l' arrepentiment en lo cor, y la puresa en lo pensament.

Plant de Ramon Lull.

(CATALÀ ANTICH)

— « Passà! passà la neyra e gran tempesta
Que combaté tant fort ma frívol nau :
D' huy may! oh Deus, la platja hauré conquesta,
E porà haver mon cor conort e pau
Ixquí á la mar del men ab totes velas,
Reman lo braç sens fre, clochats los uyls;
E sens guardar la lutz de los stels,
Perdí 'm ; ah las ! per mig de los scuyls.

¡ Oh foscha mort ! ah jorns ples de follia !
 ¡ Oh mala amor , hont hay perdut mon seny !
 Plorant sovench tot çò qu' el cor m' omplia ,
 Car la remort e 'l dol le cor me streny .

L' arma , en son vol , d' amor caoch esclava ,
 E 'n càrçre vil ne flu mant fàcilment :
 Qu' ha sdevengut lo sper qu' en mal pensava ?
 Qu' ha sdevengut lo joy de mon jovent ?

De lo palau d' amor condre e ruins
 Leissà 'l pecat ab son sagesl de foch ,
 La vanu flur leissà en son loch espinas ,
 Mon ris joyés , lo plant leissà en son loch .

Al mon vingui per sanctas e altas cosas ;
 Sentí en lo front lo scalf sagrat baillar ;
 Mon cors d' infant , com las pancelas clesas ,
 Tancava olent essencia , odor de lir .

Donà 'm mon Deu quant me donà la vida
 Un sperit tot clar per son servey ;
 Donà 'm valor , cor gran , pensa atrevida ,
 Per far sa honor e dar al mon remey .

Mas , eu jamay reguí la beya planeta
 Ab rech de amor de Deu en ma follia ;
 E quant foi grans , fugint de la lum sancta ,
 Sols de lo mon sentí la vanitat .

Inflat d' erguy , no haguert de Deu temensa ,
 Del ángel mal sul ab los agayis noyrit ,
 E lo fanch suz entenebrà ma pensa ,
 E renegà del cel mon esperit .

De la virtut caoch per las escalas
 En trò f' abis hont tot pensar y mar ,
 Et adolant , las plumes de ses alas
 L' arma y perdé , quant hi perdí mon cor .

La carn lavors es flu senyora mia ,

Donant alberch al fell e mal voler;
 Als vicis tots ma voluntat servia,
 E vil ne fua mon Deu de lo plaer.

Eu fui lo bas que lo mirayl entela;
 Eu fui la seep liscant enfra las flors;
 Fui l'esperit d'infern qui 'l mal congela;
 Mon vil amor ne fouch verí p'els cors.

En fui l'engán de la innocenta poella,
 El diable fui que causa al cors mal greu;
 Xantant d'amor mon esperit rebella
 Ne sabia seara del dó que 'm fua mon Deu.

Anava foit de lo remort dins l'ombre,
 E 'l volch guarir ab nous peccats d'amor;
 De tots mos torts sols Deu ne sab lo nombre,
 Car en lo mon ne só 'l pus peccador.

N' hay feyt l'amich de toyl li mal e 'l vici,
 E los liurí ma vida á son talant;
 Lo sovenir perdut del benefici,
 Anava coeh en ma follor xantant.

Mon esperit pe'l fuyiment vivia,
 Mon esperit pudria 's dins mon cors;
 En mi non seé com tant de mal cabia,
 Ne com lo fax ne por portar mon dors.

De mos devers pus no n' haguí membraça,
 De los cançels sols n' hay ausit los vils;
 E per l'errat sender de malança
 Pus no 'm membré de ma mulyer ne 'ls fils.

; Oh sperit car ! ; oh douça Biancha mia !
 Angel de bé ! d'amor estel luent !
 ; Oh mártir sanct per qui en mon tort cullia
 Espinas cruels , anegas e torment !

Clámte perdó ab mon gran desir d'esmena,
 Clámte perdó plorant desventurat;

No 't quer amor , car no 'l mereix ma pena
Que hay mi mateix per tot lo mon cercat.

Ton cor no vuy , car mon peccat l' alunya ;
Ton sanct amor jamay l' hay merescut ;
Sols vuy perdó perqu' el remort no 'm punya,
Consira sols qu' hay tot mon bè pendut.

No 't membres pus de la sanguenta spina
Ab que hay tan cruel tots jorns signat ton cor ;
Tu qu' ets un raig de la bondat divina,
Sovente sols d' huy mays de tot mon plor.

Eu ton amor leissi per lo breu vici ,
Tu per virtut no vuyas ja lo mau ;
Ne son jouzent de far tal sacrifici
Que 'm dona sper d' haverlo denant Deu.

Eu sui parjur , confèste chi mon erra ,
Dementre en sent dins mi tota la fei ;
Ja per tostamps perduda t' he en la terra ,
Pelegri vaig per trobarte en lo cel.

Si 't perdi say delay vuy recolarte ,
Al Deu d' amor e á tu mercé clamant ;
Contemplant Deu á tu vuyl contemplarte ,
Digne 'm vuyl far de que 'm volguesses tant.

La soledat pendray per companyona ,
Per ço que Deu mon esperit conforti ,
Eu del martir cercant una corona ,
Lo cor mundat , abraçaray la mort.

La douça mort , que 'm tornarà las alas ,
Que l' esperit en son saylir perdó ,
No 'm trobe vuyl en las carreras malas ;
Aytant mal fin , aytant vuyl far lo hò.

Me 'n vaig á l' èrm ! Eu sent que l' arma pensa
Ab tot la brin ab que 'l Creador la feu :
Com flor al cel que ab son odor l' encensa ,

Ab mon pensar vuyl encensar á Deu.

Ne 'n vaig á l'èrm ! Luny de lo mon vuyl viure,
De ton amor parlant ab Deu tot sol :

En contemplant vuyl las bontats escriure
Del que á l' esprit li torna á dar son vol.

En vuyl gitar del cors la pestilencia,
Gontemplant Deu qui m' ha lliurat de solau :

En vuyl cercar una novejta sciencia,
Puis par que Deus me n' bage dot la clau.

Veig que de error lo mon se 'n entenebra ;
La neyre ndu ne vâ á eclipsar el sol ;

Vuyl ser la font que cur l'ardenta febra,
E dels perduts la stela del consol.

Engendrer vuyl la clara lutz que mostro
Lo beyl sender de sancta veritat ;

Xantar ; oh Deus ! lausors en honra vostre,
E 'l guaiyre esser de luyt el qui vò errat.

Vuyl esser rin hont tots los setgles begut
Lo pur crestayl dels divinals concels :

Vuyl esser vent, qui quant los cels lampagan,
Rompa la nûa que cels los estels.

Vuyl presicar á los mortals dejectas
Lo sanct parlar que Deu fu en lo mon ;

Marteyl acray de las erradas sectas,
Combatre vuyl tots los errors que hi son.

Conceb una Art que may fò coneguda,
E la raysó potne conexer Deu :

Virantme á Deu , per Deu l' hay concebuda,
Vuyla ensenyar anant pe 'l mon rameu.

En moure vuyl los cors dels homens nobles,
Per burgs anant, anant per las ciutats ;

Despertaray los reys de tots los pobles,
Per exaltar las sanctas veritats.

En de la creix sonar vuyt la botzina,
 Lo gansanó levant del sanet amor:
 Vençre ne vuyt l'error per la doctrina,
 E guerretjant, vençre per tot l'error.

Rich de pensar e de riquesa pobre
 L'enteniment en Deu qu' un temps perdí,
 Me 'n vaig à l'èrm à asmar en la gran obre,
 Me 'n vaig à l'èrm ab mon tresor diví.

(*Excert de la Joglar de Mayllora.*)

Geroni Rosselló.

Veritats.

- Quina es la persona mes rica del mon ?
- La que res desitja.
- Y la mes pobre ?
- L' avaro.

ROBO ENGINYÓS.

Contan que l' archebisbe de Kantorbery trobá un dia en cert bosch per hont passava molt sovint, un home sentat à terra tenint damunt dels genolls un tab-bleto del joch dels escachs y jugant una partida que, à primer cop d'ull, semblava tenirlo molt encaparrat.

— ¿ Què fas aquí, bon home ?, va preguntarli l' archebisbe.

— Senyor, faig una partida d' escachs.

— Còm s' enten! Y ¿ pots jugar tot sol?

— Es que no hi jugo tot sol, senyor archebisbe; sino que hi jugo ab Dèu.

— Ab Dèu! ¿ Te dèn costar molts pòchs quartos cada vegada que peris?

— Perdonan: aneu molt errat. Juguem molt fort y quan perdo pago sens quedarmen ni una malla. Esperu-vos un xich, pot ser me dahan la bona sort, avuy estich de desgracia... ¡ Ah! *Escach de mort!*... Dèu ha guanyat!

L' archebisbe à tot això se 'n reia y, francament no n' havia pera menys. L' infelís jugador se va traurer de la botxaca ab tota flemia trenta lliuras y las va donar al ministre de Dèu, tot dient:

— Quant perdo sempre m' envia Dèu algú pera cobrar lo qu' Ell ha guanyat; aixís donchs prenèu ara mateix aquests diners, y repartiu-los entre 'ls pobres, qu' ells son las tesorera d' Aquell.

L' archebisbe no volia rebre'ls; més al cap y al últim tingué qu' emportar-sels perquè 'l jugador s' enfilava de punts al véurer sa resistència.

Alguns dias apres tornant à passar l' archebisbe pèl mateix lloch trobà altre vegada al jugador ab la mateixa posició en que l' havia vist jorns abans.

— Senyor, le va dir aqocix quant lo vejà, tots aquests dias no he fet mes que perdre, avuy crech que pendré la revantxa. Just!... *Escach de mort!*... Dèu ha perdut!

— Y be! pregunta l' archebisbe, ¿ qui t' ha de pagar ara?

— Sense cap mica de duple, devèn esser vos. Jogavam trescentas lliuras en aquesta partida y, quan pert, Dèu m' envia alguna persona perquè 'm pague; aixís com tampoch deixa d' enviarmela à cobrar quant perdo. Y si això

no volén créuer, aquí detrás d' aqueixos arbres tincn alguns amichs que ho saben tant com jo y que 'un ho explicaràn de manera que no 'us ne quedarà cap molla de dubte.

A uns arguments com aquests no hi ha replica. Lo ho del archebisbe tingué que pagar : mes, segons se diu, ja may tornà à traspasar pèl bosch aquell y aborri per sempreu mes lo joc dels escachs al que hi era prou aficionat.

LA LLENGUA CATALANA.

E per si muore...

Heralts dels Comptes-Reys, ab ma fornida,
desde la tomba about vostre cos descansa,
alsau las mallas en senyal de festa,
l'escut about brillan las bermellas barras.
Cridan ab veu de tro : « l'as, que ja torna ! »
y pus ve la que un dia us alentava,
revivia un instant pera servir-la,
que es mórta viva, pus respira y parla.
No mort, no, l'arbre perque 'l vent l'assota
y sas fullas ja secas lluny escampa :
del floch moleix about estas s'arrancaren
altres ne brotaràn si viu la sala.
Perque lo tro gran tempestat anuncia
no mort del llaurador, nò, la esperança :
de las espigas que lo llamp nò crema
naixeràn l'any següent dauradas garbas.
Per morta, en veritat, molts la tingueren
vehentla blanquejar en l'urna santa,

veient un mar de làgrimes prop de ella
 que l'unich arbre de sa sombra banya.
 Mes rosada tenia la figura
 en mitj de sa blancor sa trista cora,
 y 'l mar que 's veja creixer prop de l'orna,
 mar de amor era sols, que espera y calla.
 ¿Cantar no ohiren de un antich imperi
 de una ègida invencible, quals miradas,
 estenentse del món per tota los àmbits,
 als forats rendia, quant son ulls clatava?
 ¿No ohiren de un mantell contar la historia,
 de un mantell que desall de sí abrigadas
 portava las regions mes diferentas,
 guits de tots climas y de todas rasses?
 De un mantell, en quals ricas brodaduras
 las pedras y la purpura del Assia
 s' hi veyan, ab las sedas de Sidunia,
 ab las pells dels lleons que cria l' Africa?
 De un mantell, que, esquinsat en cent mil trosos,
 quant sa estrella morí, llum, de sa gala,
 servi cada tros de ell à nous imperis
 de nou mantell, qual vida fos mes llarga?
 ¿Y de aquelles legions que, en altres dies,
 per Roma ensangrentant llunyas comarcas,
 de ellas à Roma duyan la victoria,
 cantant ah veus que à Roma eran estranyas?
 Donchs bè: si tals recorts no vos fugiren,
 sobre 'l front de la morta escrits encara
 los trobarèu, fixau en ell la vista,
 que no borra la tomba may tal marca.
 Jo sò de aquell imperi una memoria,
 jo sò de aquell mantell un tros que 's guarda,
 un nou mantell nascut després de Roma,

que com lo de ella inmensa se desplega.
 Jo de las teus estranyas que ; Victuria !
 entonoxan ferint en sas tornadas
 la orella dels llatins que 'l foro omplian,
 un cant jo só; un cant que encara 's canta.
 Pero mesquina fóra de ma sumbra
 la historia , si això sols vos recordara :
 la memoria que guardo del Imperi
 de tots mes llls se mostra en la constancia.
 Dos comptes catalans é insignes prínceps
 lo mantell han portat en sas espaldas,
 y 'l cant que fou ma vida dins la tomba.
 la llengua es dels catalans parlada.
 No cregau , donchs , que may me faltis vida
 puí los recorts com aliment m' en davan :
 jo he recordat dormint tota ma historia
 mentres sobre la tomba 'i tro bramava.
 Jo , desde 'l fred recó de mon sepulcre,
 he abít mal tempestats passar ayrades,
 llamps que 'l flores xafavan de ma tomba
 y 'l trepitx sobre mí de iniquas plantas.
 Mes de una vola en aterrada pugna
 m' ha semblat escoltar , y ho sento encara,
 lo soroll de mas mans que 's repartian
 los esquins del mantell que fou ma gola,
 y jo 'ls esquins — que 'ls ulls del cor los veyan —
 he vist volar com seca fullaraca,
 ja del alt Pirineu saltant la cima,
 ja arrimontas pel mar en llunyas platjas.
 Mes en mitj de tant dol y tantas penas
 jo espirar no he degut , que no s' apaga
 la llántia mentres d' oli té una gota :
 dauí nou oli y la claror se escampa.

Jo sò aquell lema que en la enseya hòurosa
estava escrit, quant, al venjar sa pàtria,
los primers catalans esbarahiren
ab ell del sarrabi las algaradas.

Del rey conquistador jo sò la ploma
que al món ha fet conèixer sas hasanyas.

Jo 'l crit de guerra sò que en lo mont Tauro
contra los turchs y grechs crida venjança.

Jo 'l libre sò que, com fual maritim
al errat mariner que confús taga,

llum he donat als que la mar seguian,
costums y lleys donantlos que ignoravan.

Ja, en boca del gran Pere, à las potencias
de mes poder ó mes orgull pagadas

he parlat, y à ma ven totas sas forsas
s' han desperat per l' ayre com à vinas.

Jo 'l canal he sigut per hont muls sabís,
à men to conformant las copias raras

de vells escrita que 'ls fillosos crearen,
han fet béurer per tot la ciència humana.

Jo à mil sants y doctors he donat foras
pera escampar de Dén la fe y paraula :

jo dels reys he sigut la favorita,
y per mi han pantejat de amor las arpas.

Prou vivas en mon cor conserva impresas
del bon rey don Martí las alabansas,

y 'l crit amant ab que son pare un dia
per ma ven saludà à sa terra amada.

Ja sè que la fortuna ab ma despòtica,
vehentme quo dormia en secas palmas,

à pesar dels llucers que 'm davan sombra,
una llosa en mon pít posé daurada !

Nes ¿ qué hi fa que 'l silenci de la tomba

m' haja obligat per segles à aguantaria?
 ¿qué hi fa que mos sospirs que al màn sortien
 hajan semblat deliris de fantasmas?
 que haja oblidat mon nom alguna filla
 y mes que amor solo m' hajan tingut llastima?
 Lo carinyu de uns fills que en altres dias
 mamàren de mos pits feu ma esperança :
 acompanyada de ella en mon sepulcre
 dormí esperant, mes ja de dormir basta.
 Basta, si, de dormir, que ha vingut l'hora,
 pus rodejant ma tomba abandonada
 los nòts de aquells bons fills que ans m' encalòren,
 la sombra buscan que en la gel descansa.
 Dels antiehs trobadora lo nom invocan
 y entorn meu vénen puntejant sas arpas.
 Tant gran es sa virtut, tant via l'efecte,
 que al oirlas mon cor foras alcanza,
 y de la tomba fent saltar la llosa,
 druta 'm posa sobre ella ab ferma planta.
 Deixan que sobre mi bellas flors pousen,
 flors que 'l vent porta de regions estranyas :
 ab tant que mon florir se reverlesca
 hasta ell peró firme una guirnalda,
 que may la aroma de las flors que vénen
 podrà ofegar la que 'l florir exhala,
 ni mentres viscan los noms fills que 'm buscan
 podré jaure de non sens esperança.
 Alsau las masses, donchs, ab ma briosa,
 heralls dels Comtes-Reys, alsau las masses :
 la llàntia que semblava moribunda
 desde aquest dia mes claror escampa.
 Los funerals del mort s' han tornat festa,
 que 'l mort no es mort, pus que respira y parla :

sols pot morir meu cor trencant ma tomba,
de mi y de ella sent cendres y ventanyas.
cridan, sí, donchs, heralls: « pas, que ja torna! »
Cantan, nous trobadors, al so de l'arpa.
No es morta, no, la que tanta cors aleuta:
may morirà la llengua catalana!

A. Rofarull.

LOS DOS GERMANS.⁵⁴⁾

Rendalla dedicada al poeta Lluís Roca y á su
amable esposa Elena Cuvaller.

I.

En un mateix poble vivian dos germans que, ab motiu
de una forta disputa qu' havian tingut l'ha dejá trenta
anys, may mes ningú 'ls havia vist avar de camarada, ni
mells niueys enrobocant en cap llech, encara que, contra
sa voluntat, sols s' hi trobassen. Aixó era una cosa que á
mes de cridar la atenció de tot lo poble, sentava un mal
precedent, y per tant feya molt de temps que 'l rector de
la població buscava un pretext y un motiu pera fer que 's
dougnessen la mà, tornantse-lo amor qu' abans se tenien.
Y n' era ben hò de planyer qu' aixó fos aixís, perquè tots
dos eran honrats y bons, y perquè lo que renyits 'ls tonia
era una sencilla disputa que de paraula á paraula 'ls du-
gué á tant trist resultat. Emperó com havian promés may

(1) Del llibre intítul *La penolla*.

mes mirarse la cara, d' aquí fou que entàr que, desigs molt forts tingueren d' abressarse un cap 'ls haguè passat la malicia, per no fallar à sa paraula anaren vivint sempre allunyats l' un de l' altre lo mateix que dos estranyos.

Així anavan las cosas quan un jorn en que 'l senyor rector d' ella dos parlava ab un feligres, sapiguè per boca de est darrer, dos fets dels dos germans que no li 'n feren pèrdre la esperança de tornarlos amichs, cosa que ningú del poble havia pogut lograr encara.

Era l' un fet, que un dia en que la riera passava de gom à gom, lo mes gran dels germans, que 's deya Pere, va véurer baixar per sobre de l' aiga mig ofegat y quasi sense esma de mouer las mans, à un home que socòs volia. Y quant anava à trancar-se la roba per salvarlo veient qu' era 'l sèn germà, y obint la ven del orgull, arribà à daptar un xich de si 'l salvaria ó no. Y no 'us pensàn pas de que fos per mal cor si duptava; gens ni mica. Si dupte de ferho tenia no era per altra cosa sino perquè son germà no 'a pensès que ha feya per a tornarli amich, y éll, no volia dar peu à semblant pensament, esclau com era y volia esser de la paraula que li havia dat de may mes tractarhi. Emperò triomfà la ven del cor, y sense pensarhi mes se va llansar al aiga y 'l salvà, posantlo à desahobre de la fresca malsa de un ample marge. Això ningú ho havia sino 'l feligres que ho dignè al senyor rector. Ni 'l mateix que s' ofegava, que 'a deya Joan, poguè saber jamay lo nom de son salvador.

Era l' altre fet, que certa diada d' hivern, trobantse en Joan en sa casa sapiguè, per boca del mateix citat feligres, que son germà Pere passava tanta miseria, que ni pà pera dur à sa boca tenia; y com queya molta neu y la gent no 's podia llugar pera 'l treball de la terra, lo pobre Pere 's feia de angunia y tristor en casa sua. Y com això

sapigué tingué lo Joan, va dar al feligres que tot li havia contat, un bon grupat de diners pera que socòs donés à la misèria del seu germà, encomanantli molt y molt que no descobris jauny, à aquell, de qui li havia vingut l'almeyna, com aixís ho va fer.

Aqueixos dos actes semblà que obriren al rector un camí pera atenyer lo fi que s' havia proposat ja de temps. Sols li mancava una cosa, y era lo poderlos aplegar en un mateix lloch en que ell també s' hi trobés. Aquest desig d' ell, lo bon Déu lo va satisfer.

II.

Vens aquí qu' un jorn l' avisaren de que hi havia un home del poble que s' estava morint, y com ne tenia molt lluny als fills y als parents, tothom lo deixava abandonat. Llavors lo rector envià à cercar à Pere y li va dir si volia fer una obra de caritat anant à cuidar aquell pobre vell qu' agonisant estava; y Pere, que tenia un bon cor, de tot grat li va concedir lo que li demanava. Y com lo vell s' enpitjorà y los necessari que siguessen des los vèlladors, lo ho del rector cridà à Joan y le demanà lo mateix que demanat à en Pere havia. Y Joan li va promètrer anarhi, com de fet ho va complir.

Quan los dos germans se trobaren allí, ja podèu pensar com patirian, de primer no s' guaytavan; més poch à poch 'la ulla de l' un comensaren à fixarse en la cara de l' altre, y llavors s' adonaren de que, ab los anys que segu que ni vist, ni parlat s' havian, moltes arrugas segavan la pell de sas caras y molts cabells blanchs emblanquian sas testas: més perçò res se digueren. Al endemà de haver vèllat junts hi tornaren, no sens haver estat mes de dos y de tres vegadas resolta à no anarhi, pera no trobar-

sehi; emperó la por de que'l malalt no's quedés sense ajuda [pus bè podia succehir que l'un per l'altre ningú hi anés y 'l pobre vell finís sense consol humà] 'ls hi féu tornar.

Y's vejeren altre cop. Y com á mitja nit fos necessari cridar al rector, pus lo malalt agonisant estava, en Pere 's va véurer en la necessitat de cridar á son germà qu' en la cuyna 's trobava y encarregarli que á cercar la ajuda de la Iglesia anés. Joan obelh á son germà. Aquella veu que trenta anys feya no la havia sentida, li'n semblà mes fonda y tremolosa de lo que ho era quan ell ab son germà se hi feya.

Y vingué 'l rector acompanyat del qui havia anat á cercarlo , y ajudà á bè morir al pobre vell.

Quan la mort s' hagué amparat de aquell cos , llavors lo sacerdot prenent de la mà als dos germans y dubentlos á prop del finat , aixís mateix 'ls parlá :

— Aquí teniu un home , que no era gens ni mica dolent , mès que son posat un xich aspre y l' orgull que n'hiava en son pit han fet que morís , com ja veyén , lluny de sa família y sense rébreu consol de cap de sos parents. Ara bé , jo sé de dos germans que 'n aquest poble viuen y que 's trobarán en lo mateix cas lo dia en que la mort traque á la porta de sas cases. Jo conech á dos germans que deixats portar de la rancúnia han viscat mes de trenta anys sens mirarse l'un á l'altre ; sense estrenyerse las mans ; sens sentirse donar lo tant dels tractament de germà. De segur que lo sòu cor per bè que sia , s' haurá endueit ab aquest llarch retirament en que viu ; de segur que las llàgrimas que 's ploran en brassos de la família , no haurán trobat jamay la mà de un bon germà que las baja aixugadas. Y ¿perquè tot això ? Per una senzilla disputa : per no haver cregut lo precepte aquell del bon Déu que diu : *« Qui perdoné , será perdonat : qui perdonar no vulla ,*

juny haurà perdut: per no haver despullat à son cor del fangós vestit que s' anomena orgull. Pera eixos germans no hi haurà tranquil·tat en la terra, perquè de segur que sa consciencia sempre deu gemegar. Pera eixos germans no hi haurà un lloch en lo cel, perquè 'l peccat mes gros que 's pot fer en aquet món, es no perdonar las ofensas y viure enfangat en la superbia y en l'orgull. Mirau, l'orgull y la superbia son com las gotas d' aigua qu' arriban á foradar las penyas; comensan poch á poch á ampararse de nostra ànima y 's presenten tant dólcs y tan ben disfressadas, que nostre cor cón en lo llas y reb ab pler la primera gota, ben amarga per cert, del fel de la superbia. Yarrera de la primera hi cón la segona; y arrera d' eixa una altra; y una altra, y tantas hē que ni cauben que acaban pera podrir del total cor que no ha escupit la primera, quan la ha sentida caurer y barrejar-se ab sa sanch. Y de un cor podrít ¿ què pot esperarse? Lo qui s'apiga perdonar de tot cor; aquell que oblidarse vulla del mal que li han fet; qui tinga prou resignació pera guardar en son cor un doll etern de vera humilitat; aquell, aquell es lo unich que pot esperar-se en lo perill de Déu. Mes aquesta dos germans no 'n saben de perdonar, perquè trenta anys fa que no han plorat una llàgrima d' anyoransa.

Y aquí 's detinguē 'l recteur, y de rebot guaytà y vegé que 's dos ja vells germans se contenián pera detindre las llàgrimas que brillantjavan en sas pestanyas.

— Ay! afegí 'l sacerdot estrenyentlos las mans y acostantlos poch á poch; ay! quan fells deu esser lo darse una ben forta abraçada, ab los braços que trenta anys han estat caiguts perquè no han trobat á qui estrenyer germinalment! Ay! quan dels deu esser lo poder dir un germà á l'altre:—«Jo, encara que ho ignoras, jo vaig ser aquell que 't salvà la vida, lo jorn que en las aigues del riu ofe-

gante estavas. » — Y escoltar de 'ls llavis del germà á qui estas palabras s' han dit; — «Y jo, » si bé no n' hi he amagat fins ara, jo soy aquell qui 'l va dar lo pá que no tenias quan un jorn sense treball vas trobarte. » —

Y quan aquí arribava 'l sacerdot, los dos germans alsa-
ren los ulls, y al véurer que las llágrimas per sas carns
avall regalant anavan, rompent en un plor etern, un en
brusos de l' altre van llansarse, senglotant dalsament y
dantse lo ben tendre nom de germà.

III.

Y quant mes tart preguntavan los del poble al senyor
rector ¿com ho havia fet pera ablanir aquells aspres cors?
ell los responia :

— Jo sols vos puch dir que 'ls hi vaig contar una histo-
ria y que Déu va far lo demés.

Hells del Fay ; Agost de 1805.

Francesch Pelay Briz.

PURESA, HERMOSURA, POESIA.

Poesia presentada y no premiada, ni de la qual feren ni quera mença
las senyores unanimesos del jurat Barba del any 1805.

Nina encara peroxia
una hermosa juveneta
que per garriga desorta
falaguera se pasetja.

Redlla tò sus cabeyss rossos,
negres ulls com l' strabeja,
sus gultas al liri afrontan,
sa boca perfuma aiena.

Com daurat escut qu' aguania
blau cortinatje de seda,
el sol qu' alegria dona
en mitx d' un cel blau flamelja

Baix d' ella s' estòn inmensa,
la terra catifa verda,
que de flors tota brodada
cent colors usana mescla.

Grògas son las de ginestra
las te Tiprell moradencas,
blanquinosas la vidauba,
rosadas la humil estepa,

Botons d' or du l' argelagu
molt mes rics que las pagesas,
y essent totas tant diversas
de la terra son estrelles.

Per entre jonchs y murieras
claras llanegan y frescas
las ayguas, que sent escuma,
dels barranchs botan las peñas.

Mes enllà son front axecan,
desiguals y pintorescas
de la serra llanchedana
cubertas de pins las crestas.

Als ancellets que piulavan
entre las brancaes espesas
de ombrivol bosch, conmoguda
escoltava la donselleta,

Cuant sens veure d' hont sortian
devant ella se veu dretas
tres fadas que la saludan,
y s' acostan y la besan.

— Oh! l' hermosa jovesana,

Deu del cel te beneyesca,
 vat' aquí tres flors que valen
 un tresor de gran riquesa.

Ben guardat ten aquest liri
 que puresa al cor ensenja:
 petit ocatge l' esfulla,
 petita boyra l' entela.

De la hermosura es imatge
 eixa rosa primaveral,
 d' en una en una mostins
 canen sas fullas vermelhas.

Dels pootas desitjada
 es aquesta humil violeta,
 pero arriban tambe a perdre
 lo parfum sas fullas secas.

Deu te guard, la jovensana,
 mira bè, ma garrideta,
 que fullas que 'l vent escampa
 ninguna mà las replega. »

Axò li diuen las fadas
 que tot d' una al bosch s' entran,
 mentres qu' ella d' alegria
 sent el cor que li bateja.

En sa ma com la neu blanca
 las tres flors da ben estreitas,
 d' en tant en tant las clora
 y ab un bri del camp las ferma.

Camina per la garriga
 á los angels fent enveja,
 vol cantar, y ab veu mea dolça
 que de mel daurada hresca,

Del Etern canta las glorias,
 de lo cel las maravellas,

del amor més pur las flamas,
dels Horous-antichs processas.

La claror de l'esperansa
la foscó de la tristessa
canta ab veu tant dètilosa
com la d'arpa que puintajan.

Mes enant un nitet troba
qu' unes alas du à l'esquena,
un arc-en-cin, y à darrera
un estoig ple de satgetas.

Va despullat y li tapa
los ulls de foch una bona,
y plorant demana 'l liri
y jurant fa mil promesas.

Ella 'l pit no té de bronso,
té 'l cor tendre, el té de carn,
y al ninot el liri dona,
sas paraulas creguent veras.

Dins son pit neix una spina,
una serp son cor roega:
per son liri donaria
la sang de las sues venas.

Ay! que n' es de malanada
qui pert se blanca porosa!
que follas que 'l vent escampa
ninguna mà las replega.

Pas á pas li va derrega,
per dins la garriga estesa,
un vell de luria mes blanca
que llana de aïell ben neta.

• Lluenta fons y unes alas
y un rellotje de d'arroa,
y á poch poch li pren la rosa

sense qu' ella en advertesca.

No s' en feu fins que s' acòta
prop d' un torrent, y sorpresa
dins l' aigua veu una cara
qu' es la seva y no s' assembla.

Combort à s' amarga pena
sens profit la jove corça:
per sa rosa donaria
la sang de las seues venes.

Ay! que n' es de malanada
la qui pert sa gentilesa!
que fullas que 'l vent escampa
ninguna ma las replega.

Mes desolada, mes trista,
li parcx ja aquella pleta,
vol cantar y accents no troba,
tumbé 'l temps las arpas trenca!

En tà al cel sos ulls axeca,
en tà 's fatiga, en tà pensa,
res la conotan, res l' inspira,
tot enant veu la deixa freda.

No y cap duplo: l' ha perduda,
l' ha perduda ó la floreta,
qu' en son cor loch encenia,
que sa veu tant dolça feya.

Com l' anyora! y se lamenta,
y sos ulls li llagrimetjan;
que per ella donaria
la sang de las seues venes.

Ay! que n' es de malanada
qui pert l' hermosa violeta!
que fullas qu' el vent escampa
ninguna ma las replega.

QUI FEU CEGO Á CUPIDO.

Contan los antichs que Cupido no n' era pas cegó de naixensa, res d' aixó; tenia una vista molt fina. Segons apar, la causa de son cegament no fou pas altre que l' haver rebut en certa ocasió un fort revés de mà de la Follia ó Bojeria, (que es lo mateix).

Lo pobre nin venhent cegó, anà en busca de sa mare Vèus y li demanà justícia. Tingueron concell los Déus, y segons sembla resolgueren que, tota volta que la Follia era causa de que Cupido hagués perdut la vista, la condemnavan á que eternament li fes de guia, tota vegada que no hi teya.

Dès de llavors ensà no anat Cupido á cap lloch que no li haja acompanyat la Follia.

LA CATIVA.

RONDALLA

(Del llibre de l' infantesa.)

Una vegada era un rey — de moreria
que 'n tenia prop del mar — una cativa
y plora que ploraràs — tot lo sant dia
tancadeta en un castell — de pedra viva
dès d' ahont sols veia 'l cel — per gulosia
y encara 'l pogués guaitar — quant ne voldria

que 'l rey moro n' es gelos — y molt l' estima
 tant que la 'n furia reyna — si ella volia
 mes tant sols mires algú — la greu cativa
 no hi hauria mes remey — la mataria.
 Lo rey moro la estojava — com pedra fina,
 sas esclavas la vetllavan — de nit y dia,
 de genollons los esclaus — tots la servian
 y fins un de cristià — que n' hi havia.
 Un jorn que 'l rey era fora — lluny de la vila
 mentres brodava en sa cambra — ab las cativas
 las altres seyan en terra — ella en cadira
 las altres brodavan tela — y ella batista
 sentiren ab gran plaber — sons de una lira
 y del esclau cristià — cansó molt trista:
 — Oh malhaje lo rey moro — la vida mia,
 oh malhaje lo rey moro — que 't té cativa,
 y malhaje sas cadenas — la vida mia,
 y malhaje sas cadenas — ab que ell te lliga,
 que quant mes dauradas son — la vida mia,
 que quant mes dauradas son — mes fort te lligan. —
 Paraulas d' un cristià — no 'ls entenian
 mes ella plorava molt — de nit y dia.
 Un vespre de tant plorar — s' es adormida,
 un vespre una esclava jove — se 'n candelía:
 li desentrena 'ls cabells — y 'hi hi deslliga
 y de sos brassos y pens — trau las manillas;
 ja li clava un gros parpal — prop de la pinta,
 la pinta n' era d' argent — ab dues girus
 y 'l parpal de rey de moros — que mes valia
 n' era fet de mans de bruxas — que bé 'n savian
 y n' hi havian treballat — set anys y un dia.
 Lo parpal n' era encisat — y tant l' encisa
 que la que n' era donzella — ja n' es gavina.

S' en puja en lo finestra — al mar se tira
 y vola que volarás — tot dret camina.
 Quant n' ha fet al ultramar — preu terra en dintre
 ja se 'n va cap al palau — de la regina
 hont dias sa cambra plorava — sens alegria
 que set anys fa qu' ha perdut — la seva filla
 que set anys que la perdé — set anys y un dia
 Las cambrecas del palau — s' han endormides,
 ab l' esvulot que mogué — s' esporuguren,
 ab l' estalot qu' ha mogut — la reyna 's gira.
 Mataria volen las potjes — per atrevida
 y a la falda de la reyna — ella fogia.
 La reyna ven lo parpal — del cap li estira
 y l' ancell ja no es ancell — que n' es sa filla.
 Llavors se ven en la mar — vela blava
 y 's sentian d'és de lluny — sons d' una tira,
 Quant lo rey tornà al castell — de roca viva,
 d' aquell esclau cristià — y la calva
 no se 'n cantava ja mes — gall ni gallina,
 que en terra de cristians — tots dos d'armian
 y en terra de cristians — lo sol hi brilla!

T. Thos y Codina.

Mataró 27 Març de 1862.

-
- Aiga passada no val moll.
 - A qui s' ajuda Dèu l' ajuda.
 - De dolent arbre no n' esperes bon fruit.
 - Cada terra fa sa guerra.
-
- Amor ab amor se paga
 - Qui juga no dorm.
 - Si vols ser Papa posatho al cap.
 - Val mes un gart que cent lluras.

LAS VIOLETAS.

— « Tota vergonyosa
 com la pobre nina
 que creix doloresa,
 que sa front inclina
 solitaria, inquieta
 sense un cor amant ;
 entre la herba humida
 passa la violeta
 sa ignorada vida ;
 tota senzilleta,
 tota ruborosa,
 tota vacilant.

Quan naix la primera viola
 lo camp se vesteix de festa ;
 lo cel mes pur se arrebola ;
 brilla mes clara la llum :

Que es la violeta flor pura
 que agrada per lo modesta,
 y encanta per sa hermosura
 y encisa per son perfum.

A la vora, vora
 del riu se amaga ;
 sa corrent sonora
 sempre la afalaga :
 que es sa amiga ella,
 son amic es ell.

Ells als camps malisa
com la flor mes bella :
ell sas rigues prisa,
dolsa cantarella
murmurantli en paga
de un amor novell.

Sortiu , noyetas graciosas,
que sou dels galans volgudas ;
las que sentiu canderosas
lo llam dels primers amors.

Pomets de tendrus violetas
farán , que ja son nascudas :
pomets vos farán , noyetas,
també vostres ayudadors.

¡ Ay de mi ! jo un dia
com vosaltres totas
per las valls corriu,
per las valls remotas,
àgil y afanyada
violetas á cullir.
Dúyan fatiguera
ma mareta aymada
prop de la ribera.....
¡ Tendra edat passada !
Ja se companyia
jo no puch tenir !

Juntetas las dos y solas
— ¡ ay temps de ma dolsa infància ! —
anavam cercant violetas,
violetas junt al hruaal.

Saviam , quant no las veyam,

trobarlas per sa fragància.
Tants poms á voltas ne fejum
que omplian mon devantal.

Ara sens ma mare
desvalguda m' miro :
ja sens qui m' ampare
trémula suspico,
y en secret devoro
mon dolor cruel.
Son encant me falta :
son encant aytora :
órfena y malalta
llágrimas jo ploro,
sola en mon retiro,
de amarganta fel.

Jo sò la pobre viola
que mistia sa front doblega ;
que prop la corrent tremola
y ah la borrasca 's desfà.

La aigua que son tall remulla
á voltas també la anega :
ó l' aire inquiet la desfulla
si ardent á besarla vá.

Ja en las camps, oh noyas,
naixen las floretas ;
lòune ricas toyas :
mes ¡ ay ! de violetas
non vulgau ninguna
pèls' galans callir ;
sino per la hermosa
de carota bruna.

Verge poderosa,
perquè us doti fortuna
y á vostras maretes
no vejan morir !

Vénlin presents á Manta
quan torneu de la flaresta ;
de quantas flors Abril cria
la violeta es la millor.

Que es la violeta flor para
que agrada per lo modesta,
y entanta per sa hermosura
y encisa per son olor. » —

Lluís Roca.

- Pere.
— ¿ Qué mona ?
— ¿ Quina hora es ?
— No ho sé pas.
— Vés , guayta 'l rellotje de sol.
— Es negra nit y no hi veig.
— No hi fa res , pren lo llum.

LOS AMORS DE LA ESCLAVA.

Recolzada en la finestra
la finestra del alcassar,
¡ oh quan trista està la filla
del rey mero de Granada !
Al cel aguayta la mora,
envers lo cel sos ulls alsa

y tot contemplant los núvols
 que lliscant, relliscant passen,
 aixís mateix comoguda,
 aixís mateix se 'n esclama:
 — ¿Que 'n faig d' aqueixos jardins?
 ¿que 'n faig de tantas esclavas,
 si me cansan las floretas
 y la companyia 'm causa?
 Per mi res val la riquesa
 que m' ha donat lo meu pare;
 per mi res valen las joyas
 de pedras, d' or fi y de plata;
 tot m' aburreix y fatiga
 y res me dona ganhansa;
 lo que jo cerco no 'n trobo,
 jo no trobo lo que 'm manca. —
 Tot parlant aixís la mora
 per l' ampla escala devalla,
 escala de marbre blanch
 ab la barana daurada,
 ab encatífats gruhons
 y ab parets esculpidas.
 Entre las flors del jardí
 á passejar-se baixava,
 á respirar la frescor
 alenada de las auras.
 Ja n' hi troba, ja n' hi troba,
 ja hi troba á dins una esclava
 qu' entremig dels gossamins
 de flors com la nen de blancas,
 un senzill ramellet feya
 contenteta y descuidada.
 — ¿De quan ensá en mas florestas

se hi passejan mas esclavas?

¿Y de quan ensò recullen
las flores que aquí esclatan?

— Perdonam, princesa hermosa,
perdonam, si só culpada,
que si una toya guarnia
de flocets matisades,
per lo qui mon cor adorn
ah tota fe l'aplegava.

— ¿Quí vols que t'estime, digas?

¿Quí t'porta tan enganyada?

— Qui n' es llum de tota vida;
quí n' es del cor esperança!

— Digas, digues tú; com es
que sentis jo entem y savia
resposta tu sempre m'danas
que mon pensament no aclara?

Y digam també si ho sabs,
¿perqué sent jo sotirana,
en mos jardins y arboredas
en mon palau y en mas cambres,
essent dels mes richs enveja
y de mon pare estimada,
perqué las llàgrimas pujan
à humitejar mas postarvas,
essent aixís que to gonas,
essent aixís que tu cantas,
tú que n' ets lluny de tas terras,
tú que n' ets aquí ma esclava?

— Això u' es perqué, senyora,
ne tinch ben tranquils l'ánima.
Això n' es perqué idolatro,
perqué n' estich enamorada

d' un Rey de reys que respectaa
 del món las meas fortas rassa:
 jo l' estimo ah freneri,
 jo vull ser d' Ell desposada;
 per Ell sofreixo las penas
 y 'm sembla dols ser esclava.
 Mes ja sè que vindrà dia
 en que 'm veurè deslliurada !...
 — ¿Quan lo véus ? ¿ Qui d' ell te porta
 tan folagueras paraulas ?
 — Sas paraulas me dñ 'l vent
 quan murmura cotr' eixas brancas;
 me las diu piulant l' auell
 als matins quan ne surt l' auba.
 ¿ Hent lo veig ? Entr' estas flors;
 lo veig á dintre las cambras.
 lo veig quan lo sol s' aixeca,
 lo veig quan lo sol s' apaga!...
 — De grans reys y de grans princeps,
 mes d' una y de dos vegadas,
 ab paljes y cavallers
 y ab fihida cavalcada
 n' han dormit en eix palau
 y han menjat prop nheu á taula.
 De joyas y de riquesas,
 me n' han dot , jamay contadas,
 y á mon pare han demanat
 ma tan pretesa má blanca;
 y aqueix rey que tu mencionas,
 y aqueix rey de que tu 'm parlas,
 ni may ha vingot aquí,
 ni may me n' han dit paraula.
 Mes si fos cert que visquese

un tant prepotent monarca,
¿deixaria las priocessas
pera preténder esclavas?

— Es que fill no cerca luxe,
ni cerca guarnidas cumbres,
sols busca cor que 'l hê vullan,
sols busca cors que 'l hê fassan!
Es consol dels que pateixen,
es goig dels que se migransan,
es hàlsam dels que agonisan,
es dels pobres esperança!

— Esclava, esclava tu 'm contas
cosas que 'l meu cor encantan!
Esclava, tu 'm contas cosas
que maravillan ma ànima!
Sento batre jo mas venas,
y moa ulla lo cel traspasau,
y sento cançons tan dólsas
que 'ls cants dels aucells no guanya!
¿Hont es aqueix que desperta
tendresa y tan dólsa calma
en mon cor plé d' amargura,
en ma pensa atribulada?

— Quan la llum del jorn acala
y las estrellas brillantas
dès de dalt del cel ne vullan
nostra dólsa són pesada,
llavors si a la finestra
ne surtin á contemplarias,
entre 'l suau ramor que mouhen
las quietas nocturnas auras,
sentirán una armonia
que commourá vostra ànima,

una veu que al vostre cor
 parlarà tota manyaga,
 y lo que 'us dirà, senyora,
 vos deixarà meravellada.
 Llavors en lo negrós cel,
 (que es del libro de Dén pàgina)
 ab estrelles resplandentas,
 ab estrelles callassadas,
 son nom trobarén escrit,
 son nom apendrà vostr'ànima,
 y vostra llengua á tothora
 repetirà mati y tarda.
 Lo veurén en son palau
 sens marbres y sense estàtues,
 sens perfums, sense riquesas
 y sense seti de grana ;
 lo veurén sembrant lo bè,
 lo veurén dant esperansa,
 aconsolant al que plora,
 recullint totes las llàgrimas !
 Y quan ne veurén aixó,
 l'aymarén mes que jo encara;
 perquè vostre cor es verge
 de tota amor y fé santa ! —

Y la esclava fuig, al véurer
 que espuntan dos ardents llàgrimas
 en los ulls de la princesa
 que en lo cel la vista clava,
 encreuadada de mans,
 conuaguda y extasiada !

Maria de Bell-lloch.

LA DAMA DEL RAT PENAT.

Allà baix al plà
 un lorer hi havia.
 Sota del lorer,
 bona y adormida,
 una dama jau
 sobre una catifa;
 la catifa es d' or
 y de seda fina;
 la dama es un cel
 d' hermosa y bonica.
 Ay si ella volgués
 jo la veïllaria
 de dia y de nit,
 de nit y de dia l.
 Mes un rat penat
 que sempre la mira,
 prop d' ella s' està
 y en ella s' ensira
 seus mórours de nit,
 de nit ni de dia.
 — Senyor rat penat,
 per Deu no 'm diria
 si es morta la dama
 que mon cor admira.
 Morta diuen qu' es
 mes jo la crech viva.
 — No n' es morta, no.

sols està dormida,
 Ja 's despertarà
 quant vinga lo dia,
 quant l' hora n' arribe, quant l' hora ne sone,
 quant l' hora ne sia!

Victor Balaguer.

No hi há persona al món percrédala á ingrata que sia, que
 al guaytar una oïda o bé una posta de sol negue de cor la
 existencia de Déu.

Lo plá de Matabous.

¿Perqué tú, locomotora,
 Neguitosa rondinaire,
 Xiulant aixordes al aire
 V entristeixes lo mèn cor?
 ¿Qué han vist tos ulls sanguinosos?
 ¿Qué han vist en eixa planura
 Alont sols hi creix l' herba pura,
 Alont tant sols ja hi veig amor?

¿Qué han vist allí hont sols oviro
 Ab la esquena doblegada
 Guíant la rella gastada
 A un llaurador actiu?
 Que ha sentit en esta plana,
 Hont sols entre 'l vert follatge
 Que 's balandreja salvatge
 S' ou lo cant d' auceíl jolú?

Ja ha se; no es tot hermosa
 Lo que 's presenta à ma vista,
 Una cosa trista, trista,
 Sento que arranca mon plor.
 Ja mas pègrinas espantan
 Y rodolin per ma cara,
 Y un trist sospir se prepara
 A eixir del fons del mèu cor.

Oh tà, lo frè de la màquina,
 Que ab monóton sò ne cantas,
 Ab ton aspre tò m' espantas,
 ah ton aspre tò 'm comméas.
 Vola, vola ab rapidesa
 Y crusa eixa plana hermosa,
 qu' esta plunura fumosa
 n' es lo plà de Matabour.

Matabour, lo noni mee tétich
 Que conserva nòstra historia,
 Nom que fereix la memoria
 De tot, tot ver lalètà ;

Nom que fins la sanch me glaesa,
 Nom tot plè de fantasia
 Que commèn l' ànima mia
 Y à mon cor gemegar fà !

Ju no la veig à la arada
 Ni al flautador que la guia,
 Ni sento ja l' armonia
 Del cantador rossinyol ;

Sento sols bronzir las fletxas,
 Veig la sanch de las feridas,
 Veig las barras escarnidas,
 Escarnit veig nostre estol.

De Borrell la teistaombra
Veig com baixa de l'altora,
La veig per eixa planura;
Al cinchcents cavallors vá.

Sento 'ls crits de la moresma,
Altres crits sento horroresos
Y cinchcents cepa sanguinosos
Veig rodar botent pèl plà.

Camina, locomotora,
Privant de un tal espectralde,
Que de un terror admirable
S'ha omplert ja tot lo cor meu.

Camina ah tota la forsa....
Lo aire del Vallés respiro,
Ay! que lo plà ja no ovirel...
Plà de Matabous, adéu!!

Ferro-carril de Barcelona á Saragossa. Vi de descensca de 1864.

Francisco Roca y Roca.

- Calra avesada á saltar, salta y saltarà.
- Casa ab dos portus costa de guiridar.
- De las sobras se fan las oltras.
- Qui conta sos mals espanta.

Joya de amor.

Dedicada á la Francesch Píley Briz.

-
- Digam, ma dòlsa amia,
digam ¿que vols?
 - per darne de las arenas
un daurat floch?
 - Dánme un' alfru penyora

de vostre amor;
dàume una dolça prova
d'estimació.

— Prén las estisoretas
tallatet donchs,
i tu mateixa digam
qu' he de fer jo?

— Dirvos lo préu tal volia
costarà un poch.
danchs no acesímo à véndrer
may mes que flors.

— Jamay podrà car serne
pèl comprador
si joyas com aqueixa
lograrne pot!

— Si car, pus, no vos sembla,
lo bell garçò,
per préu d'aquesta vènda
dàume un hès dòls!

— No un hès sol ha de darte,
que un hès es poch;
pus la joya qu' envejo
vái tot un món.
Jo 't donaré tanta besos,
mims, joyós,
que 'ls hi pendré à tas gaitas
la hermellor!

— No pensiu may tal ferne,
mon aymador,
que no 'n permet la usura
ma religiò.

— Vina, donchs do ma vida
la estel hermos,
dónam eixa penyora,
dónmela donchs.

— Dáu-me primer la paga
lo comprador
que si en la paga hi manca
No hi perita jo.

— ¿Hont vols que deposite
lo prim llavors,
En las mans, en las gallas,
O hè en lo front?

— Monada d' eixa classe,
mon ayuador,
ab la boca se paga
y 's cobra sols!

Ciutad, Agost de 1865.

Enrich C. Girbal.

— Dáu nos quart d' aiga que no corra y de gat que no
mióla.

— La vinda rica, ab un all plura y ab l' altre repica.

— No digas mal del dia que parcat no sia.

— Per sa ruina nasqueron alas á la formiga.

Las tres tarongetas.

Dáu nos quart d' un ja está fet.

Dalt al jardí del compte
un taronger n' hi ha
tres taronjas ne penjan.

que fan pler de mirar,
per fetes y sucosas;
Mes ay! ¿ qui las haurà?

— Qui haurà la mes madura
de comptes serà un tanch;
qui haurà la mitjausera
lo fill del rey serà;
la xica, del rey moro
Mes ay!, lo cap no val.—

Lo joglar qu' ho senlla
l'arpa ja n' ha penjat,
cala esparons de plata,
monta lo cavall blanch
y se 'o va á Terra Santa
Mes ay!, á guerrear.

Set anys n' es estat fora,
al cap dels set tornà;
al mónch de la llansa
pels cabells estacat
penja 'l cap del rey moro
Mes ay!, gra á gra segnant.

Ja 'n vèn sa enamorada
al gòtich finestral
que pèra amortallarsi
cua un llensol morat;
las llàgrimas le cauben
Mes ay!, á ruig á raig.

— Aixígalas oymada
ja te 'n vinch á abastar,
set llansadas me costun
dret al cor tolas van.

Ab una altra, las alas
Mes ay !, se 'm plegaràn. —

— Lo ben joglar si ploro
prou tinc per qué plorar,
quant sapiga la feta
hè faràs altretant,
que un altra mà mes llista
Mes ay !, collida m' hà ! —

Sentint eixas parantes
ja 'n queya del cavall,
& se li esmuny la brida,
los arréns cà y enllà ;
la llasada vutera
Mes ay !, lo deixa al jas.

— Si 'l pluvia la vida,
mou trovador aymat,
ab patons y abraçadas
je te la vull tornar:
si per cas no 'l pluvia,
Mes ay !, tampoch no 'm plau. —

Tot volent escalforir
la fredó 's comenà,
un cos de difunt hi havia
des cossos ara hi han ;
lo de la donzelleta
Mes ay !, y 'l del joglar.

Lus patges se 'ls ne dohen,
al davant del altar
set siris grochs no creman,
cantan tres capellans,

los comptes van darrera
Mes ay !, tots endolats.

L'endemà 'ls soterravan
sota un xiprer qu' hi hâ ;
al plor de la coriptessa,
hi han rut dos lliris blancs.
Quant ells han tret florida.
Mes ay !, s' han estomat.

Jacinto Verdaguer.

Riudeperes. — Madona.

- Al home vell mûdala l'aire y deixarà la pell.
- Bon any ó mal any quatre calen en un hauch.
- De la abundancia del cor parla la boca.
- En dient las veritats se perden las amistats.

Albada. ⁽¹⁾

Desperta nina bonica
que per lo prat y lo mont
sos raïgs d' or lo sol escampa
sos raïgs d' or

Deixa 'l illt, mostra ton rostro
mira que 'ls estels s' han post;
escolta de las calândrias
lo cant dolç.

Las solans, las aubagas,
las planuras y lo bosch,

(1) Del llurc indi: En puny de pensamientos.

al jorn cantan son sant hymne :
cantu tot.

Las campanas belandrejan ,
las boiras dissipa Tant ;
y lo vall sacut alegre
lo llarch so.

Desperta prompte, vinya mia ,
desperta : que 's alt lo sol.....
¡La nineta no desperta !
¡La campana toca á mortis !

Eduardo Vile

Explicació consoladora.

— Y hò ! qu' es la guerra ? deya un vell á un xicot jove
que anava de cóurer soldat. La guerra no es res ! Quasi
tothom ne torna ó sinó aquí 'm tens á mi.

Y 'l qu' aixís parlava, era mance y deya dos camas de faig.

Fantasia.

Es de nit. Entre núvols d' esmeralda,
mostra son disch la platejada lluna,
il·luminant los valls, y las nevadas,
y las fendas plereras.

Cap se interromp lo sepulcral silenci
que per tot regna ; sols lo vent que juga
ab los verns de la platja solitaria,
de temps en temps murmura.

De repent, entre l' ampla y fèrra sombra
 que 'ls dobles ròures en lo plà dibuixan,
 se 'm presenta á mes ulls encantadora,
 celestíal figura.

Sembla una dea. Tànerosa axansa
 del fondo bosch per la malesa obscura,
 amagantse y sortint, com evocada
 pel conjur de una bruixa.

Blanch vel penjat á sas espatllas porta
 blanca ne dá també la vestidura;
 sols tè negra la llarga cabellera
 que 'l fresch oratge embulla.

Esprít sembla engendrat per la tenebra;
 esprít sembla nascut de la nit bruna:
 encisador somris son llavi agita,
 ses ulls trauhen espurnas.

Espantat y sorprés al contemplarla,
 si m' hi atanso ó me 'n vaig lo men cor ducta;
 mes mes temors al fi vencent, m' hi acosto,
 y dich ab veu peruga:

— ¿Quí ets tú, nineta ó angelet?... respónme?
 ¿Perqué aquest món vietas en nit bruna?...
 Torna prest vers lo cel, torna á la patria.
 En la terra ¿qué hi buscas?

Fa dinou anys que jo en pelegrinatge
 vaig caminant per ella, y sempre escura
 ma dressera ne vaig :... ¿trobar la dita
 vols, que de mí s' aflunya?... —

La visió, en mí fixant llavors la vista:
 — Pobre ets, mortal, digué, pobre ets, pus ductas.
 ¿Sabs hont està la dita que ne trobas?

En la fè, que may buscas!

Bans, juliol de 1865.

Francisco Bertrina.

— Qui no pot segar, espigula.

— Sab mes lo hoig en casa seva, que 'l xavi en casa dels altres.

— Tal faràs, tal trobaràs.

— Visca la gallina y visca ab sa pepida.

— ¡Ay rosinyol, rosinyol,
qui com tu pugués cantar!
¡qui pugués regnar com tu
embadalint sens rival!

— ¡Ay caçador, caçador,
qui com tu pugués caçar!
¡qui pugués regnar com tu,
que los boscos tèmbrrer fas!

— ¡Ay rosinyol mal grait!
¡ay caçador sense esguart!
el cel á n' els des se reys
y l'enveja ous fa vasalls.

— ¡Ay cantoret tenjatin!
¡ay serph de la vanitat!
¡ay phitosof sens amor!
mon pare 'us perdonará.

M. Zavaleta.

— No té fé qui d' ella parla, sino qui la practica.

PENSAMENT.

Déu digné à un àngel un dia ;
— Vés à la terra à aplegar
las llàgrimas que ne llanzen
los pobres que van plorant. »

Y l' àngel baixà à la terra
y aplega qu' aplegaràs,
com mes llàgrimas cullia
mes ne veyà rodolant.

De Déu en mans les posava
hensantas y tot eucar,
y 'l bon Déu d' en una en una
en lo blau cel las fixà.

Après estenent sa dreta,
del sol ne prengué uns quants raigs
y ab ells tot cobrint aquellus:
— Brillan ; digné. Y van brillar.

Un enamorat volia donar son retrato à sa enamorada,
mes à fi de que 'ls pares d' ella no l' coneguessen si li ve-
yan, dix al pintor :

— Fassam lo retrato ; emperó procure que se 'm sem-
ble ben poch.

TAULA.

<i>Títols.</i>	<i>Pág.</i>	<i>Títols.</i>	<i>Pág.</i>
Gestas catalanas.	3	Obedimènt.	88
Estudis de Tempus, etc.	4	Sonnet.	89
Esborral.	5	La nostra.	89
Bona recerca.	17	A Barcelona.	90
Morts.	22	A més amich de Barcelona.	92
Ayres.	26	Des Catalans de França.	94
Les quatre pals de seny.	28	La font de la resposta.	96
Perill de mort.	30	Mal va fact que may [inguent].	99
Als pòies de Catalunya.	32	Contemplació.	104
Preguntes y respostes.	37	Un sistema de l'armament.	105
La sor y l'amor.	37	L'edifici-morib.	112
L'empedecador.	38	La moda.	113
La aud pòiet.	39	Plant de Ramon Lull.	125
Inerues.	41	Veritats.	129
Licències.	42	Robo enginyos.	125
Allada.	43	La Benga catalana.	127
Les tres cassadors.	45	Les dos gemmes.	132
Les tres gemmes.	46	Parisi, l'armament, poesia.	137
Un quater de S. Anna.	50	Qui s'en cego à Capde.	142
Sonets.	52	La catxa.	142
Joch de cartes glorificat.	63	Las violetas.	145
A. G. Bonaparte Wyse.	64	Les amies de la esclava.	148
Una esperansa moria.	66	La dona del cat pòiet.	154
La pòiet de sol.	69	La pla de Catalunya.	155
Recepta per castar inochia.	70	Joya de amor.	157
En la mort d' una mare.	72	Les tres tarongines.	159
Jochs Senals de Barcelona.	74	Allada.	162
La hèn.	81	Exploració empeladora.	163
L' anabat.	82	Fantasia.	163
La parentia.	84	—	165
Luxúcosos.	85	Pensament.	169

ERRADAS.

<i>Pág.</i>	<i>Butlla.</i>	<i>Bont deu.</i>	<i>Dén de.</i>
92	6	Preu, preu.	Preu, preu
130	11	y ha	hi ha
128	1	prop d'ella.	prop d'ella
		que l'únich altre del	que l'únich altre del
Gestas Catalanas = Any 1385 Mort de Pere i Grau			Pere i Grau

HORAS CREPUSCULARES.

PIESTAS.

De Doña Isabel de Villamartin.

LO LIBRE DE LES DONES

O DE CONÇELLS,

de Jaume Roig.

Temporari, conté dues fets breus i a la vista de l'edició de 1853. Roig perma ha estat sempre molt lliure de tots les vers i cançons de nostra llengua i es una obra de un immens valor literari.

Acompanyant de moltes altres la vida del poeta i algunes notes, se ven per el llibre en què de 10 rs. l' exemplar en vint i 18 rs. en què de 10 rs. l' exemplar en vint i 18 rs. en què de 10 rs. l' exemplar en vint i 18 rs. en què de 10 rs. l' exemplar en vint i 18 rs.

CALENDARI CATALÀ

de 1865:

Escrit per les senyores Mossènys i Vilamartin. Y les senyores Agudà, Salazar, Bartrina, Gual, Foz, Girat, Llorens, Marc, Mili, Ros, Rosella, Ribal, Subirana, Vidal E. i Vidal C. — 4 rs.

Pera publicarse a principis d' any. LA MASIA DELS AMORS.

Poema popular en deu cants.

Per F. Pelay Brin.

Visteu tota la vida dels cants: I. Les olivetes. — II. La vergonya. — III. Amors. — IV. La tempesta. — V. La fada. — VI. Les vides. — VII. Tarragona. — VIII. La veu. — IX. La parolera. — X. La fada. — XI. La unió. — XII. La maldat.

Acompanyant de una traducció castellana i notes, de notes i traducció al castellà, es venen en les principals llibreries, per preu de 20 rs.

En preparació:

LA PANOLLA.

Col·lecció de cançons i què.

Per Francesch Pelay Brin.

LO BROT D' ACHS.

Col·lecció de poesies.

Per F. P. B.

LO LLIBRE DE L'INFANTESA

MONDALLARI CATALÀ

Per Turel, Tibes y Godina,

De la Real Academia de Donas Letras.

Barcelon, llibreria de M. M. Turel, Tibes y Godina, en les principals de Catalunya, Mallorca i Valencia. Preu 1 rs.

EL PRÍNCIPE DE GERONA.

Historia de este antiguo ducado y noticia de los señores que lo usaron.

Por D. Enrique Claudio Girbal.

Antor de vides i altres històries i llibres.

LAS ROSELLETAS.

(ALBARRAS Y FANTASMA-LAS.)

Per Francisco Bartrina.

Se ven a 10 rs. en les principals llibreries.

GUIA CICERONE

DE LA INMORTAL GERONA.

Viage por la ciudad con el objeto de conocer las monumentos artísticos, historia de los sucesos y hechos históricos y sobre el origen de las tradiciones populares pertenecientes a la misma.

Per D. Enrique Claudio Girbal.

AUSÍAS MARCH.

Edició de 1861.

Ab notes y comentarios / en les principals llibreries de ven a 25 rs. — Un volum de 256 pàgines.

LO LLIBRE DELS ÀNGELS

ab la traducció castellana al costat.

Per Francesch Pelay Brin.

Un volum de vint i cent pàgines, edició feta en paper de primera, il·lustrada y ricament enquadernada i plums d'aur. — 6 rs.

MIREYA.

TRADUCCIO CATALANA.

Los devotes conglorans d' aquesta obra en venen en la llibreria de Joan Roca y Bros, Argentina, al preu de 11 rs. cada exemplar.